

Dincolo de prejudecățile curente, de privirile disprețuitoare aruncate de snobii plini de ifose și de comentariile dezaprobatore făcute de apărătorii „valorilor autentice” ale folclorului nostru, cultura muzicii de petrecere de azi a suferit și suferă în continuare o serie de mutații (dramatice pentru unii!) imposibil de ignorat.

Probabil, însă, nicăieri acest gen muzical nu are popularitatea incredibilă înregistrată în România. Astfel că, între a-l ignora elitist sau a-l adula fără limite, preferăm să încercăm să-l explicăm, apelând la exemplele vii, de marcă (la propriu!), sau luând în considerare unii dintre strămoșii săi mai mult sau mai puțin neașteptați...

**Barbu Lăutaru, starostele lăutarilor
și obiectul admirației lui Franz Liszt**

**Povestea ultimilor „muzicanți de mătase”,
dincolo de războiul moștenirii lui Mihai Nămol –
„Eminescu al lăutarilor”**

**Familia Dinicu, de la Ciocârlia la Hora Staccato
și mai departe, în eternitate**

**Ochialbi, favoritul Țarului Nicolae al II-lea,
sfâșiat de dorul de casă**

Ciolac, lăutarul de la care Enescu a luat 43 de cântece

Buică – „primul mare lăutar român de tip modern”

Budișteanu sau „lordul” muzicii populare românești

Nicu Stănescu și toate piesele „clasice lăutărești”

**În Bucureștiul celor mai multe biserici și mănăstiri
din Europa, dar și al celor mai multe cârciumi,
restaurante și hanuri cu muzică**

14.99 lei

INTEGRAL
eintegral.ro

**Vedetele muzicii
de petrecere**

Adi Vântu & Dan Hârciog

Vol. V

**MARILE DINASTII
ale lăutarilor celebri**

INTEGRAL

M(uzică).A(lternativă).N(ecențurată).E(xprimată).A(utentic).

Vedetele muzicii de petrecere

Adi Vântu & Dan Hârciog

Colecția: **M(uzică).A(lternativă).N(ecenșurată).E(xprimată).A(utentic).**
Coperta: Stelian BIGAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VÂNTU, ADI

Marile dinastii ale lăutarilor celebri : mituri urbane și docu-drame însoțite de conșemnări din presă / comentate de Adi Vântu & Dan Hârciog. - București : Integral, 2018

Conține bibliografie

ISBN 978-606-992-125-8

I. Hârciog, Dan

78

929

© INTEGRAL, 2018

Editor: Costel POSTOLACHE
Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tipărit în România

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-992-125-8

MARILE DINASTII ale lăutarilor celebri

Mituri urbane și docu-drame
însoțite de conșemnări din presă
comentate de Adi Vântu & Dan Hârciog

INTEGRAL

Sumar

Barbu Lăutaru, starostele lăutarilor și obiectul admirației
lui Franz Liszt / 7

Povestea ultimilor „muzicanți de mătase”,
dincolo de războiul moștenirii lui Mihai Nămol –
„Eminescu al lăutarilor” / 17

Familia Dinicu, de la *Ciocârlia* la *Hora staccato*
și mai departe, în eternitate / 39

Ochialbi, favoritul Țarului Nicolae al II-lea,
sfâșiat de dorul de casă / 63

Ciolac, lăutarul de la care Enescu
a luat 43 de cântece / 67

Buică – „primul mare lăutar român
de tip modern” / 71

Budișteanu sau „lordul”
muzicii populare românești / 77

real. 26 03 2020
38v.

Nicu Stănescu și toate piesele „clasice lăutărești” / 81

> În Bucureștiul celor mai multe biserici și mănăstiri din Europa,
dar și al celor mai multe cârciumi, restaurante
și hanuri cu muzică / 87

ANEXĂ

Viețile și cântările marilor artiști români
ai muzicii de petrecere / 93

Repere bibliografice / 139

Barbu Lăutaru, starostele lăutarilor și obiectul admirației lui Franz Liszt

Barbu Lăutaru (Vasile Barbu, 1780, Iași – 18 august 1858, Iași), a fost un cântăreț și cobzar român, care s-a bucurat de o faimă devenită legendară, urmaș al unei vechi familii de lăutari. Staroste al lăutarilor din Moldova timp de 40 de ani, Barbu Lăutaru a fost unul dintre acei mari cântăreți populari români care, prin creația și felul lor de interpretare, au contribuit la formarea și îmbogățirea muzicii populare de tip lăutăresc, născută din îmbinarea elementelor de muzică populară românească cu elemente ale muzicii orientale, ale romanței ruse și elemente occidentale. A întreprins numeroase turnee prin țările românești, inclusiv și prin Basarabia (la Chișinău și Telenеști).

A stârnit admirația lui Franz Liszt cu prilejul trecerii acestuia prin Moldova, în iarna anului 1847, la Iași.

Săptămânalul francez „La Vie parisienne” relatează în 1874 că, cu ocazia vizitei, Barbu Lăutaru a reprodus o improvizație de-a lui Franz Liszt la o primă audiție, când compozitorul maghiar a făcut un popas la conacul lui Vasile Alecsandri. (<https://ro.wikipedia.org>)

Alimentată în fel și chip, de la tradiția populară la foiletonul jurnalistic și mai ales la textul destinat scenei, figura lui Barbu Lăutaru, fără îndoială un muzicant atins de aripa geniului, continuă să-și conserve farmecul legendar. Contribuie la aceasta și lipsa aproape totală a documentelor privind viața sa. În ordinea existenței reale, dacă aceasta contează, Barbu Lăutaru rămâne încă de inventat, observă Costin Tuchilă pe www.amosnews.ro.

Nu i se cunoaște data nașterii și nici aceea a morții. Se presupune că s-ar fi născut la Iași, în jurul anului 1780, după documentul din 1842 în care vestitul muzicant spune că deține starostia scripcarilor din 1804. Or, judecând lucrurile, n-ar fi putut avea atunci mai puțin de 20 de ani, ci binișor peste această vârstă.

O asemenea demnitate, care nu era deloc onorifică, dobândită la tinerețe, poate părea și ea surprinzătoare. Probabil că darul său muzical excepțional și dreptul de familie erau explicațiile. Tatăl său era Stan Barbu, rob țigan, starostele lăutarilor ieșeni la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui următor. I se zicea Stan cobzariul, locuia în mahalaua Frecău, avea drept soție pe Ilinca, după alte surse Glafira. Mai mult nu se știe. Nici asupra stării materiale a lăutarului sau a numărului său de copii nu există vreo mărturie. Se presupune că, fiind ales staroste, era un om de toată isprava și un lăutar

talentat, pe care fiul său, Vasile (dacă acesta este numele de botez al lui Barbu Lăutaru) îl va întrece, desigur, cu mult.

Cât despre data morții, deocamdată ne consolăm cu câteva ipoteze destul de fragile. S-a crezut bunăoară că Barbu Lăutaru ar fi murit în 1858, chiar în ziua de 18 august. Prin urmare, am putea să marcăm mâine 150 de ani de la dispariția omului. Dar fără îndoială considerabil mai mulți de la propagarea legendei, odată ce lăutarul devenise un fel de carte de vizită artistică a protipendadei ieșene din prima jumătate a secolului al XIX-lea, dacă ținem seama că nu exista eveniment monden (cum am zice noi astăzi) care să se respecte, fără participarea tarafului condus de Barbu Lăutaru. Alte ipoteze dau ca date ale morții 1860 sau 1861. Ultimii ani din viața vestitului lăutar sunt de altfel cei mai enigmatice. Nu-l mai găsim pomenit în nici una din scrierile vremii. Devenise doar o amintire la petrecerile domnești, o legendă. În *Barbu Lăutaru. Imaginea vieții celui mai zbuciumat veac*, Adrian Pascu scrie că ar fi fost văzut cântând „Hora Unirii”, în 24 ianuarie 1859, în fața prăvăliei lui Petrea Bacalu din Iași. Nu e cu totul improbabil dacă admitem ca dată a morții 12 decembrie 1861, așa cum o dau C. Bobulescu și B. I. Kotliarov. În Lăutarii de ieri și de azi (ediția a II-a), Viorel Cosma o consideră „mai aproape de realitate”, apreciind că dacă Barbu Lăutaru ar fi murit în 1858, intervalul de timp ar fi fost prea mare pentru ca Alecu Hurmuzachi să-l fi citat alături de Nicolae Picu, regretând dispariția lăutarilor: „Numărul renumiților lăutari scade pe toată ziua, când, după faimosul Barbu din Iași,

și aici la noi, badea Niculaiu de la Suceava astă toamnă s-au închinat cu cântecul, ca codrul cu freamătul.” („Foaea Societății pentru literatura și cultura română în Bucovina”, 1865).

Cât despre locul înmormântării, acesta pare a fi curtea Bisericii Zlataust din Iași, deși nu există nici un document în acest sens. În curțile bisericii se înmormântau, după obiceiul vremii, doar ctitorii și credincioșii cei mai apropiați parohiei respective, menționați sânguincios în condici. În arhiva bisericii, care conține documente începând cu anul 1800, nu există însă nici o mențiune, ceea ce, având în vedere popularitatea enormă de care se bucura Barbu Lăutaru, pare destul de curios, mai ales că, în tinerețe, cântase în strana Bisericii Zlataust, iar în 15 februarie 1833 el semnase actul prin care lăutarii alegeau patronul bisericii. Cu hramul Sfântul Ioan Gură de Aur, biserica a fost construită de domnitorul Gheorghe Duca, în 1683, în doar 30 de zile, pe locul alteia din secolul anterior, construcție din lemn pe temelie din piatră, ctitorită de Ștefan Tomșa (1563-1564). Strada cu același nume și mahalaua au devenit celebre grație lui Ionel Teodoreanu, fiind evocate în „Fata din Zlataust”, „Ulița copilăriei” și „Casa bunicilor”. Casa Teodorenilor se învecinează și astăzi cu gardul bisericii.

Barbu Lăutaru a deținut vreme îndelungată funcția de staroste al lăutarilor, din primii ani ai veacului până la sfârșitul lui 1839. În 19 decembrie 1839, făcea o jalbă de demisie către stăpânire. Nu se cunoaște motivul, se poate presupune că ar fi fost mărirea birului pe care trebuia să-l plătească Eforiei sau necazuri prilejuite de

situația materială. Vasile Barbu fusese timp de patru decenii lăutarul cel mai apreciat și stimat din Iași, cu relații consolidate la marile curți boierești. Retragera sa din funcție nu a fost însă definitivă, pentru că în 1842 candida din nou, devenind staroste, dar al unui singur cartier din Iași. Avea trei fii, Gheorghe, Ioan și Vasile, toți cunoscuți cu apelativul Scripcariul, care călcau pe urmele bătrânului. Adunaseră sume considerabile o dată ce în 1845 se răscumpărau din robie, conform „Condiciei de Prescrierea birnicilor și a dezrobiților țigani din orașul Eși” (6 iulie 1845).

Dacă imaginea devenită clasică, tabloul lui Iosif Iser - după un desen de epocă, ni-l prezintă pe Barbu Lăutaru cântând la cobză, nici în această privință lucrurile nu sunt clare. Un desen de Carol Popp de Szathmary îl înfățișează cântând la nai iar din celebrul foileton publicat în 28 noiembrie 1874 în săptămânalul francez „La Vie parisienne”, în care se povestește întâlnirea cu Franz Liszt, în iarna anului 1847, la Iași, rezultă că era și violonist. De obicei tarafurile epocii erau alcătuite dintr-un scripcar, un naist și un cobzar. Probabil că Barbu Lăutaru cânta la toate aceste instrumente și bineînțeles susținea și partitura vocală. Era un virtuoz neîntrecut, nu știa notele, dar avea cu certitudine auz muzical absolut și o memorie extraordinară, putând să reproducă fără dificultate cele mai grele pasaje, în stiluri diferite de muzică și adaptându-le din mers pentru un instrument sau altul. Avea un repertoriu amplu, de la doine și hore, la baladele istorice și haiducești atât de apreciate la che-furi, și la un inventar cuprinzător de cântece de petrecere.

Repertoriul bazat pe cântecele cu influență orientală, foarte apreciat dar care avea să treacă în desuetudine în saloanele boierești spre mijlocul veacului, nu constituia nici un fel de piedică în asimilarea noii mode, dansurile de salon occidentale, cadrilul, valsul, mazurca, pe care Barbu Lăutaru le cânta cu aceeași virtuozitate și sensibilitate. Storcea lacrimi cu romanza de o melancolie „sălbatică”, „Tu-mi ziceai odată”, cu marșuri naționale și cântece țigănești, revărsări sentimentale și „izbucniri nebune, melancolice ale pustietăților”, cum citim în foiletonul din săptămânalul francez, care l-a făcut vestit în Europa pe genialul virtuoz român, cel care îl uluise pe Liszt. În volumul amintit, Viorel Cosma reproduce integral acest foileton, citat mereu trunchiat. Imaginea pe care o creează textul, în ultima lui parte, este memorabilă pentru portretul bătrânului lăutar intrat în legendă: „Liszt asculta mereu pe un scaun de stejar, mânca cu ochii pe lăutari și uneori nervii lui simțeau zguduituri, care se oglindeau pe fața sa cea iscusită. Când ultimul acord se auzi, el își apucă mâinile și pieptul său apăsător avu un suspin de ușurare. – Ah!, cât e de frumos!, zise el. Toți boierii bătură din palme; Liszt luă din buzunarul său un pumn de galbeni și turnându-i în paharul lăutarului zise: «Să bem amândoi, lăutarule!» Amândoi ciocniră paharele. Liszt era atât de impresionat încât tremura, când turna pe al său. În fundul sălii, boierii, deprinși cu aceste curioase melodii, vorbeau între dâșii, punând după fiecare bucată câțiva galbeni în paharul minunatului lăutar. După câteva momente Liszt se sculă și îndreptându-se către lăutar, îi zise: «Barbule, m-ai făcut

să cunosc muzica ta; am să te fac s-o cunoști pe a mea». Bătrânul lăutar, drept răspuns, puse mâinile la piept și se închină până la pământ. Liszt se puse la clavier în mijlocul unei tăceri ce se făcu deodată. Lăutarul cu scripca în mână asculta cu luare aminte fără a pierde din vedere pe tainicul muzicant. Liszt începu cu un preludiu, apoi sub îmboldirea inspirației lui extraordinare și a încordării nervilor săi, improviza (pe) un marș unguresc al cărui cântec lung și melodios domina mereu în mijlocul arpeggiilor, trilurilor și greutăților înspăimântătoare cu care împodobește cântecul său. Apoi însuflețindu-se, îmbătat de melodie, cu fața sa galbenă și caracteristică și cu capul dat pe spate, cu ochii pe jumătate închiși, mergea de la un capăt al clavierului la celălalt, făcea să curgă din degetele sale o ploaie de mărgăritare, care veneau cu încetul să se contopească în întâiul motiv; degetele sale, cu o repeziciune de necrezut, alergau pe clavier, făcând să se audă notele metalice, spre a reveni mereu la acel cântec de la început, mare, magistral și trist, ca un cântec de organ [orgă]. Era în adevăr prea frumos. Niciodată Liszt nu se ridicase la o așa înălțime: boierii ascultau fără a pricepe ceva, lăutarul însă pricepea; mânca cu ochii pe cel ce cânta, nu pierdea nici o notă și fizionomia sa era straniu mișcată în tot timpul acestei strălucite improvizări. Liszt se sculă în mijlocul aplauzelor frenetice ale adunării. Barbu Lăutaru se duse drept la dânsul și dându-i la rândul său un pahar de șampanie, îi zise românește: «La rândul meu stăpâne, te rog să bei!». Paharele se ciocniră din nou.

— Barbule, lăutarule, îi zise Liszt, ce zici de această melodie?

— E așa de frumoasă, stăpâne, – suspină bătrânul lăutar – că, dacă-mi dai voie, am să încerc să ți-o cânt și eu.

Liszt zâmbi cu un aer de neîncredere, făcând semn cu capul că primește. Lăutarul se întoarse către taraful său și după ce puse scripca la gât, începu a cânta marșul unguresc. Nimic nu fu uitat, nici trilurile, nici arpegiile, nici variațiunile cu notele repetate, nici acele adorabile treceri din semiton în semiton care-i sunt atât de obișnuite, pentru a reveni la întâiul său motiv. Barbu Lăutaru cânta cu amănunțime pe scripca sa toată improvizațiunea pianistului ce asculta înspăimântat opera, care cu un moment mai înainte o cântase pe clavier pentru întâia dată și pe care poate o și uitase. Taraful său îl urma cu precizie, observând nuanțele și uitându-se drept la Barbu care mergea cu cântecul înainte, străpungând inima lui Liszt. Când se sfârși cântecul, Liszt se sculă deodată și mergând drept la bătrânul Barbu, îl sărută călduros, apoi luând, după vechiul obicei, paharul cu șampanie, i-l întinse, zicându-i:

— Bea, Barbule lăutar, stăpânul meu, bea, căci Dumnezeu te-a făcut artist, și tu ești mai mare decât mine!” Reamintesc în finalul acestui comentariu cântecul popular „Barbu Lăutaru”, cunoscut în varii interpretări. Nu încapе îndoială, el era cântecul de amurg al bătrânului intrat în legendă, melancolia din urmă față de vremuri apuse, pe care o purta cu sine în ultimii ani: „Eu sunt Barbu Lăutaru, / Starostele și cobzarul, / Ce-am cântat

pe la domnii / Și la mândre cununii. // Of, of, of mi-aduc aminte / Of, of, of că mai-nainte, / Nici un chef nu se făcea / Fără astă cobz-a mea. // Dar acu amar mi-e mie / De când lumea-i pe nemție / Nu mai am în lume glas / Și pe uliți am rămas. / Nu mai am în lume glas / Și pe uliți am rămas. // Dar să știți c-am fost odată / Vocea lumii desfătăta / Și-nchinați câte un pahar / Pentru-un Barbu lăutar. / Și-nchinați câte un pahar / Pentru-un Barbu lăutar.” (www.amosmews.ro)

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, familiile boierești din Iași se întreceau în lux, și petreceri costisitoare. O astfel de petrecere rămasă în istorie a fost cea în care celebrul pianist Franz Liszt s-a înclinat în fața românului Barbu Lăutaru. „Ești un adevărat artist”, îi spunea Franz Liszt românului Barbu Lăutaru, după un concert susținut de pianist în casa boierului Alecu Balș.

Toată lumea bună a Iașului se adunase la acea petrecere găzduită de Balș, unul dintre cei mai bogați boieri din zona Moldovei, proprietar peste suprafețe impresionante de pământ. După ce audiența a fost încântată de acordurile la pian ale lui Franz Liszt, a urmat o scurtă reprezentație a lui Barbu Lăutaru, figură des întâlnită la petrecerile boierești din Iași din secolul al XIX-lea. Lăutarul a reprodus la lăută câteva dintre acordurile și improvizațiile executate de Liszt la pian. A făcut-o cu atâta măiestrie, încât vedeta marele compozitor a rămas impresionat.

La aceeași petrecere, Franz Liszt a mai cunoscut și alte figure importante ale Iașului din acea perioadă, cum ar fi Vasile Alecsandri, Costache Negri sau Gheorghe

Asachi. Cu prilejul venirii pianistului la Iași, care avea să țină un concert și la Teatrul Național, pentru a celebra momentul, a fost realizată o medalie pe care era inscripționat „List la conțertul dat în Iași la Teatrul Nuou”. Pe verso apare data de 11 ianuarie 1847. Era o mare realizare în condițiile în care artistul nu accepta cu ușurință orice propunere. După modelul Parisului, în acea perioadă balurile și evenimentele mondene din Iași se deschideau în perioada Sărbătorilor de Iarnă și se țineau până după Paște. Relevantă în aceste sens este o scriere de-a lui Vasile Alecsandri. „Iarna au venit aducându-ne cu ea plăcerile strălucite ale balurilor, primblările în sănii, conțertele încântătoare, petrecerile teatrului și mai ales priveliștea drăgălașă a focului în sobe. Dulci sunt momentele în care poetul, culcat pe un jâlț elastic, d'inaintea unui jăratic bogat, își simte trupul pătruns de o plăcută căldură, în vreme ce închipuirea lui plutește în visuri misterioase și dă vieață întâmplărilor trecute.” (www.adevarul.ro)

Povestea ultimilor „muzicanți de mătase”, dincolo de războiul moștenirii lui Mihai Nămol – „Eminescu al lăutarilor”

În 2013, la aproape două luni de la decesul lui Mihai Nămol, cunoscut ca „Eminescu al lăutarilor”, un scandal uriaș a izbucnit în familia acestuia, miza fiind moștenirea sa artistică.

Celebrul lăutar Mihai Nămol a încetat din viață la sfârșitul lui 2012, la vârsta de 64 de ani, iar copiii acestuia s-au adunat pentru a-și plânge tatăl și pentru a-l conduce pe ultimul drum. La nici două luni de la înmormântarea lăutarului, doi dintre copiii acestuia erau în război deschis, fiecare dorind să profite de moștenirea artistică a tatălui lor. S-a ajuns la amenințări și vorbe grele, iar lupta dintre Marinică și Vasile Nămol era abia la început.

Marinică spunea că totul a pornit de la un album și o carte de versuri pe care tatăl său nu a apucat să le termine și că acesta l-a însărcinat pe el să ducă lucrurile la capăt. „Tatăl meu, Dumnezeu să-l ierte, lucra la un album nou, însă, din păcate, nu a apucat să-l termine. A tras doar vocea. Are și o carte cu versuri, însă nici aceasta nu s-a tipărit. Mi-a cerut cu limbă de moarte să mă ocup eu, să le termin, ceea ce a provocat nemulțumirea fratelui meu”, a declarat Marinică Nămol. Acesta susținea că nu îl interesează banii și că trebuie să plătească 10.000 de euro numai pentru a termina albumul tatălui său.

„Vasile nu vrea să înțeleagă acest lucru, deși știe care a fost dorința tatălui nostru. El urmărește de fapt banii, vrea să facă profit de pe munca lui Mihai Nămol. Fără să împartă cu nimeni. Fratele meu a început războiul, m-a amenințat, mi-a spus lucruri urâte, însă nu mă intimidează. Eu sunt muzicant, am o formație, tocmai de asta mi-a cerut tata să mă ocup de album. Nu înțeleg de ce Vasile nu respectă dorința lui Mihai Nămol și vrea să profite de munca lui”, a precizat acesta. „Nu merge așa, nu o să permit să se întâmple acest lucru. O să mă lupt cu el”, a mai spus Marinică Nămol.

Cei doi și-au aruncat cuvinte grele, s-au amenințat reciproc cu bătaia și au declarat că nu mai exista cale de împăcare. Totuși, în urmă cu câteva luni, relațiile dintre aceștia erau cu totul altele. Prezent la o petrecere la care Florin Salam cânta alături de fratele său o melodie despre familie, Vasile s-a emoționat la maximum și a lăcrimat discret, pupându-l cu patos pe manelist. Nici nu a apucat Florin Salam să cânte primele versuri ale melodiei,

că Vasile Nămol i-a zâmbit lui Marinică, care îl acompania pe Salam, după care a scos bani din buzunar și a început să dea dedicații pentru membrii familiei sale. „Familia, familia, ea este viața mea”, se auzea din boxe, iar Vasile Nămol continua cu dedicațiile. La un moment dat, fratele lui, Marinică, a lăcrimat discret, dar și-a revenit repede și a început să danseze...

Mihai Nămol a fost unul dintre cei mai iubiți lăutari din București. Adrian Minune a dezvăluit că acest „Eminescu al lăutarilor” – favoritul lui George Copos și al lui Mircea Lucescu, dar nu numai – a fost ca un tată pentru el și l-a învățat tot ce știe.

„Muzica noastră lăutărească este mai săracă cu un împărat, de la care am avut de învățat, cu un domnitor, care chiar dacă nu mai există, va domni în continuare. Vorba lui pentru mine a fost sfat. Versurile lui pentru mine au fost un mod de viață. Ceea ce mă învăța el pe mine a fost Adrian Minune. Mi-a spus o vorbă mare: nu are rost să ne certăm că mi frică că nu avem timp să ne împăcăm”, a spus Adi Simionescu-„Minune”.

„Numele Nămol este un brand, reprezintă autenticitate, tradiție. El a preluat mesajul de la bunicul nostru. Noi avem datoria să ducem mai departe muzica lui. A fost tatăl nostru. El ne-a propulsat. Ne-a dat aripi. Respectul pe care îl avem în fața oamenilor îl avem datorită lui”, au spus fiii lui Mihai Nămol. „Adrian este unul dintre cei mai iubiți lăutari. Tata l-a iubit foarte mult, a crescut sub ochii lui. Adi a spus că tatăl nostru este patentul lui. Era al cincilea fiu al lui Mihai Nămol”, au mai declarat aceștia.

Aflat în platoul emisiunii Cancan TV, Adrian Minune a promis că o va ajuta pe familia lui Nămol, cel numit Regele Maneliștilor. „Atât timp cât sunt un lider al lăutarilor, o să sprijin această familie și o să fiu un tată pentru Marinică Nămol și frații lui”, a promis Adrian.

Mihai Nămol era, la rândul său, fiul unui alt lăutar celebru, din perioada interbelică și postbelică, Ion Nămol.

Ion Nămol (având numele la naștere de Ion Stoican) s-a născut în anul 1914, Oltenița, județul Călărași, într-o familie de lăutari.

➤ A început să studieze vioara la vârsta de 15 ani. În perioada 1944-1949, Ion Nămol compune foarte multe piese vocale („Cântă cucul de trei zile”, „Cât e București de mare”, „Cine-a zis răului bine”, „Dacă n-ai frați și surori”, „Rău este, Doamne, străin”, „Stinge, Doamne, stelele” sau „Mi-a venit ceasul să mor”), piese ce au influențat foarte mult repertoriile multor artiști cunoscuți ai muzicii lăutărești (Romica Puceanu, Gabi Luncă) dar și a altor artiști mai puțin cunoscuți (Gheorghe Lambru sau Florică Roșioru).

În 1949, se mută la București unde devine cunoscut până la jumătatea anilor '50 în majoritatea zonelor mărghinașe (Voluntari, Ferentari, Zăbrăuți, Zețari etc.). Ion Nămol își formează primul taraf în 1951, alături de Florică Calu (vioară), Lenuța „Creața” Dumitriu (acordeon și voce) și „Baba” Ioana (acordeon și voce) – taraf foarte ciudat în componență, cu două femei acordeoniste și doi violoniști, dar o influență marcantă pentru Romica Puceanu și Taraful Fraților Gore.

Din 1957, acestui taraf i se alătură trompetistul Costel Vasilescu, pe atunci un tânăr de 17 ani, deloc cunoscut în lumea lăutarilor Bucureștiului. Taraful lui Ion Nămol a avut o influență uriașă asupra stilului urban-lăutăresc din București, în special asupra formulelor un pic mai târzii ale Tarafului Fraților Gore și a „Brigadei” lui Cornel Bosoi.

În perioada 1960-1970 cântă în diverse formule alături de acordeonistul Bebe Șerban, fiul Mihai Nămol, violonistul Ion Petre Stoican sau Marin Doru.

Ion Nămol, violonistul din Oltenița ce, o dată ajuns la București, a devenit unul dintre celebrii lăutari ai anilor de după Război, era vestit atât pentru felul în care - cânta la vioară, dar mai ales pentru harul de a reproduce - pe loc cântecul care se potrivea fiecărui mesean. Taraful lui a fost o influență uriașă asupra stilului urban-lăutăresc din București, în special asupra formulelor un pic mai târzii ale Tarafului Fraților Gore și a „Brigadei” lui Cornel Bosoi.

Ion Nămol este ultimul lăutar bucureștean autentic „de groapă”, ultimele înmormântări tradiționale ale țiganilor din acest oraș fiind ținute sub vioara și vocea acestuia.

A fost un violonist și lăutar din România, vestit atât pentru felul în care cânta la vioară, dar mai ales pentru talentul de a reproduce sau crea pe loc cântece lăutărești.

[...În anii '70] Siminică era singurul care mai cânta de «of». Mai fusese unul de la care învățase el, nea Ion Nămol îi zicea. Țăla era cel mai bun. Întotdeauna se îmbrăca elegant, Nămol ăsta, și era foarte respectuos cu toată lumea, își amintea Johnny Răducanu.

Înregistrările ce au rămas posterității cu Ion Nămol sunt din cadrul unei nunți țigănești din zona Dudești din 1971 (șapte melodii vocale și două instrumentale) realizate cu patru reportofoane deschise în același timp, cu valoare mai degrabă documentară, decât artistică. Pe înregistrări, taraful este compus din: Costel Hanțu (acordeon, la 20 de ani, pe o singură piesă), Ilie Alecu (țambal mic), Fane Negrilă (contrabas) și Marian Vișan (clarinet).

Înregistrările lui Ion Nămol de la nunta de pe Dudești din 1971 au fost editate și pe o casetă, intitulată „Program de ascultare”. Piese ce alcătuiesc caseta sunt:

1. *Cântă cucul de trei zile*
2. *Stinge Doamne stelele*
3. *Dacă n-ai frați și surori*
4. *Cât e Banatul de mare*
5. *Program Marian Vișan* (clarinet)
6. *Mi-a venit ceasul să mor*
7. *Foaie verde lin-pelin*
8. *Cine mă vede băut!*
- > 9. *Hora lui Ion Nămol* (vioară)

Moare în anul 1985 la București, fiind înmormântat într-un cimitir din Rand. Ulterior, a fost scos și înhumat la Biserica Capra din Pantelimon. (<https://musicartist.ro>, <https://ro.wikipedia.org>)

Vărul lui Ion Nămol și unchiul lui Mihai Nămol, Ion Petre Stoican, a fost, la rândul său, un lăutar binecunoscut.

Ion Petre Stoican s-a născut în 1930 în Oltenița, județul Călărași. Acesta era fiul violonistului Ioan Stoican și văr primar cu violonistul bucureștean Ion Nămol.

La vârsta de 15 ani începe să cânte la nunți și petreceri în Oltenița, iar la 20 de ani își continuă activitatea pe malul mării, în Constanța. Deși foarte apreciat în restaurantele din Constanța pentru stilul său curat lăutăresc, cu influențe rurale, moștenit, cel mai probabil, de la tatăl său, Ion Petre Stoican a știut că tonul muzicii lăutărești urbane se dă la București.

În 1969, înregistrează primul său disc la Electrecord ca răsplată pentru că a ajutat la arestarea unui spion american(!). Un an mai târziu se mută în București unde începe să colaboreze cu marii lăutari ai vremii (notabili fiind Bebe „de la Petrăchioaia” Șerban și Mihai Nămol).

Ion Petre Stoican, împreună cu trompetistul Costel Vasilescu, înregistrează ultimul disc în 1982. Din orchestra alcătuită de Stoican fac parte 13 muzicieni, notabili fiind țambalistul Toni Iordache, Ionică Minune și Viorel Fundament la acordeon, Mieluță Bibescu și, respectiv, Vasile Grigore la clarinet.

+ Violonistul Ion Petre Stoican se stinge din viață în anul 1994 la Constanța.

Partenerul favorit de trupă al verilor Nămol, Costel Vasilescu s-a născut la data de 6 noiembrie 1940 în București, într-o familie de lăutari.

Atras de mic de muzică, merge pe la nunțile din cartier unde îl aude pe trompetistul Costache Florea zis și Hopa Mitică. Inspirat de acesta, începe să folosească o surdină special confecționată în stilul lui, surdină la care nu va mai renunța din copilărie.

Costel Vasilescu este una dintre ultimele legende ale muzicii lăutărești bucureștene. A învățat meserie de la

8
prima generație de lăutari de mătase, de la miezul dur al breslei, a cântat în anii de glorie ai muzicii lăutărești și a dat mai departe către generația mai tânără. Le-a văzut și le-a trăit pe toate. E împăcat. Costel se trage dintr-o familie de muzicanți suflători din zona Râmnicului Sărat. Tatăl său a venit în București în anii '30, era vremea în care se adunau aici cei mai buni dintre lăutari. Bunicul Ștefan era unul dintre cei mai renumiți trompetiști din zona Buzăului și Vrancei, i se dusesse vestea în toată Moldova – a aflat asta Costel când a făcut armata la Huși, când tatăl lui Nicolae Băluță i-a spus cât de mult îl prețuia pe bunicul Ștefan. Costel cântă la trompetă de la nouă ani. Învăță muzică de fanfară, hore și sârbe. Îi plăcea însă și să meargă prin cârciumi să-i asculte pe Fărâmiță Lambru și Maria Tănase. Dar cel mai adesea, în adolescență, mergea la Obor, unde se organizau bândiuri – cu lanțuri și călușei, fanfare profesionale din zona Moldovei, de toate. Noaptea, pleca pe jos spre casă – spre mănăstirea Plumbuita. Pe strada Teiul Doamnei era un salon de nunți mai selecte – ei, și aici Costel a auzit o trompetă. I-a plăcut atât de mult încât a rămas acolo, în fața salonului, până la 4.00 dimineața. S-a întors în fiecare duminică, asculta și încerca să țină minte piesele. Acasă, le repeta la trompetă. Tot așa, până într-o zi când profesorul de acordeon al verișoarei sale, auzindu-l cum cântă, îi propune să îl recomande lui Hopa Mitică, să îl ia sub aripa lui. Gingășia sorții a făcut ca acel trompetist de la salon să fie chiar Hopa Mitică, care i-a devenit profesor lui Costel. I-a plăcut atât de mult cum se descurca, încât nu i-a cerut niciun ban. Au rămas

prieteni. Hopa Mitică a fost cel care a inventat surdina la trompetă – „Nu ca acelea care se folosesc în jazz. El a făcut o surdină care să sune catifelat, pentru că trompeta e un instrument cam strident pentru lăutărie. Mi-a făcut și mie o surdină. Apoi, am învățat să le fac singur”.

Legătura dintre Hopa Mitică și Costel Vasilescu a fost atât de strânsă, încât și-acum suspină când se gândește că maestrul său s-a dus dintre noi. „Pe vremea aia, nu făceau toți romii nunți mari și frumoase. Moda asta a plecat de la florari. Ei, și nunțile se făceau numai duminica. Dar cum s-a ajuns să fie și sâmbăta, și marțea, ori când? Erau puțini lăutari foarte buni – nunțile, multe. Și au fost unii care au zis: „Eu nu fac nuntă fără Costel «Trompetistu». Dacă eram angajat la data cerută de el, schimba data. «Când ești tu liber, atunci facem»”. În mod oficial, muzica lăutărească nu putea fi cântată decât cu ușile închise, în medii de periferie, sau orișicât, ferite. Costel Vasilescu a trăit și momentele acelea când se închideau ochii și se dădea drumul la taraf în spații publice cu cel puțin doi pereți. „M-am angajat cu repertoriu de muzică românească la restaurantul Hora, pe lângă Circul de Stat. Ziua cântam sârbe, hore și folclor românesc, iar seara, lăutărească. Veneau oamenii de nu mai erau mese libere. Era plin!”

Lângă restaurantul Hora, era mereu poliția prin preajmă. Treceau câte 3-4 polițiști și-i spuneau administratorului: „Spune-le, mă, la băieți să cânte muzică lăutărească”. Le plăcea și lor, contrar directivelor partidului.

Costel Vasilescu a fost mai mult decât un lăutar de cartier. A colindat Europa și a dus departe muzica aceasta.

„Cu Johnny Răducanu am cântat câțiva ani prin Germania, Olanda, Austria. Eram mai cunoscuți în afară decât în România – și mai apreciați. Aici eram mai apreciați la nunți, dar în presă, deloc. După Revoluție, am cântat la Zidul Berlinului, la câteva săptămâni după ce a fost dărâmat. A fost o serie de concerte chiar pe fâșia unde fusese Zidul, cu artiști de muzică clasică și ușoară. Am continuat să colaborez cu Johnny până în 2000.”

În 1990, a format trupa de lăutari Gipsy Stars. Mare spectacol la Sala Palatului: s-a îmbulzit lumea de nici un sfert din câți veniseră nu au apucat bilet. „Ziceai că a venit iar Revoluția! Au rămas mulți afară, s-au îmbulzit să intre de s-au spart geamuri. A fost nemaipomenit.” După acest succes, s-a mutat concertul la Sala Polivalentă – planul era așa: un concert într-o vineri și două sâmbătă. Într-o zi, s-au vândut toate biletele. Așa că directorul i-a propus să facă și duminică două concerte și un matineu. Gipsy Stars au avut în acel sfârșit de săptămână șase concerte și o nuntă. S-a muncit mult, dar la final, Costel Vasilescu a venit acasă cu o geantă de rafie plină cu bani. Formația s-a destrămat, însă, căci banul e ochiul dracului: „Eu am zis să băgăm banii într-un fond, dar băieții au zis că ei îi vor imediat. Aveam de gând să strâng mai mulți și să cumpăr un autocar cu care să mergem prin țară. N-a mers și ne-am destrămat trupa. Când nu e cap, vai de picioare...” (www.adevarul.ro)

Costel Vasilescu începe la vârsta de 17 ani să colaboreze cu Ansamblul de Tineret din București, dirijat de violonistul Ionel Budișteanu, iar în perioada 1959-1961

se angajează la Orchestra de muzică populară Radio sub bagheta lui Tudor Pană și, ulterior, Florian Economu.

Talentul și experiența cumulată îl ajută pe Costel Vasilescu să cânte și să înregistreze alături de cei mai de seamă interpreți de muzică lăutărească, în special Dona Dumitru Siminică, Romica Puceanu, Gabi Luncă, Gheorghe Lambru, Mihai Nămol, Constantin Eftimiu, taraful fraților Gore (Aurel și Victor) și nu în ultimul rând bunul lui prieten Toni Iordache.

În 2006 Costel Vasilescu este invitat să susțină un spectacol la New York împreună cu taraful său. După spectacol îi sunt dedicate cele două pagini de mijloc ale ziarului american *New York Times*.

Pe 15 martie 2015, Costel Vasilescu a lansat cartea *Anii de glorie ai muzicii lăutărești*, presărată cu povești din viața spectaculoasă și anecdotică alături de lăutari celebri. (<https://musicartist.ro>)

Generația lui Ion Nămol a fost cam ultima de „lăutari de mătase”.

Acești oameni reprezintă ultima generație de lăutari din București care încă mai cântau acele muzici vechi de peste trei sferturi de secol și mai bine. Ei sunt ultimii lăutari de mătase, adică muzicieni cu ștaif, de la oraș, mai rafinați tehnic decât lăutarii de țară. Li se dusesse vestea în toate colțurile țării, erau cei mai căutați lăutari din România. Muzica lăutărească urbană de mahala, adică o fuziune greco-balcanico-româneasco-țigănească, a răsunat pe toate bulevardele și în toate parcurile Capitalei, i-a unit în simțiri pe toți bucureștenii, etnici țigani și români deopotrivă, a avut vedetele ei, băieți

buni, care munceau ore în șir până găseau acel acord care să-i mulțumească: Hopa Mitică, primul trompetist cu surdină, Gheorghiță Trandafir, primul lăutar care a cântat cu acordeon piano, Fane Vișan „Chioru” – care, de fapt, era orb –, Constantin Eftimiu, Ion Nămol, Mitică Ciuciu și George Pantazi, primii din București care au cântat cu țambalul de concert și mai târziu, frații Gore, Dona Dumitru Siminică, Romica Puceanu, Gabi Luncă. În jurul acestor muzici s-au construit lumi, unde mai presus de toate erau puse talentul și munca, flerul de a simți publicul, dar și faima și banii. Dacă lăutarul e bun, atunci toată lumea îl caută, are cele mai bune angajamente și, prin urmare, face cei mai mulți bani. Banii sunt reflectarea materială a valorii artistului. Așa merg lucrurile.

15. Leac împotriva dracilor. Nu se pomenea nuntă, botez, înmormântare ori altfel de eveniment mai mult sau mai puțin vesel, fără lăutari. Prin curți, pe străzi, prin terase și restaurante, peste tot răsunau ritmurile acestea.

După o horă lăutărească – despre care Bogdan Simion, doctorand în filologie și cobzar, explică faptul că e o formă muzicală omoloagă swingului american, „o horă la trei, sincopată, când la contrabas nu se mai cântă cu arcușul, ci cu degetul și se plesnește coarda” – veneau cântecele de ascultare. „Sunt forme muzicale specifice muzicii lăutărești urbane, care nu există în muzicile țărănești de tradiție orală, dar sunt înrudite cu acestea, sunt cântece cu formă liberă, în general în tonalitate emoțională depresivă și cu tușe orientale neostentative”, spune Bogdan Simion. În aceste melodii sunt adunate toate necazurile de pe lume, toate patimile sufletului.

Nu este muzică de petrecere cu chiote și piruete, e muzică pentru alinarea inimii. Se spune așa: „Zi, lăutare, cântarea aia de jale, să mă răcoresc un pic”. Adică să cânti până scoți toți dracii din tine și-ai să o iei de la capăt. Dai bani lăutarilor și zâmbești. De ce merg lucrurile așa? Pentru că o bună bucată de vreme a existat o legătură inerentă între lăutărie și cerșetorie. Când a apărut muzica lăutărească bucureșteană, după cel de-Al Doilea Război Mondial, ȧiganii care au fost aduși de guvernele comuniste din provincie să ajute la reconstruirea Capitalei, duceau un trai greu, în mizerie și sărăcie. Muzica lor reflecta realitățile sociale. Își cântau jalea, nu despre himerele unei vieți în confort sporit. Regimul comunist nu a agreat muzica lăutărească țigănească. În mod oficial, se punea batista pe țambal. La restaurant, trebuia să se cânte *café-concert*, muzică populară, nu „ritmurile de șanțate” ale țiganilor.

„Într-o notă informativă despre Ion Petre Stoican din Oltenița, dar format în București, se spunea așa: «Această muzică atentează la caracterul sacrosanct al muzicii populare românești». A se citi: «E suspectă de a fi țigănească». Asta era problema”, explică Bogdan Simion.

Dar românii au îndrăgit-o chiar împotriva dorințelor partidului. Intelectualii anilor '60-'70, dintre care sunt repede de rostit Gheorghe Dinică, Ștefan Iordache și Fănuș Neagu, au găsit aici un refugiu din calea tuturor interdicțiilor și pretențiilor Cenzurii. Însă, inițial nimeni n-a gândit că această muzică va prinde la români. S-a născut la petrecerile de lăutari, unde maestrul din mahala ori cartier se întâlneau și-și comparau talentele. Atunci

se stabileau noutățile zilei, atunci se măsura competiția, atunci se pune la punct repertoriul care te diferenția. Așadar, aceasta era muzica muzicienilor. Credeau că numai ei știau să o aprecieze cu adevărat. Dar, treptat, a migrat și către alte categorii de romi, între care florarii erau cei mai frecvențați, dar și cei cu dare de mână. Și în final, a ajuns și la mesele românilor. A devenit muzica tuturor, a Bucureștiului *underground*. A fost bine și a fost rău cât a fost, însă în ultimii 20 de ani, muzica lăutărească bucureșteană a intrat într-un declin decis. Motivațiile sunt diverse, nu se poate arăta cu degetul într-o singură direcție: instrumentele acustice au fost acoperite de sintetizatoare și amplificatoare, oamenii, mereu grăbiți și atașați de telefoanele mobile, și-au pierdut răbdarea de a asculta înfloriturile prelungi din melodiile lăutărești. Și-apoi, muzica aceasta nu a fost promovată ca o muzică cultă, tradițională. Treptat, a fost înlocuită de alte ritmuri, mai orientale, mai săltărețe, mai aproape de realitățile sociale de azi. „Am rămas cu acest complex, că este muzică țigănească și asta e rău, deși americanii nu au nicio problemă să ne arunce în față blues, nici portughezii, fado, spaniolii, flamenco andaluz și francezii, jazz manouche. Dar noi nu putem să ne prezentăm cu mahalaua...”, explică Bogdan Simion. (www.adevarul.ro)

Colaboratorii lui Bogdan Simion din proiectul de *revival* „Șamanul Mut” au, la rândul lor, povești de viață fascinante.

Victor Teișanu este fiul lui Măslină, ultimul cobzar lăutar din București, care a cântat în trupa lui Gore Ionescu, veteranul. Neamul teișenilor e mare și a dat mulți lăutari.

Se face că au venit din Halta Teiș, o mahala târgovișteană, iar când veneau florarii din București să-l ia la nunți, întrebau de Victor din Teișeni. Și-așa a rămas Victor Teișanu, mare acordeonist lăutar bucureștean. A învățat să cânte la acordeon la vârsta de 10 ani, după câteva lecții în zadar la vioară. Cobzarul Măslină se îmbolnăvise de astm timpuriu, familia o ducea greu cu banii. Și-ntr-o bună zi, când Victor era în clasa a IV-a, tatăl i-a zis: „Mă, tată, mai bine aruncă ghiozdanul și du-te și adu-ne bani”.

Copilul s-a conformat. Și-a luat acordeonul în brațe și a pornit să cânte prin tramvaie și troleibuze. Reușea să strângă bani cât să-și întrețină familia. În unele zile, tatăl îl lua de mână și-l ducea la o bodegă vecină, din Herăstrău: să cânte acolo, să îi dea lumea bani. Victor, rușinos, nu prea voia. Dar, mai cu forța, mai cu binișorul, se ducea, ce să facă? Dar dacă se-ntâmpla ca oamenii de la mese să-l laude că are talent, nu le mai lua banii. Zicea că el cântă de plăcere, așa, ca pentru prieteni. Și tatăl se supăra, nevoie mare: „Uite ce face nebunul ăsta, nu ia banii!”.

Cea mai mare supărare a tatălui s-a întâmplat chiar la prima nuntă a lui Victor: la nuntă a cântat și Bebe de la Petrăchioaia, „cânta de jucau paharele pe masă, vă spun!” – și când l-a auzit, i-a dat toți cei 400 de lei pe care-i primise la angajare. A venit acasă fără niciun ban, de mai că l-ar fi capsat Măslină dacă ar fi putut.

Cea mai dragă amintire este întâlnirea cu Marcel Budală. S-a întâmplat să treacă prin cartier și să-l audă cântând la acordeon. Victor se pregătea cu Toni Mieluță, dar exersa afară – „trebuia să cânt pe stradă, ca să joace

țigăncile și-așa să pot să țin măsura”. Ei, și Marcel Budală l-a chemat la el și l-a pus să-i cânte o horă. Victor a cântat și Marcel Budală a început să plângă. I-a dat vreo 30 de lei. Victor a țâșnit direct la tată să se laude cu isprava asta. Tatăl a fost mulțumit.

„Aurel Gore mă lua la nunți mai ales când se certa cu frate-său, cu Victor. Eu cântam mai bine ca frate-său cu acordeonul, dar el avea firmă. Mereu mă lăuda că muncesc.” Orișicât, a recuperat Victor Teișanu banii pierduți în copilărie, cu vârf și îndesat. Cântă de la 17 ani. Întâi, l-au auzit oamenii la înmormântări, cânta frumos de jale și-așa l-au luat și la chermeze. Când s-a lansat în muzica lăutărească în mod serios, cânta cu Nicu Nas, un prieten bun. Aveau formație: se îmbrăcau la fel, arătau la fel. „El avea părul ondulat, iar eu mă duceam la coafor să mi-l ondulez și eu, să fim amândoi la fel. 18 ani aveam, eram copii.”

Frații Teișeni le ziceau în târg. Nicu Nas s-a retras după o vreme, s-a angajat. Victor Teișanu a mers mai departe, nu s-a gândit la altă meserie decât cea de lăutar. Trei decenii s-a perindat pe la nunțile florarilor și vreo nouă ani a cântat *café*-uri la Crama Rapsodia, alături de Argint Petrescu. A devenit nelipsit și din formația lui Aurel Gore.

Victor Teișanu a cântat fericirea multor cupluri proaspăt căsătorite, dar nu i-a fost întotdeauna ușor. Oamenii veneau cu bani și dedicații și lăutarii cântau. Dar dacă venea unul cu mai mulți bani, ce era de făcut, pe cine să împaci mai întâi?. Ieșeau discuții, era rost de gâlceavă: „Nu mai aveam cum să termin melodia primului venit

și începeam alta. Ăla se supăra: «Ce faci, îmi cânti numai o strofă?!»”. Altă dată a fost și mai rău. „Cântam cu un băiat, Sile Răducanu, el cu chitara, eu făceam terța, el linia întâi. Murea de noi ginerică! La nuntă, am cântat pe zi de i-am terminat, dar noaptea ne-a luat somnul pe toți. A venit socrul mare: «Ce faci, domnule, dormi?». «Nu, uite clapa asta e stricată». De unde, că eu moțaiam! M-am spălat cu apă, am băut ness cu Pepsi, mi-am dat palme peste față. Degeaba. Dimineață, când să luăm banii: «Aaa, nu vă e rușine, mai cereți bani?».” Lăutari la ananghie, se mai întâmplă și asta.

Însă cea mai de pomină situație i s-a întâmplat după '90, într-un restaurant din Băneasa: un bătrânel, septuagenar sau pe acolo, a venit cu o hârtie de 100 de lei: „Poți să-mi cânti și mie o manea?”. Pe Victor l-a umflat râsul, dar i-a cântat și bătrânul a dansat cu nevastă-sa.

Milan de la Bobești își compune singur piesele. Milan s-a născut în satul Bobești, la o aruncătură de băț de București, sat de lăutari, cu tradiție. Când se prezintă, spune așa: „Milan de la Bobești. Milan și atât”. E suficient, lumea știe despre cum se întâmplă lucrurile la Bobești. Milan cântă cu vocea cam de când a început să articuleze cuvintele cum trebuie. Se trage din familie de lăutari. Tata, lăutar, bunicii, lăutari. Când era prunc, de mergea desculț pe uliță, se ținea după fusta bunicii Fănica să-l ia la petreceri. Bunica Fănica cânta cu vocea. Era femeie strașnică, într-o lume în care nu prea vedeai lăutărese – nu că „nu se cădea”, ci pentru că nu toate puteau face față diverselor capricii ale oamenilor aburiți de alcool pe la nunți. Dacă părinții au văzut că băiatul

are înclinație pentru muzică, când a împlinit șapte ani
> i-au luat un acordeon, să studieze cum se cade. Hazardul
a făcut ca băiatului să nu-i placă acordeonul. Nu s-a
prins de el mare lucru. A învățat la acordeon fratele cel
mic, tot văzându-l cum se pregătește. Dar lui Milan nu
i-a plăcut de nicio culoare, așa că i-a dat acordeonul și
el a continuat să cânte cu glasul. Mai erau câteva luni
până la majorat, când mama sa a reușit să-l angajeze cu
ea, la fabrica de medicamente. Directorul o plăcea pe
tața Tudora, era femeie vrednică. La început, s-a codit:
„N-am voie, tanti Tudora, că n-are 18 ani”. Până la urmă,
l-a angajat.

Și Milan a muncit cam o jumătate de an, cu un plan
ascuns: să strângă bani și să-și cumpere contrabas. „Asta
am simțit că trebuie să fac.” „La noi în Bobești a cântat
cu contrabasul Titi Coadă. Era basist bun! Mi-era drag
de el. A cântat și el cu vioara, dar dacă a auzit pe altul
> mai bun ca el, a zis: «Eu nu mai cânt cu nicio vioară!».
S-a apucat de contrabas. Îl ascultam cu plăcere pe Titi
Coadă. Pe mine, nu m-a învățat nimeni să cânt la con-
trabas. Am învățat singur, dar mulțumesc lui Dumne-
zeu, pe mine m-a ajutat și simțul vocal mult.”

În Bobești, nu exista casă la care să nu fie măcar doi
lăutari. Toată lumea cânta. Milan a început să cânte or-
ganizat pe la 20 de ani. Într-o dimineață, s-a trezit la
poartă cu Andrei Masloi. L-a fluierat să iasă la o vorbă
cu el. „Când am auzit că mă cheamă Andrei, îmi tremu-
rau mâinile. Zic: mare acordeonist și mă cheamă pe
mine!” Și Andrei Masloi zice să meargă la o nuntă îm-
preună. Vrea? Milan, cu inima strânsă, zice că vrea, deși

simțea că merge la risc. E adevărat și că nu era chiar fără
nicio bază: cântase cu tatăl său, îl acompaniase cu vioara
și prinsese simțul. Acesta a fost începutul. Milan și Andrei
Masloi au tot fost la petreceri de atunci. Curând, l-a cu-
noscut Bucureștiul și de-aici n-a mai scăpat nici până azi.
A luat cele mai mari cârciumi și restaurante la rând – Bu-
dapesta, Hanul lui Manuc, Monte Carlo – și s-a aliat cu
cei mai în vogă lăutari – Costel Vasilescu „Trompetistu”,
Toni Iordache, Gheorghe Lambru, Mieluță Surdu, Cornel
Bosoi. Ei erau trupa de șoc a lăutăriei bucureștene. Așa
încât atunci când auzea cineva numele unuia dintre ei,
deja știa pe cine să treacă pe invitațiile la petreceri.

Milan cântă muzică lăutărească hard. Nu face niciun
compromis estetic. Saltă ritmurile din contrabas și din
vocea sa de vibrează podeaua. E specializat în cântece
de ascultare, melodii grele, cu încărcătură emoțională,
cântece de jale. Cântă pentru sufletul omului. Cântă
muzică compusă de el. Cântă bine Milan. Zice așa:
„Muzica lăutărească pură înseamnă să cânti bine”. Atât.
Simplu. Muzici vechi, de zeci de ani, au o forță mai mare
ca orice cântare abia lansată în zilele noastre. A observat
asta. Dar îi pare rău că se pierde tradiția. De unde avea
spectacole zilnic, de fapt noapte de noapte, acum are și
câte-o lună când nu cântă. Unde mai pui că are și lăuta-
rul, la vârsta lui, un mic orgoliu: „Astăzi mă cheamă co-
pii celor la care am cântat la nuntă acum zeci de ani:
«Milan, nu vrei să vii de dimineață?». De nervi, zic că
sunt ocupat, că merg în altă parte. Că mi-e rușine. Ce să
mai faci dimineață, când sunt toți matoliți?”. E o ches-
tiune de respect. Însă acum, după atâția ani de lăutărie,

Îl mulțumește un lucru: l-au apreciat și țiganii, și românii. „Am cântat la români și când am plecat au dat mâna cu mine și-au zis: «Bă, dă-l în mă-sa, că a cântat țiganul ăsta de m-a spart»...”

Gigel Mihai s-a născut cu vioara-n mână. Cântă de când avea șase ani, învățat de tatăl și bunicul său. Dar nu a învățat vioara după ureche. A mers la școala de muzică de pe Berzei, a absolvit Arte Plastice și după opt ani, a continuat să studieze vioara la Liceul de muzică „George Enescu”. A învățat să cânte muzică clasică, ce se preda la școală. Însă nu a uitat primele învățături primite în copilărie. După absolvirea liceului s-a întors la muzica lăutărească. S-a îndrăgostit de-o fată și s-au luat când au împlinit 18 ani. Acum avea o responsabilitate, o familie de întreținut. „Am început să studiez folclor și am plecat la nunți.” Niște băieți buni l-au văzut într-un spectacol și l-au luat să colaboreze cu ei. Acesta a fost începutul.

A cântat prin tot Bucureștiul și a ajuns din Craiova la Iași. A fost angajat și la restaurantul Bucur, și la Bolta Rece, și la o terasă prin Herăstrău, unde nu cânta decât *café-concert* și muzică clasică. Știe de toate Gigel Mihai. A colaborat cu Ilie Alecu, cu Mieluță Surdu, cu Bebe de la Petrăchioaia, cu Catanga și cu Panseluța Feraru. Cu cele două lăutărese a reușit să înregistreze două albume de muzică după Revoluție, deși încă era greu – „la Electrecord erau chemate numai firmele și le plăcea muzica dreaptă, să cânti organizat”.

S-a descurcat Gigel Mihai. A văzut și mai rele pe lume. Să îți petreci viața pe drumuri între nunți nu e treabă ușoară. Avea o regulă, totuși: întotdeauna întreba cine

mai vine la nuntă înainte să accepte angajamentul. Oamenii când se veselesc uită de bun-simț, de promisiuni, de tot. Adesea erau solicitați să stea peste ora convenită, câte patru-cinci ore. Și asta în condițiile în care o nuntă dura și două, trei zile. „Eram amețiți. Fugeam, ne ascundeam la cineva acasă, dar tot ne găseau.” Acum, nu mai merge decât la nunțile cizelate, la restaurant, pentru că are singuranța banului.

„La nunțile de țigani sunt șmecheri ăștia. Dacă-ți iei un bacșiș mai mare, nu te mai plătesc. Se fac că plouă și uneori se iau de tine: «Bă, cântă-mi, continuă!».”

Gigel Mihai vede cum se stinge muzica lăutărească, dar el și-a făcut datoria: fiul său cântă la orgă, nepoții la orgă și chitară, au învățat și muzică lăutărească, și mai veche, și mai nouă. „Căutăm să ne menținem pe linia de plutire.” (www.adevarul.ro)

Gr. Dinicu (1889 - 1948)

Familia Dinicu, de la *Ciocârlia* la *Hora staccato* și mai departe, în eternitate

+ Em.
Pe 3 aprilie 1889 se naște, în mahalaua bucureșteană Scaune, marele violonist Grigoraș Dinicu. Grigoraș Dinicu a rămas cunoscut pentru compoziția sa din 1906, *Hora staccato*, și pentru stilul de interpretare a piesei *Ciocârlia*, compusă de bunicul său, lăutarul Angheluș Dinicu, pentru spectacolul de dezvelire a turnului Eiffel din 1889. Tatăl lui, Ionică Dinu, a fost tot lăutar, cântând în Franța și Rusia; unchiul din partea mamei, Dimitrie Dinicu, studiasse violoncelul la Viena, unde a fost coleg și prieten cu George Enescu. Grigoraș Dinicu a cântat de copil în corul bisericii Scaunele Vechi și a luat primele lecții de vioară de la Moș Zamfir. A fost primit la Conservator în 1902, la doar 13 ani. La examenul de absolvire de pe scena Ateneului Român, Grigoraș Dinicu a interpretat Concertul nr. 1 de Niccolò Paganini, dar și

compoziția proprie, Hora Staccato. I s-a acordat Premiul I. Între 1906-1908, Dinicu a fost angajat în Orchestra Ministerului Instrucțiunii Publice. A cântat ca șef de taraf la restaurantul lui Ionică Enescu, la Bufet și la restaurantul Gambrinus, deținut de Ion Luca Caragiale, dar și la Budapesta, în taraful vestitului lăutar Lacz Laczi, la Bruxelles, Londra (Green Park Hotel), Monte Carlo și Paris, în cel mai mare restaurant, Ambassadeur). Taraful său reprezintă România la Exposition Internationale des Arts et Techniques dans la Vie Moderne (Paris, 1937) și la 1939 World Fair (din New, unde se expune prototipul instrumentului modern: orga electronică), în ambele locuri, fiind trecut în program alături de Maria Tănase. În anii 1930, Grigoraș Dinicu este implicat în mișcarea politică a țiganilor, fiind numit președinte onorific la Uniunea Generală a Țiganilor din România. Violonistul este înaintat la gradul de ofițer în preajma războiului, fiind probabil și spion în cel de al doilea război mondial – ca angajat în turnee la Ankara și Istanbul, orașe renumite ca loc de întâlnire a spionilor în timpul celui de Al Doilea Război Mondial. Suferă un accident vasculo-cerebral în 1943, după care rămâne cu o pareză pe partea stângă. Continuă, totuși să cânte, fiind angajat la primul restaurant de stat deschis de comuniști după război la Continental în București, în 1947. Grigoraș Dinicu este diagnosticat cu cancer la laringe. Prima intervenție chirurgicală are loc la începutul lunii august 1948. Operația îi prelungește viața doar cu șase luni, iar Grigoraș Dinicu se înțelege în continuare cu lumea din jurul lui prin scris. Cancerul nu este extirpat complet – și

se extinde. Nu supraviețuiește unei a doua intervenții chirurgicale, murind pe 28 martie 1948. Este îngropat la Cimitirul Pătrunjel, azi, Cimitirul Reînvierea din București. (<http://evz.ro>)

Grigoraș Dinicu (3 aprilie 1889, București – 28 martie 1949, București) a fost un violonist virtuoz și compozitor român de origine romă, care s-a impus printr-o manieră deosebită de interpretare a vechilor piese muzicale din repertoriul lăutăresc, prin sobrietatea stilului său individual și prin tehnica instrumentală excepțională. Este cunoscut în toată lumea mai ales pentru compoziția sa din 1906, Hora staccato. Alte compoziții cunoscute ale sale sunt: Hora mărțișorului, Ceasornicul, Căruța poștei și Hora spiccato (cunoscută mai bine cu titlul Hora „Furtuna”). Violonistul Jascha Heifetz afirma despre Dinicu că este cel mai bun violonist pe care l-a ascultat vreodată.

Grigoraș Dinicu s-a născut la 3 aprilie 1889 în cartierul „Scaune” al lăutarilor bucureșteni, într-o modestă casă pe strada Sfinților, și a trăit de mic copil în atmosfera muzicii populare. Tatăl său, Ionică Dinu, originar din Pitești, era un muzicant foarte cunoscut, care cântase în Franța și Rusia, coleg de taraf cu vestitul Sava Pădureanu, fost lăutar al țarului Rusiei. Mama sa era fiica lui Angheluș Dinicu, celebru naist din acea vreme, și soră a lui Dimitrie Dinicu, care, după ce studiasse violoncelul la Viena, a devenit prim-violoncelist al orchestrei filarmo-nice din București și profesor la Conservator. După câteva luni de la nașterea lui Grigoraș, tatăl său a plecat împreună cu Angheluș Dinicu, la Expoziția Universală de la Paris, cu

v. Cioabla

ocazia inaugurării Turnului Eiffel, unde au cucerit cu interpretarea „Ciocârliei” pe vizitatorii expoziției.

De mic, Grigoraș cânta în corul de copii al bisericii „Scaunele Vechi” din cartier, iar mai târziu, alături de tânărul Trandafir, fiul cunoscutului lăutar Dobrică, a prins gustul muzicii. Primele lecții de vioară le-a luat de la

> Moș Zamfir, un lăutar bătrân, care l-a învățat să cânte „Doina haiducului”, „Lume, lume, soro lume”, „Arde foc la București” și chiar „Ciocârlia”. Muzică la gramofon a ascultat pentru prima oară, când avea 13 ani, în casa din București a muzicianului german Rudolf Malcher.

La Conservatorul de muzică din București, unde a studiat vioara și compoziția în anii 1902-1906, a fost admis după ce s-a pregătit cu cunoscutul pedagog Carl Flesch. Pentru a-și câștiga existența, a început să cânte la diferite manifestări ocazionale, precum tradiționalul „târg al moșilor” și prin localurile de la „Șosea”. În 1906, și-a dat examenul de absolvent al Conservatorului pe scena Ateneului Român, interpretând partea solistică a Concertului nr. 1 pentru vioară și orchestră de Niccolò Paganini, pentru care i s-a acordat Premiul I. Printre „bisurile” executate, a strecurat și compoziția proprie „Hora staccato”, care i-a adus nemurirea.

După doi ani de practică în Orchestra Simfonică a Ministerului Instrucțiunii Publice, Grigoraș Dinicu a apărut ca solist al acestei formații. Deși dornic să-și continue studiile de muzică cultă, cu micul salariu primit nu-și putea asigura existența și astfel s-a angajat șef de taraf la restaurantul-grădină de la „Bufet”, unde cânta în fiecare seară, cucerind asistența: „Cine ascultă vioara lui

b. 82

> Grigoraș aude și vede în același timp muzica”, exclama Alexandru Vlahuță. Timp de șase luni a cântat în restaurantul „Gambrinus” al lui I.L. Caragiale, un mare amator de muzică. Între timp, Dinicu își continuă studiile la Conservator, aprofundând repertoriul clasic cu profesorul Vasile Filip. În 1913 încheie un contract cu restaurantul lui Ionică Enescu, unde va cânta timp de 22 de ani. Aici vor veni mari soliști ai lumii în trecere prin București să-i asculte muzica și sunetul profund al viorii, după cum tot aici își vor da întâlnire la sfârșit de săptămână toți marii iubitori de muzică, printre care se numărau figuri remarcabile ale culturii din acea vreme, ca George Enescu, Victor Eftimiu, Tony Bulandra, I. Al. Brătescu-Voinești. Programele muzicale prezentate satisfăceau cele mai exigente pretenții, Dinicu interpreta deopotrivă atât piese din repertoriul clasic, cât și cel de *café-concert* sau popular. O dată cu izbucnirea Primului Război Mondial, Dinicu organizează concerte de binefacere și în spitalele pentru răniți sau bolnavi de tifos exantematic. După război își alcătuiește propriul ansamblu, împreună cu țambalagiul Vasile Budișteanu (tatăl lui Ionel Budișteanu), un virtuoz al acestui instrument. Este epoca de glorie a lui Grigoraș Dinicu și epoca în care arta lui primește recunoaștere internațională. Politicianul Victor Filotti l-a luat la Budapesta, prezentându-l lui Rácz Laci, cel mai renumit lăutar al Ungariei, supranumit „prințul lăutarilor”. Se spune că, după ce l-a ascultat, Laci ar fi spus: *Dacă eu sunt prințul lăutarilor, românul ăsta pare să fie un adevărat rege al lor.* < - 82

Anii de după primul război conduc la consacrarea mondială a lui Grigoraș Dinicu, când acesta primește un angajament la *Green Park Hotel* din Londra, la recomandarea violonistului Mischa Elman. O mare firmă luminoasă pe care scria *Grigoras Dinicu, king of the gypsy players and his band* anunța melodiile ce urmau să fie prezentate publicului englez. De la Londra, Dinicu va pleca la Monte Carlo unde, în vestitul *Empire*, se va întâlni cu George Enescu, iar peste câteva zile cu Fritz Kreisler, ale cărui compoziții pentru vioară figurau în repertoriul său.

Urmează lunile petrecute la Paris cu un contract la *Ambassadeur*, cel mai mare restaurant parizian, unde „Ciocârlia” fascinează un public cosmopolit. Aici se întâlnește cu vestitul muzician și violonist Jascha Heifetz, care îi cere permisiunea să transcrie „Hora staccato” ca piesă de concert, pe care o va executa pentru prima dată în această formă cu mult succes într-un concert dat la Viena în 1932. De atunci, „Hora staccato” figurează în programe sub numele Dinicu-Heifetz.

Întors în țară, execută în 1932 împreună cu Orchestra Filarmonicii din București partea solistică din Concertul în mi minor pentru vioară și orchestră de Felix Mendelssohn-Bartholdy. Continuă să cânte și în restaurantul „Continental” din București, având un repertoriu variat, alături de muzică populară, piese de concert clasice de Franz Schubert, Johannes Brahms, Antonin Dvořák etc. La sărbătorirea unui sfert de veac de activitate pe scenele de concert, în anul 1935, Dinicu urcă din nou pe podiul Ateneului Român, unde, sub bagheta dirijorului

George Georgescu, interpretează ca solist Concertul în sol minor de Max Bruch și, împreună cu Alexandru Teodorescu, prim-violonist al Filarmonicii, dublul Concert în re minor de Johann Sebastian Bach. În februarie 1936, sub bagheta lui Ionel Perlea, va interpreta Concertul în re minor pentru vioară și orchestră de Henry Wieniawski.

În anul 1937, Dinicu este invitat să cânte în cadrul Expoziției Internaționale de la Paris unde, seară de seară, miile de vizitatori au ascultat taraful de lăutari din România. Întors la București, devine concert-maestru al orchestrei simfonice „Pro Arte”, un ansamblu de 80 de instrumentiști sub conducerea dirijorului George Cocea. În 1939, această formație îl sărbătorește pe Grigoraș Dinicu printr-un concert festiv cu prilejul împlinirii vârstei de 50 de ani. Cu această ocazie, violonistul a interpretat Concertul în mi major de Johann Sebastian Bach și pe cel în re major de Ludwig van Beethoven.

La Expoziția Mondială din New York, în 1939, taraful lui Dinicu este însoțit de Maria Tănase. Vreme de patru luni cântă împreună la restaurantul lui Jean Filipescu din New York, unde primesc – printre alți ascultători din lumea artistică americană – ovațiile entuziaste ale Marlenei Dietrich. Revin în țară o dată cu declanșarea celui de Al Doilea Război Mondial în luna septembrie a aceluiași an.

Se angajează la restaurantul „Modern” din Sărindar, unde îl asculta cu regularitate Ionel Perlea și, uneori, George Enescu. În timpul unui turneu din 1943 la Ankara și Istanbul, suferă un accident vascular cerebral, în urma căruia mișcările cu mâna stângă devin dificile.

BB
În 1946, vine să-l revadă Yehudi Menuhin, pentru care interpretează pentru ultima dată „Ciocârlia”.

În 1947, artistul simte o durere din ce în ce mai intensă la gât, punându-i-se diagnosticul unui cancer al laringelui urmat de o inevitabilă intervenție chirurgicală.

În ziua de 23 aprilie 1947, Uniunea Sindicatelor de Artiști, Scriitori și Ziariști a organizat la Ateneul Român un concert aniversar pentru împlinirea a 40 de ani de activitate a lui Grigoraș Dinicu. Cancerul laringelui începuse să se agraveze din ce în ce mai tare, încât acest concert al Orchestrei „Barbu Lăutaru” sub bagheta lui Victor Predescu a venit ca un balsam de ușurare a suferințelor. La acest concert au cântat Maria Tănase, Ioana Radu, Rodica Bujor, Ion Luican, Nicu Stoenescu, Petre Gusti.

+ Moare la data de 28 martie 1949 în București. A fost înhumat la Cimitirul „Pătrunjel” (azi „Reînvierea”), foarte aproape de lăutari ca Sava Pădureanu, Cristache Ciolac, Costică Pompieru. La înmormântare, Orchestra „Barbu Lăutaru” condusă de Ionel Budișteanu a cântat „Hora staccato”. (<https://ro.wikipedia.org>)

Grigoraș era, deja, a patra generație de mari instrumentiști din familia Dinicu, care și-a marcat locul în istorie începând cu străbunicul Costache și bunicul Angheluș.

! Angheluș Dinicu (1838, București – 7 noiembrie 1905, București) a fost un naist renumit român de etnie romă, fiind compozitorul binecunoscutei melodii Ciocârlia. S-a născut în anul 1838 la București, fiind fiul chitaristului Costache Dinicu, cel mai prețuit lăutar al curții boierului Grigore Ghica-Vodă. Învăță naiul de mic de la naiștii tarafului lui Dumitrache și Năstase Ochialbi.

Anghelus D. - compoz. „Ciocârlia”

În anul 1889 participă la Expoziția Universală de la Paris. Aici, pe 29 iunie, în urma unui concurs internațional de lăutari, taraful său iese câștigător împreună cu Ion Crăciunescu, naistul tarafului lui Sava Pădureanu, obținând Medalia de Aur. Tot la Paris, pe 26 august, este invitat împreună cu taraful la sărbătorirea ziarului francez „Le Figaro”, cântând, printre altele, Doina, Ciocârlia, Am un leu și vreau să-l beau și marșul Deșteaptă-te române.

Pe 16 septembrie 1896 este invitat să concerteze la recepțiile de gală de la palatul din București și la Poiana Stânei, cu ocazia vizitei oficiale a împăratului Franz Josef al Austro-Ungariei în România.

A avut trei fii, toți muzicieni: Dimitrie Dinicu, Gheorghe Dinicu și Ionică Dinicu.

A compus și aranjat folclor românesc, publicând în revista Doina lucrările Sârba zânelor (1884), Hora Florica (1885), Hora Angelica (1885), Sârba Oloaga (1885) etc.

+ Moare la data de 7 noiembrie 1905 la București fiind înmormântat la cimitirul „Pătrunjel” (astăzi „Reînvierea”) din Colentina.

„Când scotea Angheluș, din buzunarul din dreapta al vestei lui, boabele de fasole sau mazăre uscată să le împartă în țevile naiului său ca să zică o «Ciocârlie», toată lumea adunată în localul unde cânta taraful lui încremenea cu paharul în gură, pentru ca apoi, la trilurile sfârșitului, să izbucnească în aplauze ce deveneau adevărate ovațiuni”, scria George Costescu, scriitor și istoric literar român. (<https://ro.wikipedia.org>)

Gheorghe A. Dinicu (1863, București – 20 august 1930, București) a fost un violonist, compozitor, profesor și dirijor român.

S-a născut în anul 1863 în str. Speranței din București, fiind fiul renumitului naist Angheluș Dinicu.

În perioada 1885-1890, urmează studiile muzicale la Conservatorul din București cu Ludwig Anton Wiest (vioară), Eduard Wachmann (armonie) și Gheorghe Brătianu (teorie-solfegiu).

În 1883, debutează ca violonist în orchestra tatălui său. Primele angajamente le face în tarafurile lui Dan Cercel și Năstase Ochialbi, care cântau la Parcul Otetelișanu, la Scuarul Sărindar.

În 1893 devine suplinitor al profesorului Max Levinger, iar din 1900 până în 1916 profesor definitiv de vioară la Conservatorul din București.

Din 1895 devine profesor de vioară la Școala Normală de învățători din București (până în 1929, când iese la pensie) și profesor definitiv de vioară din 1910 până în 1916) la Azilul „Elena Doamna” din București.

În perioada 1906-1916 cântă ca violonist în orchestra Ministerului Instrucțiunii Publice din București.

A făcut parte din Cvartetele de coarde conduse de Carl Flesch (1897), Dimitrie Dinicu (1898) și „Carmen Sylva” din București (1903), deținând vioara II-a.

A fondat și a condus diverse orchestre și formații de salon în Capitală și în provincie (Grădina-restaurant „La Delfin” din Galați în 1893; Grădina Centrală în 1896; Berăria Imperială în 1897; Ospătăria „Cosma” în 1897; Grădina „Bristol” în 1900; Grădina „Cafe Boulevard” în

1902; Squarul Sărindar în 1903; Parcul „Otetelișanu” – toate din București în 1905 etc.), precum și în străinătate (Grădina „Malaia Fontan” din Odessa în 1894).

Moare la data de 20 august 1930, la un an după pensionare, fiind înmormântat la cimitirul „Pătrunjel” (azi „Reînvierea”) din cartierul Colentina, din București.

A fost distins cu Bene-Merenti, clasa I în 1898 și cu Ordinul „Sf. Alexandru” la Sofia în 1899. (<https://ro.wikipedia.org>)

Când a venit pe lume Grigoraș Dinicu, într-o familie de lăutari rromi din mahalaua Scaune a Bucureștiului, era primăvară, o zi de 3 sau 4 sau 5 aprilie a anului 1889, arhivele n-au consemnat exact. Tatăl lui, Ionică Dinicu, era un lăutar ce cântase în Franța și Rusia, coleg de mahala cu vestitul Sava Pădureanu, fost lăutar al Țarului, lăutar al cărui nume a rămas și pe o șampanie, dar și pe o marcă de țigări de foi dintre cele mai scumpe. Fratele mamei lui Grigoraș se numea Dimitrie Dinicu, studiasse violoncelul la Viena, fiind coleg de Conservator și prieten cu George Enescu, prim-violoncelist al Orchestrei Simfonice de la București și profesor la Conservator. Iar mama se ocupa mai ales de cafeneaua pe care o deschisese în cartierul lăutarilor.

Grigoraș a luat primele lecții de vioară cu Moș Zamfir, un lăutar bătrân, și tot atunci, în copilăria petrecută pe străzile mahalalei, a învățat să cânte „Lume, lume soro lume”, „Arde foc la București” și chiar „Ciocârlia” bunicii sale, Angheluș Dinicu. Și a mai învățat că degetele lăutarului nu-s sloiuri de gheață, ca la „paradiții” care cântă pe note cântece neînvățate, așa cum scrie George

Sbârcea în Ciocârlia fără moarte: Grigoraș Dinicu și Bucureștiul lăutarilor de altădată.

Pe urmă, în primii ani ai secolului XX, a cântat în cor la Biserica „Scaunele Vechi”, împreună cu fiii lăutarilor din cartier. La 13 ani, a auzit pentru prima dată o orchestra simfonică și muzică la gramafon, în casa de la București a muzicianului german Rudolf Malcher, care îi spune unchiului Dimitrie că băiețelul nu are nevoie de ocamdată de niciun profesor de vioară. Dar apoi, între 1902 și 1906, a studiat vioara la Conservator, unde a fost admis după ce s-a pregătit cu Carl Flesch. Un episod relevant din acei ani: vrând să câștige bani pentru a-și ajuta familia, studentul Grigoraș se angajează în secret la un spectacol de pantomimă de La Moși, sperând să nu fie descoperit. Numai că are ghinion, într-o zi, Dimitrie Dinicu și Carl Flesch se duc să vadă pantomima. Din spatele mimului care-și făcea numărul cu vioara, se aude o vioară adevărată. Carl Flesch îi cunoaște stilul și-l exmatriculează, însă, pe de altă parte, același Carl Flesch îl pregătește în particular... și nu pierde anul. Astfel că în 1906 și-a dat examenul de absolvență pe scena Ateneului Român, interpretând Concertul nr. 1 de Paganini, pentru care i s-a acordat Premiul I.

Apoi, a strecurat în program o compoziție proprie, numită „Hora Staccato”. Atunci a început mărețul destin al piesei care i-a adus nemuirea. Apoi, tânărul absolvent de Conservator s-a angajat șef de taraf la grădina de la Bufet, unde veneau toți scriitorii iar boema vremii l-a acceptat imediat. „Cine ascultă vioara lui Grigoraș aude și vede în același timp muzica”, spunea Vlahuță

încântat. Iar la celebrul Restaurant Gambrinus a cântat prima „Ciocârlie”, la îndemnul strigat de Caragiale, într-o noapte, când se crăpa de ziuă. „Grigoraș, băiete, să-mi cânti tu mie o Ciocârlie!”, i-a strigat Caragiale.

Au urmat ani mulți în localurile cele mai cunoscute ale capitalei și în acest timp făcea și gesturi caritabile: s-a dus să le cânte bolnavilor de tifos... Apoi, reușește să câștige admirația marilor intelectuali și artiști ai vremii, care vin să-i asculte vioara minunată. Iar printre ei, însuși George Enescu. Cam pe atunci, în acea epocă strălucită pentru el, Victor Filoti l-a luat la Budapesta să-i cânte lui Lacz Laczi, cel mai mare lăutar al Ungariei, supranumit „prințul lăutarilor”, îndrăgit de toți suveranii Europei. Se spune că, după ce l-a ascultat, „Prințul” ar fi exclamat: „Dacă eu sunt prințul lăutarilor, românul > ăsta pare adevăratul lor Rege!”.

Și viitorul i se deschide purtându-l spre Anglia. Într-o zi, Casalli, proprietar al Green Park Hotel din Londra, vine la București ca să-i ofere un contract pentru ansamblul pe care îl conduce. Grigoraș Dinicu acceptă și pleacă într-un oraș unde va fi supranumit: „The King of the Gypsy Players and His Band” și unde face furori cu vioara lui, după cum e consemnat în presa vremii. Și de la Londra, la Paris, unde urmează o perioadă la „Ambassadeur”, cel mai mare restaurant parizian, unde „Ciocârlia” îi cucerește deopotrivă pe bogătașii parveniți și pe melomani rafinați care frecventau acel loc. Aici îl găsește și celebrul violonist Iascha Heifetz, care spune despre Grigoraș Dinicu că este cel mai mare violonist pe care l-a auzit vreodată. Aici îi cere acceptul să prelucreze „Hora

Staccato” ca piesă de concert și-l obține. De atunci, „Hora Staccato”, piesa pentru care istoria muzicii l-a reținut în primul rând pe violonistul din România, figurează în programele de concert și nu numai sub numele Dinicu-Heifetz.

Peste tot ușile i se deschid, se întoarce la București o vreme, cântă la „Continental”, hotelul iubit de boemă, iar Filarmonica îl sărbătorește. Taraful lui câștigă apoi concursul și merge să reprezinte România la Expoziția Internațională de la Paris, unde i se conferă Diploma de Onoare și Ordinul Ministerului Instrucțiunii Publice, împreună cu înaintarea la gradul de ofițer.

La Expoziția Internațională de la New York, taraful este însoțit de Maria Tănase. Vreme de patru luni, cântă împreună la restaurantul lui Jean Filipescu din oraș, unde vine să-l asculte însăși Marlene Dietrich. Revin în țară o dată cu invadarea Poloniei... și se angajează la Restaurantul Modern din Sărindar, unde vin să-l asculte Ionel Perlea și George Enescu. Iar din 1938 este concert-maistru fără leafă al formației simfonice Pro Arte. Epuizarea nervoasă suferită în turneul din 1943 la Ankara și Constantinopole îi provoacă un accident vascular, în urma căruia aproape că nu-și mai poate folosi mâna stângă, iar să cânte la vioară devine un martiriu. Totuși, Grigoraș Dinicu, nu renunță și continuă să cânte, cu greu, dar nu se lasă. Iar în 1946, când lucra la un restaurant oarecare, vine să-l revadă Yehudi Menuhin. Se pare că pentru el a cântat „Ciocârlia” pentru ultima dată. Pe 27 martie, la ora 10 dimineața, Grigoraș Dinicu a murit și cu el a murit o lume întreagă. Pe patul de moarte,

Grigoraș i-a cerut ficei lui ca la mormânt să i se cânte „Zigeunerweise” de Sarasate. Marele Ionel Perlea a încercat, dar din cauza mulțimii sufocante n-a putut... Însă orchestra „Barbu Lăutaru”, condusă de Ionel Budișteanu, a cântat „Hora Staccato”. (www.adevarul.ro)

Urmaș al faimoșilor virtuozii din familia Dinicu, buinicul Angheluș, tatăl Ionică și unchiul Dimitrie (membru, împreună cu George Enescu, al salonului artistic al Reginei Carmen Sylva), lui Grigoraș – cel mai important muzician din arborele genealogic – i-a urmat, într-un fel, asul estradei Sile Dinicu (unul dintre nepoții lui).

Vasile (Sile) Dinicu (10 decembrie 1919, Bacău – 7 ianuarie 1993, București) a fost un compozitor, dirijor și pianist, cunoscut în special pentru colaborarea cu orchestrele de estradă ale Radioteleviziunii Române.

A fost fiul nelegitim al lui Vasile Dinicu, unul dintre frații lui Grigoraș Dinicu. Acesta l-a și adoptat, pentru că tatăl său natural nu avea posibilitatea să mai crească și alți copii.

Studiile muzicale le-a urmat la Galați cu Theodor Fucs (pian) și la Conservatorul „Lyra” din Brăila (1929-1930), iar din 1933 a început să lucreze în București. După debutul la Radio (1936) cu pianistul Theodor Sibiceanu, a desfășurat activitate de pianist în diverse formații de muzică ușoară din capitală. Între 1941 și 1943 a fost cooptat de Constantin Tănase în orchestra teatrului Cărbuș, iar din 1943 până în 1947 a condus orchestra Teatrului „Gioconda”, ca secund al lui Ion Vasilescu. În aceeași perioadă a condus programul locantelor „Cina” și „Zissu”, celebre în epocă.

Ca dirijor de estradă a realizat numeroase turnee în Israel, Franța, Germania și în țările socialiste de la acea dată. A condus formații de muzică ușoară din Portugalia (Lisabona) și Cehoslovacia (Bratislava). A făcut parte din jurii naționale și internaționale de concursuri muzicale (R.D. Germană). A participat ca dirijor la Concursurile și Festivalurile de muzică ușoară de la Mamaia (1963-1984) și „Cerbul de aur” de la Brașov (1968, 1969, 1970).

A compus peste 100 de melodii de muzică ușoară, printre care: *București, București, Întotdeauna marea, Nu mă certa, Porți de aur, porți de vis, Seri la malul mării* – Margareta Pâslaru – Mențiune pentru creație la Festivalul Mamaia 1965, *Tu m-ai fermecat* – Doina Moroșanu, *Cine ți-a spus, Noapte bună București* – Dan Spătaru, *Sus paharul, la mulți ani* – Gică Petrescu.

Prin Decretul nr. 514 din 18 august 1964 al Consiliului de Stat al Republicii Populare Române, dirijorului Sile Dinicu i s-a acordat titlul de Artist Emerit al Republicii Populare Române „pentru merite deosebite în activitatea desfășurată în domeniul teatrului, muzicii, artelor plastice și cinematografei”.

A fost distins cu Ordinul Muncii, clasa a III-a (1956), cu premii de interpretare (1964, 1965) și mențiune de creație (1965) la Festivalurile de muzică ușoară de la Mamaia, cu Ordinele „Meritul cultural” clasa a V-a (1968) și clasa a II-a (1974) și cu Premiul Uniunii Compozitorilor. (<https://ro.wikipedia.org>)

Sile Dinicu a debutat la Radio București în anul 1936 și a fost, mai apoi, timp de 34 de ani dirijor al Orchestrei de Estradă a Radioteleviziunii Române.

7.
Sile Dinicu s-a născut la 10 decembrie 1919, la Bacău, fiind fiul adoptiv al lui Vasile Dinicu unul din frații lui Grigoraș Dinicu, care a fost, după unii, cel mai mare lăutar din toate timpurile.

A urmat studiile muzicale la Galați cu pianistul Theodor Fuchs, apoi a parcurs studiile Conservatorului „Lyra” din Brăila, între anii 1929-1930.

În anul 1933, a început să profeseze în București, pentru ca în anul 1936 să debuteze la Radio, alături de pianistul Theodor Sibiceanu.

A activat ca pianist în mai multe formații de muzică ușoară din București, iar în anul 1941 a fost cooptat de Constantin Tănase în orchestra Teatrului Cărbuș.

În perioada 1943-1947, a condus orchestra Teatrului „Gioconda”, ca secund al lui Ion Vasilescu, perioadă în care activa și ca muzician în cadrul programelor celebrelor restaurante „Cina” și „Zissu”, începând cu anul 1944.

În anul 1951, este desemnat să dirijeze Orchestra de estradă a Radioteleviziunii Române, unde a activat până în anul 1985. Sub bagheta sa, orchestra a devenit un ansamblu care se acorda perfect, rivalizând cu cele mai mari orchestre de gen din lume. În această perioadă, a fost nelipsit din programele muzicale și de divertisment difuzate în România.

A condus orchestra la turnee artistice în Bulgaria – 1955, Ungaria – 1956, Cehoslovacia – 1958, URSS, Polonia, R.D. Germană, Israel și R.F. Germania, a dirijat formații de muzică ușoară din Portugalia (Lisabona) și Cehoslovacia (Bratislava) și a făcut parte din jurii naționale și internaționale (R.D. Germană) ale unor concursuri muzicale.

În perioada 1963-1984, a dirijat fără întrerupere orchestra de acompaniament a Concursurilor și Festivalurilor de muzică ușoară de la Mamaia, iar în perioada 1968-1970 s-a aflat la pupitrul orchestrei Festivalului „Cerbul de Aur” de la Brașov.

Sile Dinicu a realizat sute de înregistrări la Radiodifuziunea Română și casa de discuri „Electrecord” din București.

În anul 1982, participă la Concursul cântecelor pentru pace unde, pentru melodia „Omul are ultimul cuvânt”, primește Premiul al III-lea, apoi, în anul 1983 participă la Festivalul „Melodii '82” unde, pentru melodia „Cine știe” obține Premiul Juriului.

În anul 1986, participă la Festivalul cântecului politic pentru tineret unde melodia sa „Țară străbună” primește Premiul Uniunii Compozitorilor, apoi participă la Festivalul U.G.S.R. unde, pentru melodia „Frumoasă țesătoare”, obține premiul al III-lea.

+ Sile Dinicu a trecut la cele veșnice la 7 ianuarie 1993. (www.rador.ro)

Sile Dinicu a locuit în bulevardul Lascăr Catargiu, la numărul 43a, în casa familiei Drăgoi, casă cunoscută pe vremuri ca una dintre reședințele familiei Brătianu. Avocatul Cătălin Drăgoi, hăituit acum de cămătari, care vor să pună mâna pe imobil, este și unicul moștenitor al muzicianului Sile Dinicu și al soției acestuia, Victoria.

Familia Drăgoi are povestea ei care se împletește cu povestea familiei lui Sile Dinicu. Când s-a mutat în apartamentul din Lascăr Catargiu 43a, Sile Dinicu era în plină glorie. Nelipsit de pe scenele festivalurilor de la Mamaia

sau Cerbul de Aur, conducea Orchestra de Estradă a Radiodifuziunii Române atât în spectacolele interne cât și în turneele externe. Era căsătorit deja de vreo 20 de ani cu Victoria, sau „Doamna Vichi”, cum i se mai spunea soției lui Sile Dinicu. Cei doi s-au căsătorit în vara anului 1958, în raionul Lenin din București, la revenirea lui Sile din turneul susținut în Cehoslovacia. După cutumele vremii s-ar putea spune că s-au căsătorit târziu. El avea 39 de ani, iar ea cu un an mai puțin.

Cei care i-au cunoscut pe cei doi povestesc că Doamna Vichi era o femeie foarte frumoasă. S-a născut în 1920 în Basarabia, raionul Cahul, pe atunci provincie a României Mari, dar în actele de stare civilă emise mai târziu de comuniști locul nașterii este trecut ca fiind URSS. De serie a fost tot muzician, absolventă de Conservator, dar nu a profesat, ci a preferat să rămână casnică, în umbra lui Sile Dinicu. Petreceri cu tochitură și șalău *bonn femme*, Sile și Vichi Dinicu au fost niște oameni „de viață”.

Le plăceau petrecerile cu șpriț rece și mâncare bună. El era înnebunit după tochitură, în timp ce doamna prefera șalaul „bonne femme”. Iar Dan Drăgoi, maestru bucătar, le făcea mereu pofta. Chiar și acum, când le face parastas, mâncarea pe care o împarte este tochitura și șalaul *bonne femme*. Sile Dinicu organiza petrecerile fie la restaurant Minerva, pe atunci încă cu profil românesc, fie acasă la el, în apartamentul 2 din Lascăr Catargiu. Îi plăcea să cânte la pian acompaniat la vioară de celebrul Tudor Pană și de alți instrumentiști din Orchestra Radio, iar la chermeze erau invitați prieteni apropiați dar și oameni de afaceri străini, agreeți în România de regimul

comunist. Sile Dinicu s-a mutat în casa guvernantei lui Brătianu. La mijlocul anilor '70, mătușa Lulu, fosta guvernanta a Brătienilor, care locuia în apartamentul 2 al casei din Lascăr Catargiu 43a, a făcut schimb de locuință cu Sile Dinicu. Nimeni nu-și mai amintește exact când s-a întâmplat acest lucru. Cert este că Sile și Victoria Dinicu, împreună cu boxerul lor, Jolly, s-au mutat în apartamentul numărul 2 din vila Brătienilor și au devenit vecinii familiei Drăgoi. Sile și Victoria Dinicu nu au avut copii. De aceea s-au și atașat de familia Drăgoi. Pe Dan Drăgoi îl considerau fiul lor, iar Cătălin era nepotul lor preferat. Așa a și ajuns Cătălin Drăgoi moștenitor al familiei Dinicu. O poveste care nu apare nici pe site-urile de specialitate, nici pe wikipedia. O știu numai cei apropiați familiei. A cântat cu Yma Sumac și Sara Montiel. Sile Dinicu a fost un mare muzician român, compozitor, pianist și dirijor.

Conform Wikipedia a fost fiul nelegitim al lui Vasile Dinicu, fratele marelui lăutar și compozitor Grigoraș Dinicu. În realitate, pe tatăl său l-a chemat Neculai Dinicu, iar pe mamă Maria, așa cum reiese din documentele de stare civilă puse la dispoziție de Cătălin Drăgoi. Artistul s-a născut la Bacău, pe 10 decembrie 1919. Fără a intra în amănunte deja cunoscute ale vieții artistului, amintesc doar că unchiul său, Grigoraș Dinicu, autorul celebrei Hora Staccato, l-a îndrumat încă de mic pe nepotul său spre muzică, trimițându-l la diferite școli alese. În 1936, Sile Dinicu debuta deja la Radio alături de pianistul Theodor Sibiceanu. În 1941, a fost remarcat de către Constantin Tănase și adus în orchestra teatrului

Cărăbuș. Apoi a condus orchestra teatrului Gioconda, din '43 până în '47, alături de Ion Vasilescu. După război, începând cu 1951, a fost desemnat să conducă Orchestra de Estradă a Radiodifuziunii Române, unde a activat neîntrerupt până în anul 1986, când a suferit un atac cerebral în urma căruia a rămas cu o semipareză care i-a pus capăt carierei de scenă. Un destin aproape identic cu cel al unchiului său, Grigoraș Dinicu, care s-a prăpădit tot după ce a rămas paralizat în urma unui atac cerebral. (<http://evz.ro>)

Un ultim descendent al familiei Dinicu având tangență cu muzica este alt nepot al lui Grigoraș, de această dată unul de fiu, nu de frate.

Alexandru Dinicu este nepotul marelui violonist și compozitor Grigoraș Dinicu, care a creat una dintre cele mai cântate melodii din muzica instrumentală mondială – „Hora staccato”. Grigoraș este descendent din marea dinastie de lăutari Dinicu, familie cu multe de generații de artiști români consacrați și este, de asemenea, nepotul maestrului Dimitrie Dinicu, cel care a înființat prima orchestră simfonică din România, dar și Conservatorul. Cu toate acestea însă, Alexandru Dinicu a crescut în familia din partea mamei, care ținea mai degrabă la educație, decât la viața muzicală.

Avea un unchi inginer și așa trebuia și el să devină. Muzica lăutărească nu era pentru el. Pe lângă îndârjirea bunicilor, comuniștii i-au pus și ei bețe în roate, nu l-au lăsat să plece din țară ca să se afirme ca artist de muzică lăutărească. A cântat cu diverse ocazii, dar nu a făcut niciodată o profesie din asta. La Casa de Cultură „Tudor

comunist. Sile Dinicu s-a mutat în casa guvernantei lui Brătianu. La mijlocul anilor '70, mătușa Lulu, fosta guvernanta a Brătienilor, care locuia în apartamentul 2 al casei din Lascăr Catargiu 43a, a făcut schimb de locuință cu Sile Dinicu. Nimeni nu-și mai amintește exact când s-a întâmplat acest lucru. Cert este că Sile și Victoria Dinicu, împreună cu boxerul lor, Jolly, s-au mutat în apartamentul numărul 2 din vila Brătienilor și au devenit vecinii familiei Drăgoi. Sile și Victoria Dinicu nu au avut copii. De aceea s-au și atașat de familia Drăgoi. Pe Dan Drăgoi îl considerau fiul lor, iar Cătălin era nepotul lor preferat. Așa a și ajuns Cătălin Drăgoi moștenitor al familiei Dinicu. O poveste care nu apare nici pe site-urile de specialitate, nici pe wikipedia. O știu numai cei apropiați familiei. A cântat cu Yma Sumac și Sara Montiel. Sile Dinicu a fost un mare muzician român, compozitor, pianist și dirijor.

Conform Wikipedia a fost fiul nelegitim al lui Vasile Dinicu, fratele marelui lăutar și compozitor Grigoraș Dinicu. În realitate, pe tatăl său l-a chemat Neculai Dinicu, iar pe mamă Maria, așa cum reiese din documentele de stare civilă puse la dispoziție de Cătălin Drăgoi. Artistul s-a născut la Bacău, pe 10 decembrie 1919. Fără a intra în amănunte deja cunoscute ale vieții artistului, amintesc doar că unchiul său, Grigoraș Dinicu, autorul celebrei Hora Staccato, l-a îndrumat încă de mic pe nepotul său spre muzică, trimițându-l la diferite școli alese. În 1936, Sile Dinicu debuta deja la Radio alături de pianistul Theodor Sibiceanu. În 1941, a fost remarcat de către Constantin Tănase și adus în orchestra teatrului

Cărăbuș. Apoi a condus orchestra teatrului Gioconda, din '43 până în '47, alături de Ion Vasilescu. După război, începând cu 1951, a fost desemnat să conducă Orchestra de Estradă a Radiodifuziunii Române, unde a activat neîntrerupt până în anul 1986, când a suferit un atac cerebral în urma căruia a rămas cu o semipareză care i-a pus capăt carierei de scenă. Un destin aproape identic cu cel al unchiului său, Grigoraș Dinicu, care s-a prăpădit tot după ce a rămas paralizat în urma unui atac cerebral. (<http://evz.ro>)

Un ultim descendent al familiei Dinicu având tangență cu muzica este alt nepot al lui Grigoraș, de această dată unul de fiu, nu de frate.

Alexandru Dinicu este nepotul marelui violonist și compozitor Grigoraș Dinicu, care a creat una dintre cele mai cântate melodii din muzica instrumentală mondială – „Hora staccato”. Grigoraș este descendent din marea dinastie de lăutari Dinicu, familie cu multe de generații de artiști români consacrați și este, de asemenea, nepotul maestrului Dimitrie Dinicu, cel care a înființat prima orchestră simfonică din România, dar și Conservatorul. Cu toate acestea însă, Alexandru Dinicu a crescut în familia din partea mamei, care ținea mai degrabă la educație, decât la viața muzicală.

Avea un unchi inginer și așa trebuia și el să devină. Muzica lăutărească nu era pentru el. Pe lângă îndârjirea bunicilor, comuniștii i-au pus și ei bețe în roate, nu l-au lăsat să plece din țară ca să se afirme ca artist de muzică lăutărească. A cântat cu diverse ocazii, dar nu a făcut niciodată o profesie din asta. La Casa de Cultură „Tudor

Vladimirescu”, din sectorul 3, a lucrat cu corepetitorul Mitică Crețu, care a fost cel care l-a ajutat să ajungă pe scenă. Prima sa melodie a fost „Nu te voi uita”, după care a învățat „Mexico” pentru că „era la modă”. „Am făcut lecții și cu Florin Dorian la Școala Populară de Artă. Acolo am simțit că îmi pierd timpul, în comparație cu ce făceam cu Mitică Crețu”, a spus presei nepotul lui Grigoraș Dinicu.

Chiar dacă a fost forțat să lucreze, a găsit timp și pentru muzică, ba mai mult chiar să câștige și premii: „Am luat locul 1 pe țară la Canto Clasic la Cântarea României, iar în 1960 locul 2 cu melodia *Cântecul Deltei*. Fiind în armată, am luat locul doi, iar Aurelian Andreescu a fost descalificat. Se întâmpla la un festival din Focșani în 1963. Ulterior, m-am angajat la Fabrica Anticorozivul din Vitan. Era muncă grea de tot. Apoi, am cântat prin mai multe teatre, pe scene din țară, chiar și la Operă. După ce am venit din armată, nu am mai cântat o perioadă”.

Comuniștii nu l-au lăsat să plece din țară, să se afirme ca artist internațional. „În anii 73-74, sora mea a plecat în Elveția și a încercat să mă ducă și pe mine acolo. N-am ajuns însă niciodată, nu m-au lăsat. Mai târziu, a fost familia, copiii erau mici, nevastă-mea stătea mai mult acasă, eu aveam două servicii. Făceam și pensule și bidinele”, își mai aduce el aminte. Astăzi, este columbofil de profesie, o pasiune pe care a dobândit-o într-un mod mai puțin obișnuit.

A copilărit lângă faimosul bordel Crucea de Piatră din București, iar unul dintre „codoși” era crescător de porumbei. Astăzi, are peste 100 de porumbei voiajori, cu

care pleacă periodic la diverse concursuri naționale și internaționale. Cel mai recent premiu este cel câștigat de porumbelul poreclit „Bute”, chiar înainte ca boxerul să devină campion mondial. Are o noptieră întreagă pe care sunt așezate numai trofee și poze de la diverse concursuri. Unul este chiar din Insulele Tenerife.

Alexandru Dinicu pare un om obișnuit, cu o familie, o casă, o pasiune. Ceea ce-l scoate însă din rândul oamenilor simpli sunt tocmai poveștile extraordinare pe care le-a auzit direct de la sursă, dar și experiențele formidabile dintr-o lume a muzicii dusă la rang de genialitate.

„În anul 1937, bunicul meu a luat locul 1 la Paris. După aia au plecat în America, unde a fost extraordinar. Adică s-a ajuns ca președintele Roosevelt să-l roage pe bunicul meu să-i cante, atât de bun era! A primit o casetuță cadou în forma Casei Albe, în care erau doi butoni cu safire montate în platină. Și acum mai am casetuța”, a spus Alexandru pentru Cancan.ro. Grigoraș Dinicu a cântat pentru multe ocazii de genul acesta, povestește nepotul lui, care are ochii, părul, obraji și nasul identice cu ale bunicului său. Asemănarea este cu atât mai ușor de remarcat în camera-muzeu, acolo unde pereții sunt acoperiți de fotografii ale marele violonist. (www.cancan.ro)

George
8 Ochialbi, favoritul Țarului
Nicolae al II-lea, (1897)
sfâșiat de dorul de casă

1870
Născut la Ploiești, dintr-o fostă familie de robi, pianistul și violonistul Gheorghe Ochialbi și-a desfășurat activitatea muzicală preponderent peste hotare. La curtea Țarului Nicolae al II-lea era considerat „cel mai talentat dirijor și muzicant pe care l-a cunoscut și l-a iubit vechiul Petersburg”. A murit de inimă rea, de dorul soției și al copiilor...

Născut la Ploiești, pe 1 februarie 1870, Gheorghe Ochialbi a fost fiul celebrului violonist al epocii Năstase Ochialbi, unul dintre cei mai influenți lăutari din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Născut ca rob pe un domeniu boieresc în 1835, în București, Năstase Ochialbi creează primul stil definitoriu „bucureștenesc-lăutăresc” din istoria folclorului muzical românesc. O perioadă, cobzarul tarafului lui Nicolae Ochialbi este chiar

A. P. 11

Anton Pann, proaspăt concediat din funcția de profesor la Râmnicu Vâlcea care își câștiga noaptea existența ca lăutar. Devenit vătaf peste toți lăutarii din București – își împarte activitatea între Ploiești și Capitală –, Năstase Ochialbi și taraful său „Ochialbi” este immortalizat în 1860 de o reușită acuarelă a lui Carol Popp de Szathmary, cel mai în vogă fotograf al epocii. *Taraful Ochialbi* este titlul pastelului lui Carol Popp de Szathmary. În dreapta lucrării, este însuși vătaful tarafului, Năstase Ochialbi, cu o haină tivită cu blană de samur.

Cu astfel de origini, destinul lui Gheorghe Ochialbi nu putea fi altul decât de muzician. Se remarcă inițial ca pianist, în apariții publice în 1877, la vârsta de numai 7 ani, iar din 1880 începe să studieze vioara, în particular, cu profesorul Iulius Wiest de la Conservatorul din București. La doar 15 ani, Gheorghe își vede tipărită prima sa compoziție, sârba „Ochi negri”, iar 10 ani mai târziu cântă deja la Ateneu, în folosul Societății Istorice a Studenților în Litere, unde îi are ca parteneri pe violoncelistul Constantin Dimitrescu, baritonul Aurel Eliade și tenorul Hariton Ștefănescu.

În 1896, se alătură tarafului lui Nicolae Matache, unde își aprofundează repertoriul popular și merge în primul său turneu peste hotare. În 1897, un angajament al lui Matache la Petersburg îl aduce aici și pe George Ochialbi. Talentul său extraordinar îl face remarcat de Țarul Nicolae al II-lea care, în semn de prețuire, îi dăruiește un ceas cu brățara de aur pentru o compoziție originală. Câteva luni mai târziu, taraful lui Nicolae Matache, cu Ochialbi solist la vioară, cântă la o recepție în fața

președintelui Félix Faure al Republicii Franceze, o lucrare nouă a compozitorului: „Marșul franco-rus”. Prestația sa este și de data aceasta premiată, cu medalia de merit și un ac cu stema și drapelele francez și rus de la cele două guverne.

Tot în 1897, Gheorghe Ochialbi scrie piesa pentru pian „Moscova” și își alcătuiește o orchestră proprie de 35 de persoane. Printre instrumentiștii adunați din toate țările Europei (în special, germani, cehi și austrieci), se aflau și o serie de virtuozii români: Dimitrie Crăciunescu (vioară), Mitică Rădulescu (vioară), Ion Goleac (contrabas). Este momentul din care Ochialbi va cânta în cariera sa numai la vioară, angajându-l ca pianist pe celebrul virtuoz german Koban. În 1899, primește în semn de prețuire, de la compozitorul rus Aleksandr Glazunov, o tabacheră de aur și un ordin foarte rar de la Mozaffar Ed-Din, șahul Persiei. În 1913, avea peste 100 de lucrări publicate și este înscris în Societatea Autorilor, Compozitorilor și Editorilor de Muzică de la Paris. „Vis de amor român” (publicat la Hamburg), „Mica Conversație” (Barcelona), „Răspuns la mica conversație”, „Un sărut românesc”, „Un tur de vals”, „Irena”, „Valsul ursului”, „Noapte misterioasă”, „Fluturi de noapte”, „Visul unei baiadere” sunt doar câteva dintre lucrările publicate.

Ochialbi scrie și câteva lucrări de proporții, clădite pe melodii populare: „Suite la Românescu”, „Patria mea” și „Scene pitorești române”, demonstrându-i calitățile de orchestrator și simfonist. Lucrările sale clasice în spiritul folclorului, au devenit izvor „popular” de inspirație pentru compozitorii de mai târziu. Din păcate, puține din

lucrările sale de muzică ușoară („café concert-chantant”) tipărite au circulat la noi, iar cele populare s-au răspândit pe calea lăutarilor.

Progresele pe care muzica lăutărească le-a realizat prin Ochialbi au fost însă decisive pentru muzica românească.

+ Gheorghe Ochialbi moare subit în ziua de 8 decembrie 1916, la Petersburg, în Rusia. Ziarul „Novoie Vremja” din 9 decembrie scria în necrologul publicat imediat după deces: „Renumitul compozitor și talentat dirijor Ochialbi, a murit pe neașteptate la 8 decembrie. Acesta a fost cel mai talentat dirijor și muzicant pe care l-a cunoscut și l-a iubit vechiul Petersburg. Ochialbi a murit de durere: soția și copiii i-au rămas în București, unde le era casa. Acolo au rămas și după ocuparea capitalei României de către nemți, această grozăvie nu a suportat-o inima minunatului muzicant”. (www.adevarul.ro)

Cristache

Ciolac, lăutarul de la care Enescu a luat 43 de cântece

Cristache Ciolac, (17 decembrie 1870, București – 26 februarie 1927, București) a fost un violonist român de etnie romă, unul dintre primii creatori ai folclorului orășenesc, transformând tehnica lăutarilor români după stilul său propriu de interpretare (secunda mărită lăutărească și tendința spre un stil de virtuozitate). El a reușit, prin maniera sa de interpretare, să ridice tehnica violonistică lăutărească, fiind o influență uriașă pentru stilul dezvoltat mai târziu de Nicolae Buică și Grigoraș Dinicu.

S-a născut în 1870 în București, în strada Speranței nr. 9, fiind fiul naistului Radu Ciolac și fratele violoniștilor Dănică Ciolac (care a participat la Expoziția Universală de la Paris ca vioară a doua în orchestra lui Sava Pădureanu), Barbu Ciolac, Alexandru Ciolac și al chitaristului Fotache Ciolac zis „Prințul” (chitarist de mahala de la sfârșitul secolul al XIX-lea, compozitorul „Sârbei avocaților”). Începe să cânte, mai întâi, în taraful tatălui

> său ca vioară a doua, la nunți bucureștene dar și în cârciumile din centrul vechi (Lipscani și Blănari).

În 1890, își formează propriul taraf. Din același an cântă la diferite restaurante de cartier, nunți țărănești de la marginea Bucureștiului, din 1892 începând să fie solicitat de către localurile centrale, mai pretențioase.

În 1894, pleacă în primul său turneu în străinătate, în Belgia, revistele muzicale din România începând să scrie apreciativ despre taraful său.

Întors în București, în 1895, începe să cânte la „Berăria cooperativă” de lângă Teatrul Național, dar și la restaurantele „Elyseu”, „Continental”, „Terasa” și „Iordache” (la ultimul cunoscându-l pe violonistul Jan Kubelik, cu care leagă o strânsă prietenie).

În 1900, la Expoziția din Paris atât Ionescu Iordache (bucătarul și patronul de la „Iordache”), cât și Cristache Ciolac reprezintă Pavilionul Românesc. În același an este invitat de președintele Franței, Émile Loubet, să cânte în grădina palatului Élysée, unde primește 2.000 de franci și este decorat Ofițer de Academie. În 1901, compune prima sa horă, „Hora din Văleni”.

În 1902, îl cunoaște pe George Enescu, acesta culegând de la el o serie de cântece populare ce îl vor inspira în compoziția „Suită sătească”, între care notabile sunt: „Hora nebună”, „Lățeasca” și „Hora miresei” (ultima fiind o variațiune pe tema folclorică, semnată de însuși Ciolac).

Printre admiratorii lui Cristache Ciolac din această perioadă se numără scriitorii Alexandru Vlahuță, Octavian Goga și Barbu Delavrancea. Din vara lui 1902 începe să cânte la Sinaia, în parcul casei boierului Mitică.

În jurul anului 1914, Cristache Ciolac deține supremația tuturor lăutarilor bucureșteni, fiind aproape unanim recunoscut drept cel mai bun lăutar violonist din București. În această perioadă este ascultat de oameni ca Sarah Bernardt, Ignaz Paderewski, Robert de Flers etc.

În 1915, îl cunoaște pe academicianul francez Jean Richepin, ce îl amintește în același an în cotidianul francez „Les Annales”.

În 1916, Cristache Ciolac intră în serviciul popotei Marelui Cartier General al Armatei, protejat fiind de intervenția lui George Enescu pe lângă forurile militare în privința scutirii muzicanților de linia întâi a frontului. Influențat de activitatea muzicală de pe front a lui Ciolac, Radu Rosetti începe să scrie sonete inspirate din versurile lăutărești ale violonistului.

Tot acum Enescu începe să strângă legăturile sale cu Ciolac, notând o altă serie de melodii populare din repertoriul său mai târziu: „Ca la brează”, „Sârba din căruță” și „Hora Bâzoiul” din care se va inspira pentru Sonata nr. 3 pentru pian și vioară în caracter popular românesc. Cele 43 de melodii notate de George Enescu de la Ciolac în 20 de pagini, poartă titluri precise. Melodiile lăutărești culese, constituie, în realitate, o parte din repertoriul lui Cristache moștenit de la precursorii săi. Culegerile sunt redactate, în integralitate, așa cum le-a transcris Enescu după dicteul lăutarului.

În 1918, influențat de întâlnirea cu Ciolac, Richepin ține o conferință la Paris cu titlul „Roumaine âme”. În același an, Cristache se lasă de muzică din cauza unei

? paralizii la brațul drept, angajându-se ca inspector al pescăriilor statului.

Moare la 26 februarie 1927, ora 9 seara, după o lungă și chinuitoare suferință. Într-un sicriu improvizat, nebărbierit, cu haină de cerșetor, l-au înmormântat în Cimitirul „Pătrunjel”, cu ajutor bănesc adunat cu talerul. (<https://ro.wikipedia.org>)

violon.

N. Buică – „primul mare lăutar român de tip modern”

Nicolae Buică este lăutarul din Slatina care a urcat pe marile scene ale Europei. „Primul mare lăutar român de tip modern”, după cum îl descria exegetul muzicolog Viorel Cosma, slătineanul Nicolae Buică a plecat de jos, dintr-o familie de lăutari și a ajuns să cânte alături de muzicieni celebri, pe scenele unor teatre și grădini de vară din marile orașe ale Europei, scrie Simona Rotaru pe www.gazetanoua.ro.

Nicolae Buică, (11 noiembrie 1855, Slatina – 1932, București) a fost un violonist român, numele său având o rezonanță aparte în fața tuturor înaintașilor lui, prin educația profesională (asemenea lui Grigoraș Dinicu, elev al profesorului Carl Flesch la Conservatorul din București), contactul cu repertoriul clasic de concert și cu viața muzicală din străinătate, încă din tinerețe și dorința de a ridica muzica populară românească pe o nouă treaptă artistică. „Faimosul virtuoz român”, cum a

fost numit de către presa germană, a depășit stadiul cunoscut de muzică lăutărească românească în secolul al XIX-lea.

S-a născut la data de 11 noiembrie 1855 la Slatina, în județul Olt, într-o veche dinastie de lăutari, fiind fiul violonistului Bebe Buică.

În 1860, este părăsit de către tatăl său, care se recăsătorise, și lăsat în grija unchiului său, Gheorghe Buică. Din 1862, cântă în taraful acestuia la berăria „Bazilescu” din Craiova, ca vioară a doua.

În 1869, este auzit aici de către violonista pregătită clasic Paula Grepell și este recomandat de către aceasta Conservatorului din București (cunoscându-i personal pe marii profesori ai vremii George Fontino și Eugenia Bazelli). În același an, Nicolae Buică se mută în București și este primit în clasa de vioară a lui Carl Flesch.

În 1871, este absolvent al Conservatorului, iar în 1872 se căsătorește cu arhitecta Elvira Pop Florantin, fiica filozofului Ioan Pop Florantin, și se mută la Paris cu aceasta, în urma unei burse. Aici își desăvârșește studiile, în 1874 primind titlul de „Mare maestru al viorii” acordat de către Conservatorul din Paris. Tot acum primește și un angajament la teatrul „Alhambra” și apare de două ori ca solist la „Kaukasisches Schloss” și ca șef de orchestră la teatrul „Rejanne”.

În 1911, găsim și primul său impresar, se alătură orchestrei unchiului său la restaurantul „Cafe-Schtieber” din Viena.

După concertul din 1912 al tarafului unchiului său Gheorghe Buică la „Abbazia-Fiume”, Nicolae Buică

reușește să contracteze câteva angajamente la hotelurile „Wagner” și „Quarnero” din Rusia, unde conduce o orchestră mică. Aici, cu ajutorul unchiului său, învață repertoriul său de muzică populară rusească („Ei Uhnem” devine standard în repertoriul său) și tot aici compune, în stil rusec „Armonica” și „Ruseasca”.

În 1914, se întoarce în țară, o dată cu începutul Primului Război Mondial, și cântă la restaurantele „Cișmigiu”, „Enescu”, „Grădina Oteteleșeanu” și „Iordache”. La ultimul dintre acestea cântă în taraful celui mai tehnic țambalist al Bucureștiului perioadei, Lică Ștefănescu.

În perioada 1916-1918, își câștigă și supranumele, în Germania, de „Weltberuhmte rumanische Violinvirtuose” (faimosul violonist virtuoz român).

În 1918, participă la un recital alături de George Enescu la Teatrul Național din Iași, iar în 1921 pleacă în Turcia. Aici organizează o orchestră simfonică pe care o dirijează la „Petit Champs-Théâtre”.

În perioada 1922-1930, își diversifică repertoriul, renunțând din ce în ce mai mult la repertoriul popular, având piese de Max Bruch și Saint-Saëns, „Perpetuum mobile” de Paganini sau „Zigeunerweisen” de Sarasate. Primește angajamente notabile la Londra („Paladeum Theater”), dar și la Nissa („Hotel Savoy”) sau Bruxelles („Palais d'été”).

În 1926, începe să înregistreze un număr mic de discuri, la casa de discuri Perfection Concert Record, cu piesele „Carnavalul de Veneția”, „Hora nopții” sau „Unde sunt copiii mei”, între altele.

În ultimii săi ani ai vieții (1929-1932), a cântat în Germania. Printre cele din urmă contracte, cele mai importante sunt la München (restaurantul din cartierul Leopold-Stadt) și Dresda („Hotel Esplanad”).

În 1932, se întoarce în România, murind la câteva luni după întoarcere. Vioara sa „Sebastian Klozpremier”, comandată la Casa Hill din Londra, a fost dată (în regim de consignație) în același an violonistului Grigoraș Dinicu, care a cântat la ea până la sfârșitul vieții.

Discurile violonistului Nicolae Buică au fost înregistrate în perioada 1926-1929 la Viena și Berlin. (<https://ro.wikipedia.org>)

„În orchestra unchiului său, Nicu Buică își dezvăluie talentul muzical interpretativ, care va atrage atenția unor melomani care frecventau serile muzicale de la restaurant și se vor interesa de tânăr. Este îndrăgit de fiica farmacistului Paul Greppel din Craiova, absolventă a Conservatorului din Praga. În compania violonistei Grappel, Buică face cunoștință cu numeroși muzicieni de vază ai Craiovei de la sfârșitul secolului trecut”, explică Gheorghe Mihai în volumul *Personalități slătinene*.

Tot grație recomandărilor prietenei sale Greppel, Buică se înscrie la Conservator în București, la clasa de vioară a profesorului Carl Flesch. A absolvit în 1871, printr-un răsunător succes la examen. Sosit în București pentru susținerea unor concerte, profesorul și pianistul francez Pugno „a rămas înmărmurit ascultându-l pe Buică” și a hotărât să-l ia cu el la Paris „ca să-l lanseze pe scena consacrărilor mondiale”, după cum nota Gheorghe Mihai. După căsătoria cu Elvira Pop, fiica unui arhitect

bucureștean, Nicolae Buică învață la perfecție limbile franceză și germană. (...)

În 1911, găsindu-și primul impresar, se alătură tarafului unchiului său și susține concerte în mai multe orașe din Austria și Rusia. În 1914, se întoarce în țară și cântă la restaurantele „Cișmigiu”, „Enescu”, „Grădina Otetelișeanu” și „Lordache” din centrul Bucureștiului.

„Pe strada Covaci, la numerele 3-5 se afla, în perioada 1870-1890, restaurantul lui Ionescu N. Lordache, al cărui renume se datora atât mâncărilor tradiționale delicioase, cât și atmosferei întreținute de cei mai celebri lăutari ai vremii: Cristache Ciolac, Nicolae Buică, Lică Ștefănescu sau Fănica Luca. Localul era frecventat printre alții și de Ion Luca Caragiale, George Enescu, George Ranetti, dar și de numeroși străini, îndeosebi francezi și englezi. Tot aici se pare că au fost inventați și celebrii mici. (...)”, povestește istoricul Dan Falcan.

În timpul Primului Război Mondial susține două concerte la Iași, împreună cu George Enescu, în fața răniților sosiți de pe front. După Război, timp de un deceniu, Nicolae Buică a cântat pe scenele unor teatre și grădini de vară din mari orașe ale vestului Europei: Paris, Londra, Nisa, Trieste, Berlin, München și Dresda (...). În perioada 1922-1930, își diversifică repertoriul, renunțând din ce în ce mai mult la repertoriul popular și adoptând piese muzicale din compozițiile lui Max Bruch, Saint-Saëns, Paganini, Sarasate, valsuri de Waldteufel, rapsodii de Franz Liszt, fantezii din opere.

Interpret, prelucrător și compozitor, a lăsat în urma sa numeroase piese, înregistrate la Viena, în 1913, și Berlin,

în 1928: „Doină”, „Pe deasupra casei mele”, „Sârba cu variații”, „Unde sunt copiii mei”, „Carnavalul de Veneția”, „Fantezie Română”, „J'ai tant pleuré”, „Avant de mourir”, „Paris frisson”, „Ruseasca”, „Volga, Volga”, „Dacă mă iubești”, „Pour le coeur”, „Buchet de romanțe”, „Hora nopții”, „Wo sind meine Kinder” și „Armonica”. Modul său de interpretare l-a impresionat până și pe George Enescu, care, după un concert, i-a spus: „Măi Buică, nu ești om, tu ești drac!”. Cei patru copii ai săi au moștenit calitățile muzicale ale tatălui, profesând lăutăria și ei. (www.gazetanoua.ro)

Ionel Budișteanu sau „lordul” muzicii populare românești

Ionel Budișteanu (8 octombrie 1919, Budești – 30 octombrie 1991, București) a fost un reputat violonist, dirijor și aranjor muzical, „lordul” muzicii populare românești.

S-a născut la data de 8 octombrie 1919, într-o familie de muzicanți vestiți din comuna Budești, județul Ilfov. De la denumirea comunei și-a luat numele de „Budișteanu”. Tatăl său, Vasile Budișteanu, a cântat la țambal în diverse formații bucureștene, fiind cooptat ulterior în orchestra lui Grigoraș Dinicu, participând la Expozițiile Universale de la Paris (1937) și New York (1939).

Studiile muzicale le-a urmat la Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică din București (1933-1936), avându-i profesori pe Vasile Filip (vioară), Victor Gheorghiu și Ioan D. Chirescu (teorie-solfegiu), Constantin Brăiloiu (folclor și istoria muzicii), Mihail Andricu (muzica de cameră) etc. Neputând să frecventeze cursurile cu regularitate se transferă la Conservatorul particular

de muzică „Pro Arte” din București (1936-1937), unde l-a avut ca profesor pe Alexandru Theodorescu, concert-maestru al Filarmonicii. Deși a concertat la Sala Dalles cu Orchestra „Pro Arte” (1938) când a executat Concertul în Mi major pentru vioară și orchestră de J.S. Bach, totuși Budișteanu a abandonat muzica clasică, îndreptându-se către muzica populară.

În perioada 1940-1946 este violonist în orchestra lui Victor Predescu (care concerta la Radio România) și cea a lui Petrică Moțoidin București. Devine mai apoi violonist-solist în Orchestra Ansamblului „Banu Mărăcine” din București între 1946-1947.

În 1947 devine violonist-solist al Orchestrei de muzică populară „Barbu Lăutaru” din București, iar din 1953, dirijorul acesteia conducând orchestra în paralel cu Nicu Stănescu până în 1970, timp de aproape două decenii.

Urmează două turnee la Festivalurile Internaționale ale Tineretului de la Varșovia (1955) și Moscova (1957), unde a repurtat succese excepționale (care i-au adus titlul de „Artist emerit”). Budișteanu a preluat conducerea unor formații de muzică populară (alcătuită din cele mai bune elemente din București). A început turneele în Grecia, Statele Unite (aici a condus Ansamblul denumit „Rapsodia română” în 1962), Franța, Belgia, Olanda, Germania, Austria, Israel (formația s-a numit „Miorița”), Algeria și Maroc.

Între 1970-1991 este dirijorul Orchestrei „Rapsodia română” din București, susținând turnee în Polonia, Franța, URSS, Cipru, Grecia, Bulgaria, Statele Unite, Mexic, Japonia, Israel, Egipt, Argentina, Brazilia, Anglia,

China, Mongolia, Spania, Italia, Elveția, Suedia, Finlanda, Norvegia, Austria, Germania, Belgia, Olanda, Turcia, Ceylon, India, Birmania, Iugoslavia, Ungaria, Albania, Danemarca etc.

Sub bagheta a sa au evoluat cei mai de seamă cântăreți și instrumentiști de muzică populară (Maria Lătărețu, Ioana Radu, Angela Moldovan, Ion Luican, Emil Gavriș, Nicolae Crăciunescu, Ilie Udilă, Nicolae Florian, Nicolae Vișan, Ilie Alecu, Aurel Ioniță, Constantin Pârvu, Radu Simion, Damian Luca, Iliuță Rudăreanu, Traian Lăscuț Făgărășanu, Constantin Cocriș etc.).

Moare la data de 30 octombrie 1991 la București. Este înmormântat la cimitirul Bellu, foarte aproape de Amza Pellea și Ioana Radu. (<https://ro.wikipedia.org>)

— M.B. !!! — violon. compoz.

Nicu Stănescu și toate piesele „clasice lăutărești”

Nicu Stănescu (20 mai 1903, Ploiești – 17 aprilie 1971, București) a fost un reputat dirijor, compozitor, aranjor și violonist virtuoz român, important pentru formarea Orchestrei „Ciocârlia” (în 1946), și pentru conducerea timp de 20 de ani (în paralel cu Ionel Budișteanu), a Orchestrei „Barbu Lăutaru” din București (din 1949 până în 1970).

S-a născut în ziua de 20 mai 1903 la Ploiești, într-o veche familie de lăutari. Atât tatăl său, cât și bunicul, au fost membri ai vestitului taraf al lui Dobrică Marinescu. Începe să învețe vioara de la tatăl său, Gheorghe Stănescu, acesta fiindu-i și primul profesor.

În perioada Primului Război Mondial învață de la fratele său, Gheorghe, care l-a pregătit pentru examenul de admitere la Conservatorul din București. Învață teorie muzicală cu Boris Koffler în Ploiești.

„Sfătuit de maestrul George Enescu, care ocazional m-a ascultat, am intrat în Conservatorul de Muzică din București pe care l-am absolvit cu premiul I.” – notează Nicu Stănescu într-o autobiografie predată lui Viorel Cosma pentru lexiconul interpreților români din anii '60.

Studiază vioara cu George Enescu între anii 1920 și 1924, iar apoi, la recomandarea acestuia, trece la clasa de vioară a profesoarei Cecilia Nițulescu-Lupu.

În cadrul Conservatorului studiază cu Faust Nicolescu (teorie-solfegiu) și cu Ion Nonna Otescu (armonie). Beneficiază apoi și de îndrumarea lui Mihail Andricu (muzică de cameră), acesta fiind numit la catedră în ziua de 1 septembrie 1926, când Nicu Stănescu se afla în ultimul an de studii.

În 1927, termină Conservatorul și este angajat la Filarmonica București recomandat de George Enacovici, pe atunci unul din primii concert-maeștrii ai țării.

Începe să cânte ca solist în diverse restaurante, alcătuindu-și apoi propria formație. Cântă la restaurantul *Berbec* din Poliești, dar și la cele din Capitală ca *Bufet*, *Presei* și *Parcul Millea*, la cel din urmă câștigându-și faima, cântând împreună cu clarinetistul Iliuță Rudăreanu.

Începând cu 1939, începe să cânte alături de Grigoraș Dinicu la diferite evenimente, restaurante sau serate muzicale, relevantă fiind înregistrarea *Horei staccato* realizată de Grigoraș Dinicu, unde Nicu Stănescu apare ca vioară a II-a. Debutează discografic în același an, la casa de discuri His Master's Voice, cu piesele *Sârba din căruță* și *Din spre ziuă*.

uși orchi.!

În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial (1942-1945), transmisiile radio îi popularizează numele alături de cele ale altor șefi de orchestră ca Grigoraș Dinicu, Petrică Moțoi, Ion Matache, Costică Tandin, Vasile Julea, Fănică Luca, Jean Marcu, Ionel Budișteanu, Victor Predescu ș.a.

În 1947, preia conducerea Orchestrei *Ciocârlia* a Sindicatului Artiștilor Instrumentiști, iar mai apoi Orchestra *Barbu Lăutaru* a Institutului de Folklor (1949-1970) și Orchestra populară a Comitetului Radio (1949-1953).

În 1949, realizează la Electrecord primele sale înregistrări proprii pentru această casă de discuri. Printre înregistrările sale se numără sârbe, jocuri, cântece de dragoste, „Hora lui Nicu Stănescu” și melodia țigănească „I-auzi, lele, popa toacă”.

Sub bagheta sa au evoluat importanți muzicanți precum: cântăreții Maria Tănase, Angela Moldovan, Maria Lătărețu, Ileana Sărăroiu, Ion Luican, Ioana Radu, Mia Braia, Maria Pietraru, Alexandru Grozuță, Gică Petrescu, Dona Siminică, Constantin Eftimiu, Ștefan Lăzărescu, Emil Gavriș, Dan Moisescu; naiștii Fănică Luca, Damian Luca, Radu Simion; clarinetiștii Luță Ioviță și Iliuță Rudăreanu; țambaliștii Mihai Ion Shină, Iancu Fieraru, Gheorghe Pandele, Andrei Pavel, Stela Marinescu-Ciuciu; cobzarii Ion Zlotea și Ion Păturică; acordeoniștii Marcel Budală, Ilie Udilă, Nicolae Crăciunescu; fluieriștii Ion Văduva, Damian Cărlănar, Ion Vădeanu; taragotiștii Haralamb Ioviță și Ion Luță Ioviță etc.

Repertoriul lui Nicu Stănescu a însumat toate piesele „clasice lăutărești”, moștenite din secolul trecut, cât și

melodii, romane și jocuri populare culese și prelucrate chiar de el, fie pentru instrument, fie pentru orchestră (de exemplu *Hora Furtună*).

Din repertoriul său făceau piese culese de la reprezentanții muzicii populare și lăutărești a mahalalelor orășenești precum: *Căruța poștei*, *Sârba de loc*, *Doina Jiului*, *Brâul pe șase*, *Geamparalele*, *Cimpoiul*, *Hora Pizzicato*, *Doina Oltului*, *Ciocârlia* până la propriile lucrări ca *Sârba de concert*, *Hora Miorița*, *Hora spiccată*, *Ceasornicul*, *Sârba de la Praga*, *Amintiri din Orient*, la care se adăugau piesele lui Anton Pann, George Cavadia, Nicu Buică, George Boulanger, Grigoraș Dinicu, Marioara Fărcășanu, Alexandru Leon, Ionel Fernic etc.

Talentul său componistic i-a permis prelucrări de anvergură orchestrală necunoscute în trecut. Având la dispoziție formații ample, de 50-70 de instrumentiști, dar mai ales bazându-se pe instrumentiști cu experiență adunați din toate zonele țării, Nicu Stănescu a încercat să împrumute lucrărilor populare o statură „simfonică” nouă. Modifică mai multe melodii pentru a le propune o nouă sonoritate a jocului timbrelor, dialogurilor între partidele orchestrale, momentelor de solo-uri alternate cu cele de ansamblu (*Hora Șapte scări*, *Ceasornicul*, *Anicuța neichii dragă*, *Căruța poștei*, *Suita de melodii ardelenesti*, *Brâul*, *Ciuleandra*, *Fedeleșul*, *Mugur, mugurel*).

Susține numeroase turnee în Cehoslovacia, Polonia, URSS, Bulgaria, Ungaria, Turcia, Irak, Siria, Austria, Iugoslavia, China, Anglia, RPD Coreeană, Elveția, Finlanda, Albania, India, Egipt, SUA, Italia, RD Germană, Franța, Belgia etc.

La 5 octombrie 1970 la Sala Pleyel din Paris, Nicu Stănescu susține un program de muzică populară românească (împreună cu naistul Damian Luca) alături de fanfara *Scot Guard* și ansamblul rus de balalaici *Ciaika* (laureate cu Chitara de aur și de Argint). Aici are bucuria să obțină *Chitara de bronz* la concursul internațional al Asociației Franceze de Muzică Recreativă. Trecuseră aproape două decenii de la primul său premiu internațional dobândit la Praga (1949).

+ Moare la data de 14 aprilie 1971 la București, la vârsta de 68 de ani. Sicriul său a fost depus în holul Teatrului de Revistă *Constantin Tănase* de pe Calea Victoriei, unde a avut loc adunarea de doliu. Presa a publicat un comunicat oficial semnat de Ministerul Culturii, Filarmonica de Stat *George Enescu*, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor și Institutul de Etnografie și Folclor.

Este înmormântat în cimitirul *Reînvierea* (fostul *Pătrunjel*) din Colentina, alături de alți lăutari bucureșteni precum Costică Pompieru, Sava Pădureanu, Cristache Ciolac, Angheluș Dinicu, Ion Dinicu, Gheorghe Dinicu sau Grigoraș Dinicu.

A fost distins și încununat cu o suită de premii, decorații și titluri cucerite de-a lungul bogatei sale activități artistice:

- *Premiul I la concursul pe țară al orchestrelor de muzică populară* (1947)
- *Laureat al Premiului de Stat, clasa I* (pe anii 1950-1951)
- *titul de Artist emerit al R.P.R.* (1954)
- *medalia Ordinul „Muncii”, clasa a III-a* (1954)

melodii, romane și jocuri populare culese și prelucrate chiar de el, fie pentru instrument, fie pentru orchestră (de exemplu *Hora Furtună*).

Din repertoriul său făceau piese culese de la reprezentanții muzicii populare și lăutărești a mahalalelor orășenești precum: *Căruța poștei*, *Sârba de loc*, *Doina Jiului*, *Brâul pe șase*, *Geamparalele*, *Cimpoiul*, *Hora Pizzicato*, *Doina Oltului*, *Ciocârlia* până la propriile lucrări ca *Sârba de concert*, *Hora Miorița*, *Hora spiccată*, *Ceasornicul*, *Sârba de la Praga*, *Amintiri din Orient*, la care se adăugau piesele lui Anton Pann, George Cavadia, Nicu Buică, George Boulanger, Grigoraș Dinicu, Marioara Fărcășanu, Alexandru Leon, Ionel Fernic etc.

Talentul său componistic i-a permis prelucrări de anvergură orchestrală necunoscute în trecut. Având la dispoziție formații ample, de 50-70 de instrumentiști, dar mai ales bazându-se pe instrumentiști cu experiență adunați din toate zonele țării, Nicu Stănescu a încercat să împrumute lucrărilor populare o statură „simfonică” nouă. Modifică mai multe melodii pentru a le propune o nouă sonoritate a jocului timbrelor, dialogurilor între partidele orchestrale, momentelor de solo-uri alternate cu cele de ansamblu (*Hora Șapte scări*, *Ceasornicul*, *Anicuța neichii dragă*, *Căruța poștei*, *Suita de melodii ardelenesti*, *Brâul*, *Ciuleandra*, *Fedeleșul*, *Mugur, mugurel*).

Susține numeroase turnee în Cehoslovacia, Polonia, URSS, Bulgaria, Ungaria, Turcia, Irak, Siria, Austria, Iugoslavia, China, Anglia, RPD Coreeană, Elveția, Finlanda, Albania, India, Egipt, SUA, Italia, RD Germană, Franța, Belgia etc.

La 5 octombrie 1970 la Sala Pleyel din Paris, Nicu Stănescu susține un program de muzică populară românească (împreună cu naistul Damian Luca) alături de fanfara *Scot Guard* și ansamblul rus de balalaici *Ciaika* (laureate cu Chitara de aur și de Argint). Aici are bucuria să obțină *Chitara de bronz* la concursul internațional al Asociației Franceze de Muzică Recreativă. Trecuseră aproape două decenii de la primul său premiu internațional dobândit la Praga (1949).

+ Moare la data de 14 aprilie 1971 la București, la vârsta de 68 de ani. Sicriul său a fost depus în holul Teatrului de Revistă *Constantin Tănase* de pe Calea Victoriei, unde a avut loc adunarea de doliu. Presa a publicat un comunicat oficial semnat de Ministerul Culturii, Filarmonica de Stat *George Enescu*, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor și Institutul de Etnografie și Folclor.

Este înmormântat în cimitirul *Reînvierea* (fostul *Pătrunjel*) din Colentina, alături de alți lăutari bucureșteni precum Costică Pompieru, Sava Pădureanu, Cristache Ciolac, Angheluș Dinicu, Ion Dinicu, Gheorghe Dinicu sau Grigoraș Dinicu.

A fost distins și încununat cu o suită de premii, decorații și titluri cucerite de-a lungul bogatei sale activități artistice:

- *Premiul I la concursul pe țară al orchestrelor de muzică populară* (1947)
- *Laureat al Premiului de Stat, clasa I* (pe anii 1950-1951)
- *titul de Artist emerit al R.P.R.* (1954)
- *medalia Ordinul „Muncii”, clasa a III-a* (1954)

• titlul de *Maestru Emerit al Artei* din Republica Populară Română „pentru merite deosebite în activitatea desfășurată în domeniul teatrului, muzicii, artelor plastice și cinematografiei”.

• *Ordinul „Meritul Cultural”*, clasa a II-a (1968)

• *Medalia „Chitara de bronz”*, decernată de Academia Franceză de Muzică de Divertisment din Paris (1970).

Dincolo de aceste distincții, primește numeroase elogi și aprecieri din partea unor mari personalități de talie internațională precum Yehudi Menuhin, David Oistrach, Sviatoslav Richter, Igor Oistrach, Jacques Thibaud sau Fritz Kreisler, personalități în preajma cărora s-a aflat de nenumărate ori.

„Nicu Stănescu – un distins violonist, șef de orchestră, care provine din orașul Ploiești, a terminat Conservatorul la clasa Cecilia Nitzulescu-Lupu în anul 1927.

De atunci și până-n prezent, Nicu Stănescu împreună cu frații săi sunt atracția permanentă pentru restaurantul unde ei cântă. Are pe cei doi frați, unul pianist care execută foarte frumos multe cântece specifice pentru vioară, de exemplu «Ciocârlia», iar celălalt frate a terminat studiile de violoncel la clasa maestrului Dimitrie Gh. Dinicu (actualul profesor la Conservatorul de Stat)”, Grigoraș Dinicu. (<https://ro.wikipedia.org>)

În Bucureștiul celor mai multe biserici și mănăstiri din Europa, dar și al celor mai multe cârciumi, restaurante și hanuri cu muzică

La începutul secolului al XIX-lea, Bucureștiul era renumit pentru două lucruri: avea cele mai multe biserici și mănăstiri din Europa, dar – pentru că era înconjurat de vii – avea și cele mai multe cârciumi, restaurante și hanuri cu muzică, scrie www.ziuanews.ro, care l-a provocat, cu câțiva ani în urmă la o plimbare prin istorie pe maestrul Viorel Cosma, cel mai important istoric al lăutarilor noștri la (plecat dintre noi, din păcate, în august + 2017, la venerabila vârstă de 94 de ani).

Restaurantele și cârciumile Bucureștiului se deschideau, de-obicei, în zone ușor accesibile, la capetele

tramvaielor sau în zona centrală. Așa că „dacă de la «Ochiul lui Dumnezeu» la «Groapa Dulce» puteai ajunge ușor, cu tramvaiul ajungeai și la bodega «Boilor» sau la bodega «Falcă de Măgar». La cotitură de drum, puteai face o haltă la «Marița Borțoasa». Iar la miezul nopții, ajungeai, cu siguranță, la cârciumioara «La trei ochi sub plapumă». Săracii se pricopseau cu un zaibăr și-o zmeurică la cele mai ieftine localuri: «La trei sarmale», «Leul și cârnatul», «La trei chiftele», «La trei lulele», «La doi lei».

Marii lăutari, de fapt aparțineau marilor dinastii. Erau Ochialbi, Dinicu, Ciolac, Buică, Iordăchescu, Moțoi, Busuioc. Sunt doar câțiva dintre cei care cântau și încântau serile Bucureștiului”.

Pe toți, de la 1930 încolo, i-a cunoscut maestrul Viorel Cosma. Și despre toți a vorbit în lucrările pe care le-a scris despre lăutarii Bucureștiului de-a lungul anilor. Despre muzica lăutarilor a vorbit mult și Enescu. Era o muzică pe care o aprecia, din care s-a inspirat și a cărei importanță nu a ezitat să o recunoască. „De-altfel, Enescu i-a încurajat și i-a ajutat personal să plece în turnee. Și chiar i-a sprijinit pe unii dintre ei să-și facă studiile în străinătate” – povestea maestrul Viorel Cosma.

„Unul este profesorul de vioară de la Conservator, Vasile Filip. El a fost descoperit și sprijinit de Enescu. L-a descoperit într-un cinematograf. Vasile Filip, pe atunci un tânăr de șaptesprezece ani, cânta muzica la un film mut. O interpretare care l-a impresionat pe Enescu.”

Lumea despre care a scris și pe care a cunoscut-o și maestrul Viorel Cosma, este o lume în care pasiunea pentru muzică s-a transmis din generație în generație.

Unele gesturi au rămas să fie povestite tinerilor. „De pildă, unul dintre lăutari a ajuns tocmai la Șahul Persiei. După ce a ascultat taraful, acesta l-a invitat la Palat și a vrut să-i dea cadou o mașină. Și la Paris la fel. Lăutarul, Cristache Ciolac – pentru că despre el e vorba – nu a acceptat. Am vorbit și cu cei din familia lui George Ochialbi. Ei plecau cu toată familia, cu cei 15 copii, și-mi povesteau cât de apreciați erau de chiar Țarul Rusiei. Și astea nu sunt povești!”

Lăutarii aveau cartierul lor, strada lor și cimitirul lor. „Cartierul era în zona Lipscani – cartierul Scaune. Strada lor era strada Speranței – cea care iese din Calea Moșilor la Statuia Rosetti. Acolo era casa lui Dinicu, în jurul căreia stăteau doar lăutari. Iar când mureau, se duceau la cimitir la Pătrunjel – Cimitirul Reînvierea”.

Viorel Cosma a mers frecvent în Cimitir. E singurul loc unde găsea numele reale ale lăutarilor și datele lor de naștere. Pentru că ei erau cunoscuți mai mult după porecle, transmise cu umor de la unul la altul. „Când am început să scriu cele trei cărți despre lăutari, unii nu știau să-mi spună numele lor real. Îi întrebam: cum te cheamă? Păi, pe mine mă cheamă Marin Buzatu! Sau Angheluș Cocoșatu! Era și Ionică Frumosu, Marin Ciupitu, Grigore Măslină, Lenuța Creața, Fănică Chioru. Poreclele lor atrăgeau clientela la fel cum o făceau și numele restaurantelor la care cântau în Bucureștiul interbelic!”

Erau restaurantele „Leul și cârnatu”, „Trei sarmale”, „Trei lulele”, „La ciobanul vesel”, „La Nae Sacâz zis Spe-rie-Pește”, „La Tache Zbanghiu”, „La șapte șvabi”. Acesta era peisajul micilor cârciumioare, pe la începutul

secolului al XIX-lea – până prin anii '50, când au dispărut. Unele erau restaurante de capăt de linie, altele erau mai boierești, dar toate aveau un farmec aparte și lumea mergea frecvent acolo.

Și mai erau hanurile epocii, care au început să apară la sfârșit de secol al XVIII-lea. „Toate hanurile erau legate de podurile Bucureștiului: Podul Mogoșoaia, Podul Târgului de Afară, Podul Calicilor. La hanuri ajungeau, de fapt, cei care veneau să-și vândă marfa în București. Acolo se descărcau carele și se lăsau caii sau boii. Și apoi, negustorii porneau cu ce aduceau pentru vânzare în centru. Acolo dormeau și negustori și ospătari, veniți cu toții din provincie, la muncă grea”. Dintre toate, a mai supraviețuit vremurilor doar Hanul lui Manuc.

Lăutarii erau plătiți, în general, pentru fiecare seară. Aveau „forme libere de angajament”. Singurii care erau plătiți cu leafă erau cei cu angajamente ferme, adică cei cinci-șase lăutari permanenți, care alcătuiau taraful restaurantului. „Guriștii” cântau la două, trei, chiar patru restaurante pe noapte, ca să facă bani. „De pildă, pe Maria Tănase am prins-o odată, la un An Nou și am întrebat-o: «Măi Mario, tu la câte restaurante cânti în noaptea asta?» «Păi, nu știu, întreabă-l pe acordeonist, că el știe mai bine. Dar sunt peste paisprezece restaurante!» Pur și simplu acordeonistul stătea pe bancheta din spate a mașinii, în față era «Doamna» – cum îi spuneam noi toți Mariei Tănase – și în stânga șoferul. Mergeau la restaurant. La «Cina» de exemplu. Cânta jumătate de oră, apoi mergeau mai departe. Și tot așa, o noapte întreagă!”

Dar ca Maria Tănase erau puțini. Mai erau Cristian Vasile, Titi Botez, Jean Moscopol sau Zavaidoc. Și ei cântau la câteva restaurante, iar unii aveau chiar angajamente serioase. De pildă, Titi Botez era un tenor foarte bun și cânta în trupa lui Constantin Tănase, la Cărbuș. Maria Tănase a cântat și la operetă, la Teatrul Alhambra, în trupa lui Nicolae Vlădoianu. „Cântau de la muzică ușoară, la muzică populară și cultă. Dar, la vremea respectivă, cel mai mult atrăgea romanța. Pentru că treceau pe la mese. Venea violonistul sau cobzarul la masa ta, băgai mâna în portofel, scoteai două sute, și îți cânta la ureche. Toată lumea întorcea capul spre masa la care cântau lăutarii. Iar tu erai vedetă pentru că ți se cânta la ureche ce voiai!”

Repertoriul lăutarilor era fix. Cântau circa o sută de melodii, pe care le învățau de pe la cinci-șase ani, când intrau în meserie. Atunci învățau și textul și melodia. „Până pe la treisprezece ani erau la vioara a doua și știau doar acordurile. După paisprezece ani aveau un repertoriu de patruzeci de melodii și începeau să plece, alături de familie, în turnee. Și așa ajungeau, când plecau în străinătate, să facă orchestre de la 18 până la 25 de persoane.”

Cântau, în primul rând, repertoriul tradițional. Erau la nunți, botezuri și înmormântări. La nuntă, de exemplu, era obligatoriu să cânte „Hora miresei”. La cântecele tradiționale se adăugau apoi celebrele cântece de lume ale lui Anton Pann, cântece care aveau și izul mahalalei, dar și un umor deosebit, fără să fie triviale. E o decență care, din păcate, s-a pierdut.

Cel mai renumit restaurant al Bucureștiului de secol al XIX-lea a fost restaurantul lui Iordache, un restaurant foarte căutat până pe la 1948, aflat chiar în inima târgului, pe strada Covaci, colț cu Șelari. Odinioară, acolo fusese o grădină făcută de meșteri italieni, chemați de Constantin Brâncoveanu. „La Iordache se duceau toți gurmanzii bucureșteni, pentru că era vestit pentru tusalamaua și paceaua de berbec cu sos de oțet, cu ou, varză cu carne, ghiveci măcelăresc, dar mai ales... micii” – povestea cu poftă maestrul Viorel Cosma, de parcă în fața lui se și înșirau mesele pline de mușterii, pofticioși la farfuriile aburinde, acompaniate de muzica lăutarilor pricepuți. „Acolo, se spune, au apărut pentru prima dată celebrii mititei și fleicile la grătar. Dar pe la nea Radu, care conducea grătarul și restaurantul, au trecut cei mai cunoscuți lăutari ai epocii. Acolo au cântat Barbu Ciolac, Sava Pădureanu, marele țambalist Lică Ștefănescu. Acolo a cântat vestitul naist Angheluș Dinicu – cel care a scris și a cântat în întreaga lume *Ciocârlia*, preluată apoi de Enescu, în *Rapsodiile sale*”.

În strada Covaci, povestea maestrul Viorel Cosma, se spunea că „nu există alinare decât cu vinul de la Iordache și arcușul lui Cristache Ciolac”. (www.ziuanews.ro)

ANEXĂ

Viețile și cântările marilor artiști români ai muzicii de petrecere

Adrian Simionescu (24 septembrie 1974, comuna Ștefăneștii de Jos, județul Ilfov) este un cântăreț de manele, muzică țigănească și muzică lăutărească din România.

Este de etnie romă și a cântat din copilărie muzică lăutărească și manele, luându-și numele de scenă *Adrian Copilul Minune*, *Adrian Minune* sau *Adi de Vito* (are înălțimea de 1,50 metri).

Adrian a jucat în două filme, unde și-a interpretat propriul rol: „Gadjo Dilo” (1997) și „Furia” (2002). La adresa lui s-au făcut numeroase referiri în presă (ziare, radio, televiziune), în cultura orală (bancuri) și chiar în film. De pildă, regizorul Cătălin Mitulescu a realizat un

scurt-metraj documentar în anii de studenție, numit „Adrian Copilul Minune” (1999), în care interpretul este filmat în timp ce povestește despre sine.

Adrian Simionescu a fost consilier local al comunei Ilfovene Ștefăneștii de Jos, poziție din care a demisionat pe 20 aprilie 2011.

Valentin Rusu (numele de scenă fiind „Vali Vijelie”, 7 iulie 1970, București) este un cunoscut cântăreț din România.

Numele mamei este Florica, al tatălui Boia. Provine dintr-o familie de muzicanți, mama lui, Florica, fiind prima femeie din România care a interpretat la radio române.

S-a născut în București, dar a copilărit în Giurgiu, alături de verii și cei doi frați ai lui, Dumitru Rusu și Marius Rusu, și de sora acestora, Luminița Rusu; primii pași spre muzică i-a făcut alături de vărul său, Nelu.

Vali Vijelie provine dintr-o familie săracă, fiind crescut împreună cu frații și sora lui de bunica lor.

În timpul vacanțelor școlare, era nevoit să muncească la o fermă de ambalat fructe din Giurgiu, ba chiar la munca câmpului, pentru a-și asigura rechizitele școlare.

Renumele de *Vijelie* provine de la vărul acestuia, Mircea Vijelie și a devenit unul din cei mai buni cântăreți de muzică de petrecere din România, afirmându-se mai ales între anii 1987-2000.

Acum este unul dintre cei mai cunoscuți cântăreți de manele din România.

În general, noi, românii (atenție, nu numai românii), suntem niște muzicanți extraordinar de buni. Mergem pe-afară și-i impresionăm pe cei mai mari muzicanți. Ei ca să ne impresioneze pe noi tre' să studieze mult mai mult. Am fost în Franța cu Ionică Minune. Și-au venit cei mai mari muzicieni ai Operei. Toți cu partiturile-n față. Eram într-un loc privat și hai să cânte și România. Și-am furat de la ăia două note, de la ăia trei acorduri și-am făcut piesa pe loc. La-la-li lo-lo-lo și-am dat-o pe manea: hai le-ri le-ri-le, hai li-li le, fără partituri, fără nimic. Și la toți le-a plăcut, li s-a părut ceva deosebit. Dar noi am făcut-o în glumă, în joacă. – Vali Vijelie.

Vali Vijelie mai era cunoscut și pentru mustața sa pe care a purtat-o de la vârsta de 14 ani. De mai bine de patru ani însă, Vali Vijelie a renunțat la ea și a povestit la Kanal D că a pierdut-o la un pariu. „Am pierdut-o la un pariu cu Minodora. A zis că face zece ture de stadion și i-am zis că nu poate. Am fost cu ea pe stadion, a făcut 15 și am zis că-mi rad mustața în direct. Și am făcut-o, iar de atunci n-am mai lăsat-o să crească”, a mărturisit manelistul în cadrul unei emisiuni...

Denisa Manelista, pe numele ei adevărat Denisa Emilia Răducu, s-a născut pe 13 decembrie 1989 la Drăgășani, județul Vâlcea. Denisa a crescut într-o familie de muzicanți din tată-n fiu, așa că muzica a făcut parte din

viața ei încă din primii ani de viață. Tatăl provine dintr-o familie de muzicanți instrumentiști, el fiind saxofonist. „Toată familia mea cântă: bunicii, unchii, tata... Sunt instrumentiști și de la ei am prins gustul pentru muzică și, probabil, am moștenit și talentul. Din păcate, eu nu știu să cânt la instrumente, ci doar vocal”, povestea în trecut Denisa. La școală, pe la 12 ani, cânta la toate concursurile de muzică populară și lua numai premiul I, așa că era invitată la diverse emisiuni televizate. Într-o zi, mătușa ei, soția manelistului Florin Pește, a văzut o astfel de emisiune și l-a chemat pe soțul ei să o vadă pe nepoata Denisa la televizor. Florin Pește, foarte cunoscut muzicant, a chemat-o pe Denisa să înregistreze câteva manele în studioul lui.

Ca urmare, la vârsta de 14 ani, alături de Florin Pește a lansat și prima piesă, „Dacă pozele ar vorbi”, de pe albumul de succes „Unde ești?”. Chiar dacă începuse să cunoască succesul, Denisa a preferat să rămână acasă și să termine liceul, apoi s-a mutat în București și s-a înscris la Facultatea de Drept. Cel mai mare vis al său este însă acela de a cânta muzică populară.

„Eu interpretam muzică populară de copil, pe la serbări și pe la spectacole locale. Apoi, m-a auzit domnul Florin Pește cântând și mi-a propus o colaborare. Aveam doar 14 ani și m-a impresionat faptul că veneau la studio interpreți cunoscuți de manele, iar acest lucru a cântărit mult în alegerea pe care am făcut-o. La muzica populară nu am renunțat de fapt niciodată! Cânt în continuare la nunți și la petreceri. Am fost remarcată cu manele, care au prins extraordinar la public, și de aceea toți mă percep

ca aparținând acestui gen muzical”, mărturisea Denisa într-un interviu mai vechi.

Întrebată fiind ce se vede făcând peste zece ani, cântăreața de manele era foarte sigură: *Eu sper să fac tot muzică. Facultatea o fac pentru că mi-am dorit să am studii superioare, dar nu cred că o ajung să profesez vreodată. Nu îmi doresc să renunț la muzică. În copilărie visam să devin cântăreață, dar și avocată. Și Dumnezeu mi-a dat ceea ce mi-am dorit! Când ne întreba învățătoarea ce vrem să ne facem când vom crește, eu îi spuneam că vreau să fiu avocată, dar gândul meu era tot la muzică. Și acum le fac pe amândouă. Cânt și studiez Dreptul.*

Din păcate, toate aspirațiile sale au rămas doar planuri. Denisa Manelista a murit la 27 de ani, după ce a fost diagnosticată cu ciroză într-o stare avansată destul de recent când nici măcar tratamentele scumpe nu au mai putut să o ajute.

Ileana Ciuculete (20 septembrie 1952, Gubaucea – 14 martie 2017, București) a fost o interpretă română de muzică populară din zona Olteniei. În întreaga ei carieră a înregistrat 30 de discuri și a fost premiată în România cu 3 discuri de aur și un disc de platină, iar în Serbia cu 1 disc de aur.

A murit în 2017 de o ciroză hepatică dezvoltată dintr-o hepatită C netratată la timp...

Ionela Prodan (6 octombrie 1947, Dăbuleni, Olt – 16 aprilie 2018, București) a fost o solistă din Oltenia, precum și mama jurnalistei și impresarei de fotbal Anamaria Prodan. A interpretat cântece și în duet cu Ion Dolănescu.

Președintele României Ion Iliescu i-a conferit artistei Ionela Prodan la 29 noiembrie 2002 Crucea națională > Serviciul Credincios clasa a III-a, *pentru crearea și transmiterea cu talent și dăruire a unor opere literare semnificative pentru civilizația românească și universală.*

În copilărie, artista nu a avut o viață tocmai lipsită de griji. Aceasta povestise cum chiar și de sărbători trebuia să se trezească atunci când soarele nici nu era pe cer, pentru a da de mâncare păsărilor și pentru a-și ajuta părinții la treburile gospodărești. Își iubea mult mama și încerca să o ajute cât poate, chinuindu-se în același timp să nu o supere în vreun fel. Era important să fie ascultătoare, deoarece dacă era cuminte, de Paște, micuța Ionela primea rochiță și pantofi noi, pentru a nu mai merge desculță pe străzile din sat.

În ceea ce privește planul familial, Ionela Prodan a avut parte de o căsnicie frumoasă și fericită cu Traian Tănase, însă a declarat că s-a căsătorit fără să-și cunoască soțul. Interpreta de muzică populară a spus că s-a măritat la doar trei zile după ce și-a cunoscut viitorul soț, căruia avea să-i dăruiască copii și cu care a întemeiat o familie, fără să știe câți ani are sau cum îl cheamă. „Eu când m-am măritat nici nu știam câți ani are bărbatul meu. M-am măritat în trei zile. Eu, la început, îi spuneam Domnule, pentru că nici nu îndrăzneam să-i spun

pe nume. El m-a divinizat, mi-a făcut casă, copii”, a mărturisit Ionela Prodan.

Cei doi au trăit o poveste de dragoste foarte frumoasă, din care au rezultat doi copii: Anamaria și Anca.

Viața Ionelei Prodan a luat însă o întorsătură tristă, în 1992, când Traian Tănase a murit, la 54 de ani, din cauza unei congestii cerebrale. Din acest motiv, interpreta a trebuit să renunțe la cariera muzicală, pentru a se ocupa de cele două fiice ale sale.

Motivul major care m-a făcut să renunț la turnee a fost pierderea soțului meu, Traian Tănase, în 1992. El era cel mai mare sprijin al vieții mele, un soț și un tată excepțional. Fără el, n-aș fi putut avea cariera pe care am avut-o. Traian a avut grijă de căminul și de fetițele noastre, Anamaria și Anca, în timp ce eu eram plecată, cu lunile, în turnee în țară sau peste hotare, preluându-mi astfel toate responsabilitățile. A trebuit să fac această alegere grea, renunțând la turnee, de dragul fetelor mele, care erau la vârsta adolescenței și, deci, trebuia atent îndrumate, povestea Ionela Prodan.

A doua oară, Ionela Prodan și-a regăsit fericirea la 51 de ani, alături de Toni Antohi, un moldovean de profesie inginer.

Anii au trecut, mi-am regăsit liniștea sufletească lângă cel de-al doilea soț, inginerul Toni Antohi, un moldovean molcom, care s-a încumetat să clădească alături de mine un nou cămin, povestea Ionela Prodan.

Ionela Prodan a murit după ce s-a luptat o perioadă lungă de timp cu o boală cruntă. Se pare că mama impresarei Anamaria Prodan avea probleme grave la pancreas,

iar artista de muzică populară și-a petrecut ultima perioadă a vieții mai mult prin spitale.

Dacă decesul lui Dolănescu a născut un mare scandal între frați, acest scenariu nu pare posibil și în familia foste soliste. Și asta în ciuda faptului că Anamaria Reghecampf a primit toată averea.

Potrivit unor surse, se pare că Anca i-a cedat totul Anamariei Prodan, deoarece este sora mai mare și știe cel mai bine cum s-o managerieze. „Ionela Prodan a lăsat moștenire mai multe case, terenuri, locuri de veci, bani din drepturile de autor. E vorba despre câteva milioane de euro”, a declarat o sursă din anturajul Anamariei Prodan Reghecampf.

Jean Dumitrache (24 noiembrie 1970), cunoscut mai bine sub numele de scenă *Jean de la Craiova*, este un cântăreț român de manele de origine evreiască (după mamă).

A cochetat cu actoria în filmul românesc *Poveste de cartier* și în serialul *State de Romania*. A participat la emisiunile de televiziune *Dansează pentru tine* și *Serviți, vă rog*.

Are doi copii, pe Alexandru, dintr-o relație de pe când era foarte tânăr, și pe Sabrina, ce a rezultat din căsătoria cu Paula, o fostă balerină, pe care a cunoscut-o în 1994.

Este singurul manelist cu vinil – *Omul Bun N-are Noroc*.

Jean este cât se poate de mândru de originea sa, mai ales că și-a iubit foarte mult bunica. Deși evreică, aceasta

nu a dorit niciodată să se mute în Israel. Ea s-a născut, a trăit și a murit în România. „Bunica mea a ținut relația strânsă cu sinagoga și cu comunitatea evreiască”, a povestit Jean. Acum, mama lui face același lucru. Jean își amintește că înainte de Revoluție familia sa primea din Israel, prin intermediul organizațiilor evreiești, pachete cu alimente și cu haine, drept ajutoare din partea neamurilor din Țara Sfântă și spune că avantajele din „Epoca de aur” sunt tot meritul bunicii.

„Mi-am cunoscut personal toată familia din partea bunicii și a mamei – verișoare, unchi... – acum ceva ani, într-un turneu în Israel. Ba am fost și la sinagogă. N-am înțeles mare lucru, dar a fost o slujbă unde s-a cântat frumos”, povestește Jean.

Artistul recunoaște că nu este un evreu tradiționalist, mai ales când vine vorba de vechiul obicei legat de tăierea împrejur... „Nu sunt circumcis, însă am auzit că-i o operație benefică organismului. M-am gândit de multe ori la asta, dar nu pot vorbi acum de așa ceva, suntem în postul creștin al Crăciunului! Să treacă sărbătorile!”, a adăugat Jean de la Craiova, ușor jenat, fără să precizeze dacă e dispus să facă operația sau nu.

Jean de la Craiova a povestit cum a ajuns el să stea în același jacuzzi cu fostul premier Emil Boc. Sala de forță unde se duce ca să se mențină în formă este frecventată și de Emil Boc. *SPP-iștii erau în sala de relaxare. Am intrat în jacuzzi și el era deja acolo. Mai era încă un băiat cu care vorbea despre fotbal...*

Fărâmiță Lambru (15 septembrie 1927, București – 12 decembrie 1974, București), a fost un cunoscut lăutar (acordeonist virtuos și cântăreț) român de etnie rromă.

Născut într-o veche familie de lăutari, Fărâmiță (acesta e numele său de familie, iar Lambru e prenumele) învață să cânte încă din copilărie de la tatăl său, violonistul Tudor Fărâmiță. Având o ureche muzicală fabuloasă, reține repede repertoriul uzual lăutăresc.

În 1949, debutează în cadrul unei formații militare când își satisface stagiul militar la București. Din 1953, devine colaboratorul Mariei Tănase. După moartea acesteia (1963), acesta cunoaște o uluitoare carieră de virtuos al acordeonului și dirijor al unor formații profesionale.

Între 1963-1970 este dirijor, solist-vocal și instrumentist al formației de muzică populară la Teatrul „Ion Vasilescu” din București.

Acordeonist și interpret vocal excepțional, Fărâmiță Lambru a avut ghinionul sau marele noroc de a o întâlni pe Maria Tănase când avea 24 de ani. I-a fost acompaniator și confident. A amuzat-o cu spiritul lui, a protejat-o și i-a dăruit din energia sa.

„Sărut mâna, doamnă, eu sunt Fărâmiță Lambru”. La Teatrul de Estradă din București, Maria Tănase aștepta un nou instrumentist. L-a privit pe tânărul țigan cu ochi încercănați și părul creț. I-a zâmbit și l-a pus să cânte. Fărâmiță și-a ridicat acordeonul pe umeri, un Hohner de 48 de bași, cu burduful spart. Și a început. Apoi au interpretat împreună melodia „Astă iarnă era iarnă”. Maria a izbucnit în râs: „Măi, Fărâmiță, mă trage curen-
tul de la acordeonul tău...” Din acea clipă, peste cei doi

au trecut mii de zile. Acordeonistul mereu în umbra Doamnei, mereu prezent la chemările ei, fie zi, fie noapte. Muzicologul Viorel Cosma l-a întrebat de unde știa ce trebuie să cânte – o doină sau o sârbă – când Maria spunea numai „Do”. „Păi, mă uitam în ochii ei și înțelegeam exact. Doamna zâmbea cu ochii, mă înjura cu ochii, plângea cu ochii.”

Îl ținea sub papuc, dar era generoasă. Fărâmiță cânta prin cârciumile Bucureștiului. Maria l-a angajat la Teatrul „Constantin Tănase”, unde a devenit solist și dirijor al orchestrei de muzică populară. Tot ea l-a ajutat să-și cumpere acordeonul la care visa. I-a fost martoră și nașă la nuntă. Dar gura lumii spune că Fărâmiță i-a fost Mariei mai mult decât instrumentist de acompaniament...

Y. d. C. (25 noiembrie)

Ileana Sărăroiu (25 septembrie 1936, Valea Voievozilor, Dâmbovița – 13 mai 1979, Unirea, Călărași), a fost o interpretă de muzică populară, române și muzică ușoară.

Artista debutează local la Casa de Cultură din Târgoviște. După absolvirea Școlii populare de artă pleacă la București. Este angajată la sugestia lui Harry Negrin la Teatrul „Ion Vasilescu”. În 1958, cântă la hotelul-restaurant Minerva din Craiova. Cântă la restaurantele bucureștene Cina (din 1964), Athénée Palace și Balada (al Hotelului Intercontinental).

Pe parcursul întregii sale cariere, își îmbogățește repertoriul cu cântece populare de la poalele munților Bucegi și Făgăraș.

Se stinge din viață neașteptat în noaptea de 12 spre 13
+ mai 1979, la o nuntă din Călărași, din cauza unui ane-
vrism ce i-a provocat un accident vascular cerebral.

Romica Puceanu (19 ianuarie 1927, București – 24 octombrie 1996, București) a fost o solistă de muzică lăutărească de etnie rromă. A fost supranumită *Regina cântecului lăutăresc*.

S-a născut în București, fiica țambalistului Constan-
tin Puceanu (care cânta la Hanul lui Manuc) și nepoata
violonistului Ion Puceanu din Teiș, Dâmbovița (de la
care etnomuzicologii au înregistrat pe disc în anii '30 o
variantă antologică a cântecului epic *Meșterul Manole*).
A avut 5 frați: Culina, Veselina, Lorica, Gheorghe (zis
Boțogan) și Cuculeț. În 1934, începe să cânte alături de
tatăl său, iar apoi se impune ca solistă în tariful fraților
Gore (Aurel și Victor), a căror verișoară era, interpretând
cântece de mahala. Debutază la 14 ani la Hanul Galben
din Târgoviște. Din 1944 începe să fie numită din ce în ce
mai des „Regina noastră” (a rromilor). În perioada 1945-
1964, își face un nume cântând în majoritatea cârciumi-
lor din zonele Floreasca și Herăstrău.

Apresiasi pentru vocea ei unică și pentru temele cân-
tecelor sale (iubire, viață, timp), ajunsese în anii '60-'70
solista de referință a cântecelor de pahar, o formă de
muzică lăutărească urbană care combina elemente ori-
entale cu unele românești pe un fond țigănesc. Rămâne

pentru minoritatea romă echivalentul Mariei Tănase. În
1986 se mută la New York, iar în 1992 revine în România.

Gabi Luncă (16 octombrie 1938, Vărbilău) este una
dintre cele mai renumite cântărețe de muzică populară
și lăutărească din România. Cu o voce de argint și cu „vi-
brato-urile dulci”, a cucerit publicul din țară și de peste
hotare, timp de peste jumătate de secol. Din 1992 cântă
doar muzică religioasă. Este misionar creștin și filantrop.

S-a născut în comuna Vărbilău, județul Prahova, într-o
familie cu șase copii. Când avea doar trei ani și jumătate,
mama ei a murit. A fost crescută de o mamă vitregă care
se purta foarte urât cu ea. Talentul muzical îl moștenește
de la tatăl ei, Dumitru Luncă, violonist. Devine cunos-
cută încă de la 17 ani, când era angajată la Orchestra
Flacăra Prahovei din Ploiești. Încă de atunci, artista și-a
definit foarte clar genul muzical: muzica orășenească
lăutărească. Doi ani mai târziu primește o telegramă din
partea Casei de discuri Electrecord, în care este invitată
să înregistreze primul ei album, cu doar patru piese. Me-
lodia de rezistență a fost *Dă-mi drumul nevastă-n casă*.
Și acum versurile „Dă-mi drumul nevastă-n casă/ C-afară
plouă și varsă/ Și mă udă la cămașă”, mai sunt fredonate.

În 1964 se căsătorește cu acordeonistul Ion Onoriu.
Începând cu 1973, toate înregistrările de până la sfârșitul
carierii sunt realizate alături de formația lui Ion Onoriu,
orchestră căreia se alătură mai târziu clarinetistul Mieluță

Bibescu, trompetistul Costel Vasilescu și țambalistul
➤ Toni Iordache.

Gabi Luncă a fost invitată special de președintele României, Nicolae Ceaușescu, să-i bine dispună pe guvernanții ce se aflau în vacanță la Comorova. Versurile „Un părinte poate crește/7-8 copii sau 10/ Dar 10 cu minte nu pot ține un părinte”, au făcut-o pe Elena Ceaușescu să plângă în hohote.

În 1990, organizează împreună cu Ion Onoriu cel mai mare concert de muzică lăutărească urbană (mahala) din istoria României, pe stadionul Dinamo, aici impunându-se și ca lideri ai etniei rromilor în prima jumătate a anilor '90. *Din '92, se joc.*

➤ Anton Pann, descris de Eminescu drept „fiul Pepelei, cel isteț ca un proverb” (în *Epigonii*), este considerat autor, între altele, al partiturii muzicale pentru imnul național al României „Un răsunet” („Deșteaptă-te române!”), pe versuri de Andrei Mureșanu, deși unii consideră că el, de fapt, ar fi plagiat, la 1848, celebrele acorduri patriotice!

Anton Pann (născut Antonache Petrov, ulterior Petroveanu sau Anton Pantoleon Petroveanu), (1794 sau 1797, Sliven, Bulgaria – 2 noiembrie 1854, București) a fost poet, publicist, traducător, compozitor și profesor de muzică religioasă, presupus compozitor al Imnului Național al României.

Anton Pann s-a născut într-o familie de aromâni din Sliven, Bulgaria, pe atunci localitatea aflându-se în

Imperiul Otoman. Tatăl său a fost Pantoleon Petrov, de meserie căldărar, iar mama sa s-a numit Tomaida. În anul 1806, ca urmare a izbucnirii războiului ruso-turc, familia se mută la nord de Dunăre și ajunge la Chișinău. Cei doi frați ai lui Anton se înrolează în armata țaristă și mor amândoi ca soldați la asediul Brăilei în anul 1809.

Anton Pann s-a căsătorit în anul 1820 cu o fată săracă, fără zestre, pe nume Zamfira Agurezean. Din această căsătorie va rezulta un fiu, Lazăr. El va fi dezmoștenit de tatăl său în anul 1849, pentru că îl defăima oricând avea ocazia. Anton Pann îl va repune totuși în drepturi prin testamentul său definitiv, iar Lazăr va moșteni tipografia tatălui său. Căsătoria cu Zamfira se va termina prin divorț, după vreo șapte ani.

➤ În anul 1826, se îndrăgostește de Anica, nepoata Platonidei, stareța Mănăstirii dintr-un Lemn. Aceasta era măritată și a fugit cu Anton Pann peste munți, la Brașov. Soțul ei a repudiat-o public. Pann a trăit cu ea în concubinaj și a avut doi copii cu Anica: pe Gheorghită, mort la o vârstă fragedă, și pe Ținea. După zece ani de trai în comun, și această relație s-a destrămat.

La 10 februarie 1840 s-a căsătorit cu Ecaterina, o tânără de 18 ani, tot fată săracă, fără zestre.

În anul 1826, devine dascăl la o școală a episcopiei din Râmnicu Vâlcea. Predă lecții de muzică maicilor de la Mănăstirea dintr-un Lemn, de lângă Govora. În anul 1830, Anton Pann se află din nou în Țara Românească, fiind învățător de muzică pentru copii, la școala de la Podul Mogoșoaiei. În anul 1842, la 27 iunie, primește catedra de cântări bisericești de la Seminarul Mitropoliei...

Viorica și Ioniță de la Clejani conduc o formație de lăutari din România. Stilul muzical al celor doi componenți este influențat de genuri muzicale din cele mai diferite plecând de la cântece tradiționale românești și taraf la compoziții originale proprii cu elemente de pop: bass electric, percuție, baterie, de asemenea împletindu-le cu stiluri aparent contradictorii precum muzica de orchestră sau corul patriarhal.

Inițial, formația a avut mai degrabă un succes internațional decât național, cântând la Opera Garnier, din Paris, la Perpignan, fiind apreciată de Yehudi Menuhin, Johnny Depp, Viper Room sau Vanessa Paradis. Visul lor de a se face renumiți și în țara de origine s-a împlinit începând din 2004, când au cântat la Premiile MTV România.

Viorica Manole (13 februarie 1973, Clejani, Giurgiu) este vocalista formației. Din septembrie 2012, debutează în televiziune prezentând emisiunea *Te vreau lângă mine* a postului tv Kanal D.

Ioniță Manole (15 noiembrie 1970, Clejani, Giurgiu) a debutat în muzică la vârsta de 14 ani, când tatăl său l-a prezentat lăutarului Ion Albeșteanu, conducătorului Tarafului de la Clejani, pentru a participa la festivalul de muzică populară Cântarea României. În 1989, l-a cunoscut pe belgianul Stefan Karo, care a avut o contribuție hotărâtoare în determinarea stilului muzical pe care îl va aborda Ioniță.

Viorica și Ioniță s-au cunoscut în 1987, pe când aveau 14, respectiv 17 ani la aniversarea unei mătuși de-a ei, unde au interpretat un cântec în duet, dar relația lor a

început de-abia cinci ani mai târziu când s-au revăzut la o nuntă. Viorica și Ioniță au doi copii: o fată pe nume Margherita și un băiat numit Fulgi. În prezent, locuiesc în București.

Un cuplu celebru de rromi, Viorica și Ioniță din Clejani vorbesc întotdeauna cu mândrie despre etnia din care provin și, mai mult decât atât, se luptă să păstreze intacte tradițiile.

Margherita a anunțat că nu va mai cânta cu Viorica și Ioniță. Bruneta sexy a decis că a venit momentul să se descurce pe cont propriu și a făcut deja primele schimbări. Cântă de la 5 ani, iar de la 12 își însoțește părinții pe scenă în spectacole alături de Taraful de la Clejani. Deși banii nu îi lipsesc și își poate satisface toate capriciile, Margherita de la Clejani (25 de ani) nu vrea să trăiască doar din succesul părinților, așa că vrea propria ei carieră muzicală. Fata nu vrea să fie doar o apariție senzuală, ci își dorește să atragă atenția și pe plan muzical. Recent, ea a intrat în studio și a pregătit un proiect îndrăzneț, care cuprinde muzică populară românească și balcanică, cu propriul ei taraf.

„Provin dintr-un mediu în care muzică înseamnă viață. Am o susținere din partea părinților mei, am o zestre. Mă tot lovesc de clișeul «fata lu' mama și a lu' tata», ca și alți artiști din familii muzicale. E mai greu să mergi pe un drum bătătorit de ai tăi decât să faci un drum nou. Cred că e de datoria mea să duc mai departe tradiția”, a spus solista.

Înființată în anul 2000, **Trupa Haiducii** s-a format din Marian Niculae, Cristian Caloeanu și Cătălin Vieru.

Genul muzical este etno cu diverse influențe: rock, pop, club, house, folclor vechi autentic, muzica lăutărească și muzica de petrecere.

Trupa Haiducii a participat la numeroase spectacole, concerte, evenimente în țară cât și în străinătate (Spania, Italia, Anglia, Germania, Ucraina, Rusia, Republica Moldova), la festivalurile importante românești (Eurovision, Cerbul de Aur, Mamaia), iar în anul 2005 a obținut premiul „Best Etno” – MTV Music Awards, cu piesa „Zorilor Surorilor” (în colaborare cu trupa Etnic).

Etno este o formație de muzică etno-dance din România, înființată în anul 2000. Primii trei membri au fost Silvia Stanciu, Simona Secrier și Radu Ille. Acesta din urmă a fost înlocuit cu Dan Lăzărică, care a plecat din formație în 2005, alături de Simona Secrier. Cei doi membri actuali ai formației sunt Florin Grigore și Claudia Ghițulescu, formulă care datează de la începutul lui 2009.

Silvia Stanciu s-a relansat în industria muzicală cu un nou nume, Sylvie, iar primul său album, „În stil Etno”, lansat în anul 2009, a avut rolul de a face tranziția artistei, de la etno la pop-dance. Dan Lăzărică a început o carieră de compozitor, iar Radu Ille s-a lansat pe cont propriu.

În anul 2012, solistul Florin Grigore, pe atunci profesor de religie, a fost acuzat de o elevă în vârstă de 17 ani, că a sedus-o și abandonat-o.

Trupa Ro-Mania a fost una dintre primele trupe etno, fondată în 1996. Ei au lansat zece albume. Printre hiturile lor s-au numărat „Fost-am dus”, „Ah! Ce-aș vrea...”, „Leliță Ioană”, „Mocăneața” și „Undeva, cândva”. De-a lungul celor peste 20 ani de existență, formația și-a schimbat de mai multe ori componența. Actualii membri ai trupei sunt Răzvan Ștefaniu, Ionuț Andraș și Cătălin Voicu. Aceștia au avut un conflict cu Ionuț Voicu, care a părăsit trupa în 2006. Potrivit unui comunicat de presă remis de Ro-Mania „Ionuț a părăsit această formație în urmă cu mult timp și ani de zile a apărut în presă și la emisiuni de televiziune folosindu-se de notorietatea pe care trupa Ro-Mania a dobândit-o”.

Ro-Mania s-a născut în aproape același timp cu formația K1, un trio de producători, compozitori și cântăreți. K1 a debutat în 1996, cu preluări de piese Phoenix – precum „Fată verde” și „Nunta”, sub titulatura „Proiect K1”. Cei trei producători muzicali au compus, în studiourile proprii, muzică pentru Ro-Mania, Etno și Ho-ra.

Marin Teodorescu (cunoscut mai bine sub numele de *Zavaidoc*) (8 martie 1896, Pitești — 13 ianuarie 1945, București) a fost un cântăreț român de muzică populară românească și de romanețe din perioada interbelică.

S-a născut la Pitești, județul Argeș, fiind al doilea copil al Constanței și violonistului-țimbalist Tănase Teodorescu. Primele îndrumări muzicale le primește de la tatăl său, care-i cumpără o chitară. La vârsta de 13 ani,

tatăl său moare, astfel începe să cânte într-o mică formație cu frații săi, denumită Frații Teodorescu: Vasile – vioară, Zoe – armonică, Marin – chitară și voce.

În data de 3 octombrie 1916, este luat în armată și participă la Primul Război Mondial făcând parte din echipele artistice ale armatei care au susținut concerte și spectacole prin spitale. În această perioadă are ocazia să cânte răniților pe linia frontului din Moldova și să evolueze alături de cântăreața Elena Zamora, taraful lui Fănică Luca și de compozitorul George Enescu.

În 1918, este înrolat la Pitești la Regimentul 44 Infanterie, pentru a-i fi aproape fratelui său Vasile, avându-l comandant pe Traian Moșoiu (cel care l-a poreclit Zavaidoc, nume ce provine de la străvechiul *zavaidoacă*, ce poartă semnificația de *năbădăios*).

În perioada 1918-1920, se stabilește definitiv în București unde primește lecții de canto, mai întâi, de la profesorul Dimitrie Cutavas, apoi de la tenorul Operei Române, Dumitru Mihăilescu-Toscani, și, ulterior, bucurându-se chiar de îndrumarea baritonului Petre Ștefănescu-Goangă. Primește de la aceștia invitația de a deveni solist de operă. Acesta refuză, spre a face o carieră solidă de diseur, la marile restaurante, grădini și baruri bucureștene.

În 1926, semnează primul contract cu casa de discuri Columbia Records, înregistrând o serie de șase melodii imprimate pe trei discuri. Rămâne fidel acestei case de discuri, reînnoindu-și anual contractele de colaborare și înregistrând de-a lungul carierei sale aproape 60 de discuri. Aparițiile discografice îi aduc numai beneficii,

având câștiguri de ordinul milioanei ținute la Banca Marmorosch Blank.

Între anii 1930-1940, are o intensă activitate de diseur, devenind vedeta restaurantelor bucureștene unde avea angajamente: „Vișoiu”, „Carpați”, „Parcul Trandafirilor”, „Unic”, „Bufetul” (de la Șosea), „Coșna” (de lângă Piața Buzești), „Mărășești”, „Cireșica”, „La cotitură”, „Slepincar”, „Roata lumii”, „Marița Borțoasa” (peste drum de Atelierele C.F.R. Grivița) și, nu în ultimul rând, „Berbec”, de lângă Cișmigiu. Aici toți vatmanii tramvaielor opreau strigând „*Stația Zavaidoc! Dă-te neamule jos, să mă-nânci pește batoc și să-ți cânte Zavaidoc!*”.

În 1934, efectuează un turneu la Focșani, unde o cunoaște pe Constanța. Se căsătorește cu aceasta (mai tânără decât artistul cu 15 ani), având împreună trei copii.

În 1937, participă alături de orchestra lui Grigoraș Dinicu la Expoziția Internațională de la Paris însoțind delegația românească. Face senzație aici, în Cartierul Latin, la restaurantul românesc condus de George Botez – fratele renumitului diseur Titi Botez.

În 1941, revine la Pitești unde inaugurează cel mai mare restaurant, numit „Tuluca”. Își face aici ulterior angajamente și la localurile „Stoica” și „Tralea”.

În 1942, ajunge plutonier în rezervă și primește ordin de concentrare la o unitate din Târgoviște. Pleacă ulterior, cutreierând echipele artistice ale armatei în Basarabia și Transnistria.

În 1943, la Tighina cântă la restaurantul de lux „Victoria”, pe fațada căruia era scris cu litere mari: *Aici cântă marele cântăreț român Zavaidoc, venit să distreze armata*

română. În contextul poposirii sale în Basarabia, este adus la Odessa într-o mașină a marelui Stat Major, spre a cânta în fața mareșalului Ion Antonescu. Reîntors la Târgoviște, își deschide un bufet în incinta regimentului unde era mobilizat.

În ziua de 4 aprilie 1944, locuința sa din str. Costache Marinescu nr.4 de lângă Gara de Nord este bombardată și incendiată de aviația americană, obligându-l să se refugieze la Caracal. Cântă în această perioadă la un restaurant din Caracal, apoi la Roșiorii de Vede (acompaniat de o formație de 20 de instrumentiști) și la Câmpulung-Muscel, la restaurantul „Viscol”, unde poposeau soldați sovietici pentru care special învățase melodia „Oci Ciornîe”.

În noiembrie 1944, poposind la Turnu Măgurele, i se naște cel de-al treilea copil, cade la pat, tensiunea îi ajunge la 28 și se îmbolnăvește de nefrită galopantă. Pe 31 decembrie este nevoit să se interneze la Spitalul „Filantropia” din București, lipsa medicamentelor pe timp de război și consecințele bolii îi provoacă orbirea.

+ Moare la data de 13 ianuarie 1945 la București, fiind înmormântat în Cimitirul Mănăstirii Cernica.

*Când apari, señorita, în parc pe-nserat
Curg în juru-ți petale de crin.
Ai în ochi patimi dulci și luciri de păcat,
Și ai trupul de șarpe felin.
Gura ta e-un poem de nebune dorinți,*

Sânii tăi un tezaur sublim.

*Ești un demon din vis, care tulburi și minți,
Dar ai zâmbetul de heruvim.*

*Vreau să-mi spui, frumoasă Zaraza,
Cine te-a iubit?*

*Câți au plâns nebuni pentru tine,
Și câți au murit?*

Așa sună cea mai cunoscută variantă în limba română a faimosului tango uruguyan compus în 1929 de Benjamin Tagle Lara. Textul este scris de Ion Pribeagu, iar interpretarea – intrată de atâta timp în subconștientul colectiv – îi aparținea celebrului interpret de române

> **Cristian Vasile.**

Textul primei versiuni a cântecului sugerează existența unei femei cu acest nume, imagine trecută treptat în imaginarul colectiv românesc. În realitate, numele „Zaraza” provine din preluarea *ad litteram* a titlului spaniol, în care „zaraza” e un cuvânt banal (un termen referitor la un imprimeu textil, originar din India). Așadar, a existat sau nu senzuala țigancă Zaraza, o superbă prostituată bucureșteană de lux din perioada interbelică cu un destin tragic – iubita lui Cristian Vasile dar victima asasinatului comandat de rivalul acestuia, nu mai puțin faimosul Zavaidoc?

Povestea ei încă se mai cântă și astăzi în localurile, precum Jariștea, care ne fascinează cu povești triste, dar frumoase, ale Bucureștiului interbelic. Cel care a transformat-o în legendă este renumitul cântăreț Cristian

Vasile, care ar fi făcut o pasiune realmente devastatoare pentru Zaraza, o femeie de o frumusețe rară: „Focoasa țigancă era o femeie senzuală, cu părul lung, negru, uns cu ulei de nuci, cu ochii verzi și buze roșii, cărnoase. Purta o rochie de culoarea prazului, din urechi îi atârnavu cercei lungi în stil baroc, iar în picioare avea pantofi împodobiți cu ștrasuri care făceau ca fiecare pas al ei să fie o tainică melodie pentru privitori”. În 1944, Cristian Vasile era un renumit cântăreț care cânta alături de Titi Botez, Jean Moscopol și Zavaidoc, cel cu care avea să lupte pentru inima Zarazei. Povestea de dragoste s-ar fi născut în localul „Vulpea roșie”, de pe Lipscani, unde interpretul se producea seară de seară. Se spune că a fost dragoste la prima vedere și, din acea noapte, Zaraza a devenit femeia lui preț de doi ani. Dar frumusețea ei continua să atragă privirile bărbaților, care îl invidiau pe Cristian Vasile și îi puseseră gând rău. Istoricii consemnează rivalitatea dintre el și faimosul Zavaidoc, „care a plănuț să-l ucidă pe lăutar ca să îi fure femeia, dar a renunțat la planul lui din cauză că Vasile era un cântăreț celebru și ar fi riscat să se afle repede cine ar fi plănuț crima”. În schimb, acesta a pus la cale s-o omoare pe Zaraza, motiv pentru care, l-a tocmit pe Borilă, un țigan din anturajul lui, antrenat să ucidă: „A fost omorâtă de un țigan gelos, pe malul Dâmboviței, în timp ce mergea să cumpere tutun. Cristian Vasile a fost devastat. Pentru că o iubea atât de mult, se zice că, după ce a fost incinerată, lăutarul ar fi furat din crematoriu urna cu cenușa ei și ar fi mâncat-o cu lingurița”...

Când intri în casa Ștefaniei Rareș, cântăreață de muzică populară favorită a familiei Ceaușescu, parcă te întorci în timp. Un apartament boieresc în centrul Capitalei, cu salon, tablouri, bibelouri, măsuță cu apă rece și prăjiturile pentru musafiri. Ea însăși o doamnă distinsă, cu care anii au fost blânzi. Sertarele sunt grele de poze, discuri, flori uscate. O droaie de mici nimicuri care altcuiva par bizare, dar care pentru ea sunt amintiri de care nu se poate despărți...

Ștefania Rareș era invitată cam la toate zilele de naștere din familia lui Nicolae Ceaușescu, dar și la întâlnirile oficiale ale aparatului de partid și de stat cu străinii. Nu doar ea, ci și alți cântăreți. Erau accesoriile preferate. Treceau de cenzură, puneau costumele populare pe ei și... se străduiau să zâmbească, să pară degajați. „Ceaușescu se simțea bine cu noi, pentru că eram oameni de la talpa țării, ca el. Știa versurile cântecelor, îi plăceau. Mai ales melodia *N-am să trăiesc cât lumea*”, își amintește azi Ștefania Rareș. Ceaușescu i-a conferit și Ordinul Meritul Cultural, semnat chiar de el, în fața ei. O semnătură banală, ca de copil de școală primară. După Revoluție, a primit și de la Ion Iliescu Medalia națională Serviciul Credincios clasa a III-a, „pentru crearea și transmiterea cu talent și dăruire a unor opere semnificative pentru civilizația românească și universală”. Adunate, are zeci de medalii și ordine, diplome, premii, statuete. Trage linie după toate și rezultatul e un pătrățel de hârtie pe care îl primește lunar – talonul de pensie pe care scrie clar, în chenar colorat, 2.000 de lei.

Erau opt frați în familia Ștefaniei Rareș. Dincolo de cariera ei și de tot ce a văzut prin țările în care a cântat, dincolo de chipurile atâtor președinți sau împărați, de premii, titluri sau discuri stau amintirile din copilărie. Îi sunt acum cele mai dragi. Tatăl ei, tâmplar în satul sucevean Dumbrăveni, îi este icoană. Rămas văduv, el a vrut ca toți copiii lui să știe o meserie, să nu depindă de alții, să își poată câștiga o pâine. Erau vremuri grele. Ștefania Rareș își amintește râzând că își făcea, cu fetele din sat, încălțări din pănuși, că umblau desculțe. A dat examen la Medicină, dar a picat. Și-atunci tatăl ei a pus-o să lucreze la oficiul poștal, să vândă plicuri și timbre. Abia împlinise 18 ani. După prima lună, dezastru! Crezând că banii încasați îi revin ei, Ștefania îi distribuia generoasă fraților ei mai mici, să își cumpere bomboane sau jucării. Azi râde, dar pe vremea aceea nu era de glumă. Cum mai cântase pe ici pe colo, cei de la Ansamblul Ciprian Porumbescu au chemat-o la cor. A dat probă și a devenit solistă. Nu înainte de a urma sfatul bătrânesc de a-și înmuia gâtul cu... mămăligă și ceapă!

Ion Dolănescu (25 ianuarie 1944, Perșinari, Dâmbovița, – 19 martie 2009, București) a fost un cântăreț român de muzică populară și deputat în legislatura 2000-2004, ales în județul Ilfov pe listele partidului PRM.

În 1961, a urmat-o pe Maria Tănase într-un turneu de două săptămâni prin județul Dâmbovița. A debutat la 18 ani, la Casa de Cultură din Târgoviște. În 1966, a

absolvit Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște și a urmat cursurile Școlii Populare de Artă. În 1966 devine solist la ansamblul „Ciocârlia”.

A fost căsătorit întâi cu Iustina Băluțeanu, iar apoi a trăit cu Maria Ciobanu, cu aceasta din urmă nefiind căsătorit și în acte. Cu a doua parteneră are un fiu, Ionuț Dolănescu, însă căsătoria nu a durat. În 1975, i se naște al doilea copil, Dragoș Carlos, a cărui mamă este Margarita Valenciano, din Costa Rica, care atunci era studentă la Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” din Cluj. A avut o relație mult comentată și cu Nadia Comăneci.

Ionuț este și el un cunoscut cântăreț de muzică populară, iar Dragoș Carlos și-a făcut și el studiile în România, actual fiind psiholog în Costa Rica și având doi copii, nepoți ai lui Ion Dolănescu: Maria de Isus, născută în 2001 și Ioan Angel Dolănescu-Bravul, născut în 2005. Din partea lui Ionuț are un nepot, pe Vlad, născut în 2008.

La începutul anului 2006, Ion Dolănescu s-a declarat dezamăgit de cele lumești și a spus că va renunța la toate lucrurile efemere pentru a-și închina viața lui Dumnezeu.

A încetat din viață la data de 19 martie 2009 la ora 16:05 în urma unei afecțiuni cardiace. Este înmormântat la cimitirul Bellu din București.

Înainte de 1989 a fost acuzat de câștiguri ilicite, Ioana Radu intervenind la Nicolae Ceaușescu în favoarea lui, însă o perioadă de timp a fost considerat *persona non-grata*. Acest episod a inspirat celebrul șlagăr „Banii mei munciți cu gura mi i-a luat Procuratura”.

O perioadă de timp relațiile dintre el și Ionuț Dolănescu au fost foarte reci, deoarece acesta se împăcase cu mama sa și refuzase să se căsătorească cu Irinuca Loghin. După moartea tatălui lor, între cei doi fii a izbucnit un veritabil război pentru moștenire.

Benone Sinulescu (24 mai 1937, Siriu, Buzău) este un interpret român de muzică populară din comuna Siriu, județul Buzău. De-a lungul carierei sale, a colaborat cu diverși interpreți de muzică populară printre care Irina Loghin. După 1989, a abordat și stilul etno-dance și colaborat în acest sens cu formația Ro-Mania.

Unul dintre cei mai iubiți soliști de muzică populară de la noi a avut parte și de o istorie neoficială pe măsură. Despre Benone Sinulescu (81 de ani) au circulat legende grele în anii comunismului. Printre altele, s-a spus că și-ar fi omorât nevasta și că avea doar un plămân.

Indiciul cel mai clar că un artist avea succes, pe vremea lui Ceaușescu, erau legendele care circulau pe seama numelui său. Îndrăgitul interpret de muzică populară a fost ținta unor povești pe cât de șocante, pe atât de greu de explicat. Se propagau cu ușurință și erau pe buzele tuturor românilor.

„Oamenii au o imaginație bolnavă. Nici azi nu știu cine a scornit toate acestea... S-a spus despre mine că mi-am omorât soția cu toporul, că am doar un plămân sau că am făcut pușcărie. Veneau la mine la spectacole și ziceau «Cămașa aceasta o am de la tine, de când am

făcut pușcărie; tu dormeai în patul de jos, iar eu în cel de deasupra». Spuneau asta de față cu mulți oameni. Poate unii chiar au crezut! Alții afirmau că mă cunosc din armată, ori eu nici nu am făcut armata!”, a povestit Benone Sinulescu, despre care s-a speculat că ar fi avut și unele aventuri gay...

Minodora Muntean (1 martie 1978, Reșița) este o cântăreață și textieră de muzică pop din România, cunoscută prin titulaturile de scenă Minodora și *Minodora la Maxxim*. Mai familiar publicului este repertoriul de manele abordat de cântăreață. Una dintre cele mai de succes piese ale Minodorei este „Vara la mare” (2000).

Primul proiect al cântăreței, în care a evoluat sub titulatura Minodora la Maxxim, a fost sprijinit de impresarul Laurențiu Duță (fondatorul 3 Sud-Est). Acesta i-a făcut Minodorei cunoștință cu Paul Rusen și Virgil Vasile, deveniți ceilalți doi membri ai grupului. Colaborarea cântăreței cu Duță s-a păstrat de-a lungul anilor.

Cântăreața a ales să interpreteze manele nu dintr-o simpatie deosebită pentru muzica de gen, ci pentru a se realiza financiar. Ea l-a întâlnit în anul 1999 pe cântărețul Cătălin Neacșu (cunoscut prin numele de scenă *Cătălin Arabu*), care i-a devenit partener de viață și colaborator muzical. Minodora s-a ocupat de îmbunătățirea tehnicii vocale a acestuia.

Interpreta a renunțat la titulatura Minodora la Maxxim în anul 2002, moment în care și-a schimbat și imaginea.

Într-un interviu din 2004, ea declara că dorește să abordeze și alte genuri muzicale – soul, rhythm and blues –, subliniind că însuși debutul ei s-a manifestat în zona pop. Cântăreața a explicat că astfel de intenții îi sunt descurajate de public și de lumea muzicală românească, care nu încetează să o discrediteze pentru activitatea desfășurată anterior în domeniul manelelor. Minodora se declară admiratoarea cântărețelor Whitney Houston, Mariah Carey, Céline Dion și Beyoncé Knowles, explicând că analizează filmări din concert ale acestora în încercarea de a-și însuși tehnicile vocale folosite.

Minodora și Cătălin Arabu au fost iubiți timp de cinci ani, arătându-se în public mereu în bune relații și mărturisindu-și dorința de a se căsători. În 2004, cei doi și-au cumpărat un apartament în Constanța, hotărând să stea cât mai mult timp departe de Capitală. Relația celor doi s-a încheiat în februarie 2005, motivele vehiculate în presă fiind infidelitatea și violența lui Cătălin. Acesta s-a căsătorit la începutul lui 2006 cu o tânără numită Mariana.

În 2005, Minodora s-a întors în Reșița, la părinții ei. După încheierea relației anterioare, la scurt timp l-a cunoscut pe Liviu, căruia i-a refuzat inițial propunerea în căsătorie. În decembrie 2007, cei doi iubiți au achiziționat o vilă în valoare de 300 000 €, situată într-un cartier de lux din apropierea Bucureștiului.

Minodora și Liviu s-au căsătorit în noiembrie 2009 și au împreună un băiețel, Marco. Nașii celor doi sunt cântărețul de manele Adi Minune și soția acestuia Cati.

Florin Necșoiu, mult mai cunoscut sub numele de scenă *Nek*, este un popular cântăreț și compozitor de muzică etno și de petrecere, în special manele. Acesta a compus peste 2.000 de piese pentru toți marii artiști ai genului din România și din Bulgaria, printre ei Florin Salam și Nicolae Guță. El este proprietarul casei de discuri *Nek Music*, cea mai mare și cea mai populară casă de discuri specializată exclusiv pe manele.

Nek face muzică de la frageda vârstă de șapte ani. El a studiat mai întâi pianul la Școala de Muzică din Târgoviște, iar din clasa a VII-a s-a mutat la București, la Liceul „Dinu Lipatti”, unde a studiat naiul ca instrument principal și pianul, ca instrument secundar.

Nek a primit în anul 2010 discul de aur pentru vânzările albumului „Un nou început”. În album figurează hituri precum „Bem și șapte zile”, „Câte una, câte două” sau „Cum să trăiesc eu fără tine”.

I se spune „Moga al manelelor”. Se laudă că scrie un șlagăr în zece minute și se numără printre puținii care-și permit luxul de a-l taxa pe Adi Minune cu 3.000 de euro pentru un cântec. Compune pentru Florin Salam, Jean de la Craiova, Adi Minune sau alte vedete.

Daniel Paraschiv, mai bine cunoscut sub pseudonimul *Dan Bursuc*, este un compozitor, producător muzical, șef de orchestră și clarinetist român de etnie rromă. Este unul dintre cei mai cunoscuți promotori ai genului

manele din România. Deține casa de discuri Grand Production Bursuc.

Dan Bursuc este șeful uneia dintre cele mai apreciate formații de acompaniament pentru cântăreții de manele, în care a îndeplinit în trecut și rolul de clarinetist. De-a lungul anilor, orchestra ce îi poartă numele a participat la mai multe ediții ale concursului muzical și de dans Miss Piranda.

A avut un rol important în afirmarea cântăreților Florin Salam, Sorin Copilul de Aur, Laura Vass și Roberto Tănase. De altfel, Sorin și Laura Vass au cântat împreună pentru o vreme, fiind cunoscuți ca Duetul de Aur. Compozitorul semnează numeroase piese interpretate de cei doi, în duet sau solo.

Nicu de la Plenița a murit la vârsta de 56 de ani, în urma unei comotii cerebrale. Cunoscut ca fiind mentorul maneliștilor, el este cel care s-a ocupat din umbră de cariera lui Nicolae Guță, Florin Salam, Costel Ciofu sau Romeo Fantastik.

Adrian Nicolae Dinuț (numele de scenă fiind *Adi de la Vâlcea*) este unul dintre cei mai cunoscuți cântăreți de manele din România. Una din cele mai cunoscute piese interpretate de el se numește „Supărat”. S-a născut la data de 24 ianuarie 1973, la Râmnicu Vâlcea, în cartierul

Ostroveni, într-o familie de oameni foarte modești, crescând fără tată, el având încă doi frați, Alin, care este instrumentist în trupa sa, și Mugurel. Din mariajul cu Cristina a rezultat Alex, unicul copil al lui Adi de la Vâlcea.

Adi a debutat cu piesa „Ce ai făcut din mine fată”, o piesă care prinsese foarte bine, iar piesa care a fost vizionată și apreciată în ultimul timp a fost „Visul mi s-a împlinit”, interpretată alături de Ionuț Prințu, ea acumulând aproape 4.000.000 de vizualizări.

Sorin-Cristian Alecu, cunoscut sub pseudonimul de *Sorin – Copilul de Aur* (24 februarie 1990, satul Frumușani, Călărași), este un cântăreț român de manele. S-a născut într-o familie săracă și numeroasă. Sorin a debutat în anul 2003. Succesul obținut i-a permis după un an de activitate să își întrețină părinții și cei șase frați. Mai târziu, s-a stabilit la reședința compozitorului și producătorului muzical Dan Bursuc.

A susținut concerte în orașe ale României și mai târziu, în Europa. Din repertoriul cântărețului se cuvine a fi amintite piesele: „Ce rost au zilele mele”, „M-am îndrăgostit de tine”, „Viața mea fără tine n-are rost” ș.a.

Dincolo de cariera solistică, Alecu a înregistrat în anii 2005-2006 un număr de piese alături de interpreta Laura Vass, duetul (supranumit „de Aur”) mimând prin versuri și videoclipurile realizate un cuplu de îndrăgostiți (din această perioadă se remarcă piesele „Suntem două bri-lante” și „Nu vreau banii tăi”).

Un moment controversat în cariera lui Sorin Alecu a fost producerea unui videoclip la Opera Națională din București, ce a scandalizat personalități publice precum ministrul culturii Adrian Iorgulescu și lingvistul George Pruteanu. Piesa disputată, distanțată stilistic de registrul manelelor, se numește „La culcare, noapte bună”; versurile descriu povestea unei despărțiri și îngrijorarea iubitului pentru destinul celei pe care a pierdut-o.

În iunie 2008, cântărețul a lansat primul material discografic în duet cu fratele său, Adi de Adi, cei doi intitulându-se Frații de Aur. Mai apreciate sunt piesele „Când e frate lângă frate” și „Noi nu ne-am născut bogați”.

În luna mai 2008 s-a lansat filmul de lung-metraj *Poveste de cartier*, în care Sorin Alecu joacă rolul principal. Pelicula este descrisă de producători ca fiind primul muzical românesc. În distribuție, figurează actorii Florin Călinescu și Mădălina Ghițescu.

Într-o afacere demnă de povestit, „Prințul Țiganilor”, așa cum se autodenumește **Leo de la Strehaia**, a convins un iubitor de artă din Statele Unite că deține o statuie din aur care i-a aparținut lui Mihai Viteazul și care ar putea fi vândută în America de Nord cu șapte milioane de dolari. În toamna anului trecut, conform sesizării penale, Leo de la Strehaia îl anunță pe Sorin Petruțoni, stabilit de 27 de ani în SUA pe care îl cunoscuse prin niște prieteni comuni, că are o statuie din aur făcută probabil prin anul 800, care a aparținut apoi chiar lui

Mihai Viteazul și pe care vrea s-o vândă în America. Între cei doi se naște o înțelegere, Petruțoni să achite 125.000 de dolari lui Leo de la Strehaia, iar în schimbul banilor acesta să primească un procent de 30% din prețul de șapte milioane de dolari cu care ar fi fost vândută Zeița Soarelui în Statele Unite.

Astfel, în luna octombrie 2016, s-a încheiat Contractul de Vânzare-Cumpărare cu numărul 11042016, prin care Dănuț Mircea Petrescu și Alin Gheorghe Mihai vindeau 20% (10% Petrescu, 10% Mihai) către Sorin Petruțoni dintr-o statuie cu o greutate de 150 de kilograme și prezentată ca fiind din aur. Cei doi vânzători sunt: Alin Gheorghe Mihai – fiul lui Leo de la Strehaia, iar Petrescu – un cunoscut comun de-al lui Leo de la Strehaia și Petruțoni. Petrescu a recunoscut într-un autodenunț escrocheria. „Nu am știut că este vorba de o înșelătorie până când nu a dus Sorin statuia la teste în SUA”, a declarat Petrescu.

Leo de la Strehaia (în acte, Ion Stelică Mihai) a declanșat o veritabilă isterie populară în vara lui 2015, când Kanal D a derulat o veritabilă telenovelă cu acest personaj și presupusele sale iubite (Dana Criminala, Renata, Anca de la Strehaia etc.), deveniți cu toții vedete ale unui *reality show* *sui generis*. În 2018, Dana Criminala a izbucnit la adresa lui Leo de la Strehaia după ce a aflat din presă ce a declarat fostul ei soț despre despărțire. Femeia a făcut dezvăluiri intime și a precizat adevăratul motiv al rupturii. Dana Criminala a aflat despre problemele pe care Leo de la Strehaia le are cu legea și a spus că decizia de a pune punct căsătoriei îi aparține în totalitate.

„Despărțirea nu s-a produs în Vinerea Mare cum spune el, ci de o lună și ceva, de când a început cu controlul judiciar, cu toate că am locuit împreună. Nu am mai suportat, după ce am aflat ce probleme grave are cu legea. De când au intrat mascații peste noi în casă. În afară de acel control judiciar pe care îl are mai are încă, mai există un proces foarte grav în care este judecat și el, și maică-sa și mai multe rude”, a declarat Dana Criminala...

➤ **Liviu Vasilică** (2 iulie 1950, Plosca, Teleorman – 19 octombrie 2004, București) a fost un cântăreț de muzică populară românească din județul Teleorman, de profesie medic pediatru. Și-a început activitatea artistică de solist vocal de muzică populară încă din perioada studenției (la Medicină, 1974-1980), clasându-se pe primul loc la toate etapele naționale ale Festivalurilor Artei Studențești, pentru originalitatea repertoriului și a stilului de interpretare. A debutat în cadrul emisiunii TV Tezaur folcloric de pe postul național TVR1. A făcut primele înregistrări la Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”.

Pasiunea pentru folclor l-a determinat să colecționeze costume populare autentice teleormănene, realizând, în numai câțiva ani, o bogată colecție care se află în prezent în patrimoniul Ansamblului de Cântece și Dansuri „Burnasul” din Alexandria.

Liviu Vasilică s-a născut în a doua zi a lunii iulie a anului 1950, în comuna Plosca, județul Teleorman. Părinții

săi erau intelectuali, oameni de vază ai vremii, tatăl director de școală și mama profesoară. De mic copil a fost fascinat de Maria Tănase, pe care o asculta cu atenție la radio. Maestrul a învățat primele cântece de la un rapsod teleormănean pe nume Gogu Ivașcu. Visul părinților pentru fiul lor, Liviu, era ca acesta să devină farmacist, lucru care s-a și întâmplat. Pentru o perioadă Liviu Vasilică a fost și medic pediatru al Spitalului Județean Alexandria. Cei care l-au cunoscut spun că iubea foarte tare copiii și că se purta cu mare blândețe cu cei mici.

A fost căsătorit cu Florina Vasilică timp de 23 de ani și împreună au avut patru copii: Svetlana Vasilică, Valentin Vasilică, Florin Vasilică și Livia Vasilică. Dintre toți copiii maestrului, numai Florin este cel care duce mai departe moștenirea tatălui său, el fiind conducătorul grupului Teleormanul.

Liviu Vasilică s-a grăbit să se înfățișeze în fața lui Dumnezeu la doar 54 de ani, când se afla în deplinătatea formei sale artistice.

Culegător de folclor, îndrăgostit iremediabil de cântecul din vatra țărănească, Liviu Vasilică a fost cel care a impus pe scenă maniera interpretativă a grupului vocal bărbătesc autentic. Pornind de la promisiunea făcută lui Liviu Vasilică de a continua ceea ce acesta a început, Florin Vasilică, fiul artistului, a dus mai departe munca tatălui său.

„Nu puteam lăsa acest grup să nu mai existe. A fost visul tatălui meu, în care a investit foarte multă muncă și sentimente. Au apărut și apar tot timpul grupuri vocale bărbătești, dar cel care a dat tonul nu avea voie să

se stingă”, ne-a mărturisit fiul interpretului. Dar membrii grupului care au cântat alături de Liviu Vasilică au refuzat să meargă mai departe alături de Florin Vasilică. „Simțeam cum grupul se pierde în orgolii, în dorința de a demonstra că și fără Liviu Vasilică este același lucru și în lupta pentru supremație creată de dorința unora de a-l înlocui pe Liviu Vasilică. Nu puteam asista la așa ceva și am demisionat, primind totodată și jigniri în presa locală din partea ansamblului rămas într-o umbră din care nu și-a mai revenit nici în prezent. Am demisionat și am refăcut grupul de la zero.” În scurt timp, Grupul Teleormanul, marcă înregistrată la OSIM, a redevenit emblema județului al cărui nume îl poartă.

Dan Armeanca, cel mai cunoscut cântăreț de muzică de petrecere după '89, considerat „tăticul” manelelor, a fugit din România în 2009 și s-a întors în 2016. În presă, s-a speculat că manelistul ar fi plecat în Canada din cauza datoriilor colosale pe care le-ar fi avut la cămătari.

„Dan Armeanca este titanul muzicii pe care o cânt eu din toate punctele de vedere. De la el am învățat tot ceea ce știu. Este un fel de Frank Sinatra al manelelor”, spunea acum câțiva ani Adrian Minune la un post tv, despre cel care l-a descoperit și l-a lansat.

Generic este o formație românească de manele, înființată în 1987. Fondatorul formației este cântărețul și chitaristul Dan Ciotoi, originar din județul Dâmbovița. Generic este unul dintre cele mai de succes grupuri de manele din România anilor 1980, alături de Azur și Odeon. Două dintre cele mai importante șlagăre ale grupului se numesc „S-a rupt lanțul de iubire” și „Banii n-aduc fericierea” (1990?).

Generic a debutat ca formație de restaurant și a avut un rol important în conturarea genului mai târziu numit manele. Repertoriul inițial a cuprins preluări după muzica pop grecească, cărora li s-au adăugat noi seturi de versuri; ulterior au apărut și compoziții proprii. Formația a înregistrat primul album în 1987, pe casetă audio, dat fiind că imprimarea la casa de discuri Electrecord era interzisă interpreților de gen. Acest prim album, numit *Rază de soare*, s-a vândut în 700.000 de exemplare. Popularitatea grupului a scăzut după 1990, iar în jurul anului 2000 acesta a fost dizolvat. În anul 2009, s-a produs revenirea Genericului, prin pregătirea unui nou material discografic și organizarea unui număr de concerte. Noul album cu piese noi, intitulat *Dacă m-aș îndrăgosti*, apare la zece ani distanță față de discul precedent. În februarie 2009, albumul *S-a rupt lanțul de iubire* s-a vândut în 85.000 de exemplare, împreună cu revistele *Tai-fasuri* și *Etno TV Magazin*.

Azur este o formație de muzică de petrecere din România, înființată în 1984 la Brăila. Este considerată prima formație care a tratat maneaua lăutărească (interpretată în anii 1970 de Romica Puceanu, Gabi Luncă, Victor Gore) în manieră pop, sub influența interpreților în vogă din țările balcanice ale blocului comunist. Dintre formațiile de gen, Azur a rămas una dintre preferatele publicului român, fapt confirmat de discografia foarte bogată (peste 25 de albume).

Grupului i s-au atribuit numeroase merite muzicale (pe lângă acela de a fi „inventat” maneaua pop), însă, în lipsa unui istoric riguros al genului, acestea pot fi doar speculate. Paternitatea multora dintre șlagărele Azur este controversată, principalul rival fiind grupul Odeon din Buzău.

Azur s-a constituit în jurul lui Nelu Vlad, care și-a început cariera muzicală în urma unui pariu. Tânărul se specializase inițial în chimie, după care a fost admis în Academia de Miliție. În urma unui scandal cauzat de o întrerupere de sarcină în familia lui (fapt interzis în epocă), Nelu Vlad este exmatriculat în 1979 din Academie și are ideea de a organiza în timp record (o săptămână) o formație pentru nunți, prin care avea să-și întrețină familia.

În 1985, formația Azur este angajată în restaurantul „Rubin” din Brăila. Repertoriul este în permanență îmbogățit, fie prin preluări din muzica lăutărească și din muzica de dans la modă în țările balcanice, fie prin compozițiile lui Nelu Vlad. Restaurantul devine tot mai influent, astfel încât și formația câștigă reputație în oraș.

Într-o seară a anului 1986, comerciantul de casete audio Costel din Corod a venit la „Rubin” pentru a înregistra o oră din programul formației; fiecare din cei cinci membri a primit pentru aceasta un onorariu de 300 de lei. Înregistrarea respectivă avea să devină *Volumul 1* al formației, o casetă foarte bine vândută în toată țara, conținând „Cenușăreasa”, „Nu sînt prost, dar nici deștept”, „Mona (Se mărită Mona)” și alte unsprezece piste. Prezentarea casetei, făcută de Nelu Vlad la începutul primei piste („Eu sînt pentru tine”), este următoarea: *Stimați ascultători, cântă pentru dumneavoastră formația Azur din Brăila: chitară bas – George Vâlcu, baterie – Ciocârlan Florinel, orgă electronică – Șonea Cristian, solist vocal și chitară armonie – Nelu Vlad. Vă dorim audiție plăcută!*

Primul turneu al formației a cuprins 41 de concerte în orașele Moldovei, organizate de către sindicatele brăilene. Concertul de deschidere a turneului s-a ținut la arena Progresul din oraș. În perioada 1985-1989, formația a avut contracte cu Teatrul Municipal Bacovia din Bacău, Teatrul „Fantasio” din Constanța, Teatrul de revistă din Pitești, Clubul de volei „Penicilina” din Iași și cu Orchestra Filarmonică din Sibiu.

În 1989, în urma unui scandal, formația a fost interzisă de către Securitate, Cu sprijinul Ministerului Culturii, interdicția a fost ridicată la scurt timp.

În 1990, formația a fost produsă de către Eurostar, prima casă de discuri înființată după Revoluție. Concurența neloială practică de formațiile de manele înainte de 1989 s-a amplificat în următorii ani, fapt care a scăzut considerabil popularitatea formațiilor veterane

(Azur, Generic, Odeon, Miracol C). O scindare în interiorul Azurului a dus la migrarea unei părți din componență către un nou grup, Superazur. Marca „Azur” a fost plagiată de către o formație din Mediaș, o alta din Cîsnădie și una din Ploiești. Ca reacție la neregulile apărute pe piața muzicală, Azur nu a mai susținut concerte în perioada 1994-2004. În vara anului 2009, formația a marcat aniversarea a 30 de ani de la înființare printr-un spectacol dat în București, alături de formația Generic (ce aniversa, la rândul ei, 25 de ani de activitate). Una peste alta, Azur rămâne fără îndoială una din cele mai de succes trupe din istoria României, trupa care are în continuare nenumărați fani, care a susținut o multitudine de concerte și a vândut milioane de albume.

Odeon a fost o formație românească de muzică de petrecere cu instrumente moderne electronice, înființată în primii ani 1980 la Buzău. Alături de Azur și Generic, este unul dintre primele grupuri care au contribuit la apariția muzicii de petrecere și pahar moderne, folosind ca sursă de inspirație muzica pop din țările balcanice și clasică lăutărească din România. Printre cele mai cunoscute piese interpretate de grupul Odeon se numără *Trenul vieții*, compoziție proprie (1984), *Cenușăreasa* (1984), *Cunoșteam iubirea* (1986), *Copil de suflet* (1987) și *Din prima zi când te-am văzut* (1987), adaptare liberă a sârbei *Ne-am despărțit*, cunoscută în interpretarea Romicăi Puceanu). Piese *America-i departe* (1984) și *Mavi*

mavi (1986, preluare după turcul İbrahim Tatlıses) sunt dintre primele care folosesc un ritm de turcească macedonească în afara contextului muzicii lăutărești. Versurile cântecelor sunt în limbile română, dar ocazional și în alte limbi (greacă, aromână, turcă).

Solistul vocal al formației se numește Costel Geambașu, care a activat o vreme și în calitate de baterist (până în 1986). Grupul s-a produs la început în formula: voce, chitară, claviaturi, chitară bas, baterie, reducându-se cu timpul la voce, chitară și claviaturi, bateristul fiind înlocuit de omologul electronic, iar basul fiind executat de către claviaturist. Componența a fost deosebit de fluctuantă în toată activitatea ei, singurul membru constant fiind solistul Geambașu. Pe primul material discografic al formației sunt amintite următoarele nume: Laurențiu Tănase (claviaturi), Gigel Săvoianu (chitară bas), Costel Petrescu „Bujaverca” (chitară solo și aranjamente muzicale), Costel Geambașu (voce și baterie). A doua apariție îi amintește pe chitaristul Bujaverca, basistul Tică David și claviaturistul Mihai Mișov. Alți instrumentiști au fost Radu Costel (Brazil), basistul Cezar Racu, bateriștii Stănel Dumitru sau Andy Merian, Costel Constantinescu „Sticlă”, actualmente chitarist în trupa Provincialii, fost elev al lui Bujaverca ș.a., iar în postura de claviaturiști au mai figurat: Florin Traian, Gabi Romașcanu, Cosmin Flenchea, Stelică Oprea ș.a.

Prima parte a discografiei Odeon (1984-1989) a fost produsă pe casete audio în mod ilegal, dat fiind faptul că Electrecord (casa de discuri unică în România socialistă) nu tolera înregistrarea și difuzarea unei astfel de muzici.

În ultimii ani, Costel Geambașu a colaborat alături de chitaristul Nelu Nicolae, repertoriul lor cuprinzând o parte din succesele Odeonului și compoziții noi; titulatura formației nu a fost însă folosită.

Acustic (anterior, *Albatros*) este o formație de manele, înființată în București la începutul anilor 1990. Formația a mai fost cunoscută la începuturile ei ca *Albatros din București*.

Într-o primă formulă, formația a inclus-o pe cântăreața Iolanda Cristea, cunoscută și ca Naste din Berceni. Originară din cartierul bucureștean care i-a dat numele de scenă, tânăra a fost îndemnată de către vecini să se alăture unei formații de acompaniament. Între cântărețele de manele, Cristea are una dintre cele mai frumoase și expresive voci, amintind prin timbru de cântărețele indiene de muzică pop.

Succesul grupului astfel alcătuit (intitulat *Albatros*) a fost apreciabil, muzica fiind comercializată în piețele de zarzavaturi, în condițiile lipsei totale a unor mijloace de promovare imediat după păbușirea regimului comunist. Instrumentația formației includea chitară electrică și două sintetizatoare. Textele cântecelor propuneau teme specifice muzicii lăutărești și folclorului țigănesc (traiul aspru, munca istovitoare, iubirea pierdută), dar și subiecte mai puțin obișnuite (apologia infracționalității – devenită ani mai târziu temă de bază în genul manele – și cântecul de cătănie, poate împrumutat din

folclorul românesc pe filiera folclorului urban). Textele sunt în limbile română și romani (țigănească); deși vocea formației este exclusiv feminină (Cristea), eul imaginat de versuri reprezintă atât personaje masculine, cât și feminine. Formația a avut și un număr de piese instrumentale, unde vocea apare doar intonând vocale ori silabe.

Publicul și-a pierdut interesul pentru muzica formației la distanță de câțiva ani. Formula consacrată s-a dizolvat, muzicienii (cu excepția Iolandei Cristea) activând ca formație de restaurant și practicând muzică ușoară sau populară. Grupul și-a schimbat titulatura în Acustic și este activ și în ziua de astăzi. La rândul ei, Iolanda Cristea s-a dedicat muzicii de restaurant și de petrecere, însă rămânând fidelă genului manele.

Repertoriul „de cătănie” al formației a fost reluat la începutul anilor 2000 de către cântăreața română de muzică pop Fata Morgana. În ultimii ani, nostalgia publicului pentru repertoriul timpuriu de manele a readus într-o măsură grupul în atenția publicului. Ziarele i-au dedicat articole, iar vechii membri s-au reunit pentru a participa și cânta la câteva emisiuni de televiziune.

Repere bibliografice

<http://a1.ro>
www.acasa.ro
www.adevarul.ro
www.amosnews.ro www.antena3.ro
<http://articole.famouswhy.ro>
<http://www.autenticmusic.ro>
www.bestmusic.ro
<https://b1.ro>
[wwwclick.ro](http://www.click.ro)
www.contributors.ro
www.cotidianul.ro
www.crimetime.ro
www.curentul.info
www.dcnews.ro
www.dibiradio.ro
www.digi24.ro
www.discogs.com
<http://enescu.tvr.ro>

<http://evz.ro>
www.facebook.com/ValiVijelieOfficial
www.filme-youtube.ro
www.forbes.ro
www.formula-as.ro
www.gandul.info
www.gazetanoua.ro
www.hotnews.ro
<http://jurnalul.ro>
www.kanald.ro
www.kfetele.ro
www.mediafax.ro
<http://monden.acasa.ro>
www.mondonews.ro
www.monitorulexpres.ro
<https://musicartist.ro>
www.muzicabuna.ro
www.news.ro
<http://observator.tv>
<http://okmagazine.ro>
www.opiniatimisoarei.ro
www.paginademedi.ro
<http://ph-online.ro>
www.pressalert.ro
www.pro2.ro
www.puterea.ro
www.rador.ro
www.realitatea.net
<http://refublog.blogspot.ro>

www.reporterntv.ro
<http://revistablogurilor.ro>
<http://revistatango.ro>
www.ring.ro
<http://romania-libera.ro>
<https://ro.wikipedia.org>
www.scena9.ro
<http://sprezza.ro>
<http://spynews.ro>
www.stareapresei.ro
www.stirilekanald.ro
<https://stirimondene.fanatik.ro>
www.timesnewroman.ro
www.tion.ro
<http://tvhappy.ro>
<http://umad.ro>
www.unica.ro
www.vedeta.ro
<http://versuri.ro>
<https://vip24.ro>
www.vitanclub.live
www.viva.ro
www.wowbiz.ro
www.ziare.com
www.ziaruldeiasi.ro
www.ziarulmetropolis.ro
www.ziuanews.ro
www.ziuaveche.ro
www.9am.ro

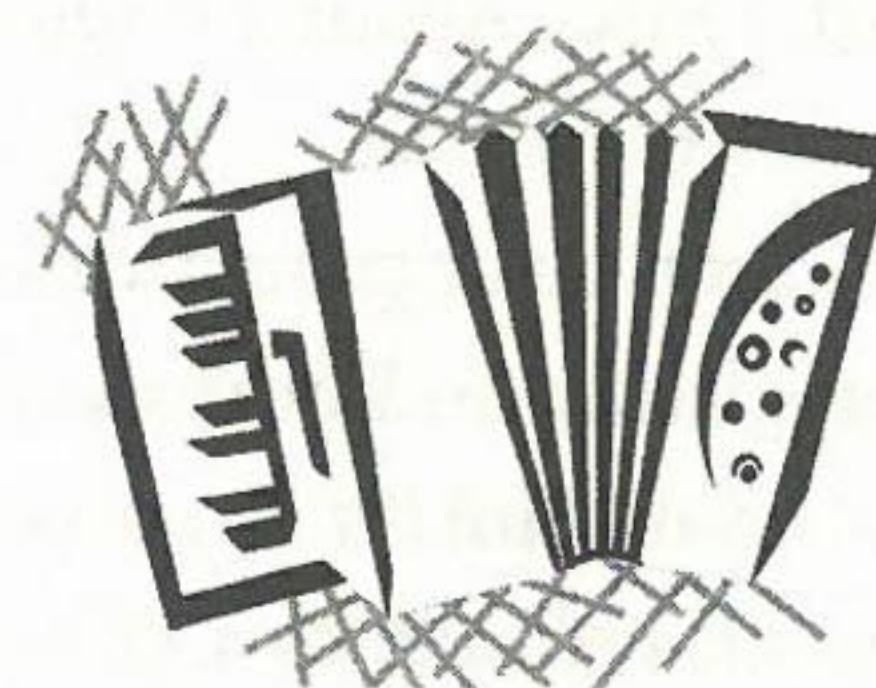
v. 2.11.09.7. !!!

Foarte multe informații prețioase s-au cules de pe enciclopedia online Wikipedia (<https://ro.wikipedia.org>).

Autorii au folosit, de asemenea, și informații din cărțile:

- Viorel Cosma – *București – citadela seculară a lăutarilor români (1550-1950)*, Editura Speteanu, București, 2009.
- Viorel Cosma – *Figuri de lăutari*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1960.
- Cosma, Viorel: *Interpreți din România. Lexicon. Dirijori – cântăreți – instrumentiști – regizori. Vol. I (A-F)*, Editura Galaxia, București, 1996.
- Viorel Cosma – *Lăutarii de ieri și de azi*, ediția a II-a, Editura Du Style, București, 1996.
- Gheorghe Mihai – *Personalități slătinenne*, Editura Scribul, Slatina, 2001.
- George Sbârcea – *Ciocârlia fără moarte. Grigoraș Dinicu și Bucureștiul lăutarilor de altădată*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1970.
- > Mihail Gr. Poslușnicu – *Istoria muzicii la români. De la Renaștere până în epoca de consolidare a culturii artistice. Cu 193 chipuri în text*, București, 1928.
 - > Costel Vasilescu – *Anii de glorie ai muzicii lăutărești*, Editura Eikon, București, 2015.

M(uzică).A(lternativă). N(ecenzurată).E(xprimată).A(utentic).

În fond, de ce nu?!? Dincolo de prejudecățile curente, de privirile disprețuitoare aruncate de snobii plini de ifose și de comentariile dezaprobatore făcute de apărătorii „valorilor autentice” ale folclorului nostru, cultura muzicii de petrecere de azi a suferit și suferă în continuare o serie de mutații (dramatice pentru unii!) imposibil de ignorat.

Conform Wikipedia, *manelele* (singular, *manea*) sau *muzica de manele* constituie un gen muzical, originar în comunitățile etnice de romi din România.

Genul are influențe din muzica populară aromână, greacă, turcă, arabă și sârbă și din muzica lăutărească românească; este remarcabilă capacitatea genului de a încorpora elemente din practic toate celelalte genuri muzicale accesibile culturii de masă din România (muzică pop, rap sau hip-hop, muzică dance, techno până la jazz, muzică rock sau chiar muzică cultă). Muzica de manele, cu o istorie relativ scurtă (de ordinul a câteva decenii) a devenit cu timpul un gen muzical apreciat în spațiul vorbitorilor de limbă română.

În țară există un număr semnificativ de ascultători de manele (apreciate în special de tineri), cu predilecție în zonele

rurale și în cartierele muncitorești de la oraș. Fenomenul, atât de răspândit nu doar în aceste medii autohtone, atât de... „mioritice”, este însă prezent, fără niciun dubiu, și în Bulgaria (*cealga*), Serbia (*turbo-folk*), Albania (*tallava*), Grecia (*laïká*) sau, bineînțeles, Turcia (*arabesk*).

Probabil, însă, nicăieri acest gen muzical nu are popularitatea incredibilă înregistrată în România. Astfel că, între a-l ignora elitist sau a-l adula fără limite, preferăm să încercăm să-l explicăm, apelând la exemplele vii, de marcă (la propriu!), sau luând în considerare unii dintre strămoșii săi mai mult sau mai puțin neașteptați...

Un proiect editorial

INTEGRAL

Colecția

VIAȚA SECRETĂ A VEDETELOR

Starurile contemporane nu sunt niște vedete „perfecte”, lipsite de vreun defect sau, vai, de unele secrete murdare. Sex-simboli și *trendsetteri*, personalitățile care ne-au făcut să le adulăm fără rețineri, acaparând atenția mass-media și generând un veritabil circ publicitar pe întreg mapamondul, se dovedesc a fi, până la urmă, niște bieți oameni și ei, cu păcatele lor mai mult sau mai puțin firești, dar care, totuși, nu ne împiedică, parcă, să-i iubim și mai mult.

Daniel Sinclair-Etheridge, care este un cunoscut jurnalist ascunzând el însuși nu puține enigme, efectiv a scormonit prin biografiile lor, scoțând la iveală o sumedenie de detalii uluitoare legate de „viața și opera” celor mai iubiți dintre pământeni.

Un proiect editorial

INTEGRAL

COLECȚIA REGALĂ

prezentată de Dan-Silviu Boerescu

Istoria modernă a României (1866-1947 și, în fapt, până în prezent) este imposibil de înțeles fără analiza istoriei Casei Regale a României, ale cărei personaje, de la Carol I la Mihai I, au marcat decisiv momentele cele mai importante ale ultimului veac și jumătate al Principatelor, Regatului și – vai! – Republicii Populare/Socialiste sau, revenind în vârtoarea clipei, al unei României fără de noimă și identitate precisă, parcă mereu pierdută în caruselul european și mondial.

Fără contribuția novatoare a Casei Regale nu se știe când și cum România ar fi putut trece din feudalismul întârziat direct în epoca modernă, cum fără acțiunile inspirate și deciziile înțelepte luate (uneori, contra inimii și a glasului sângelui!) de Suverani (Regele Carol I, Regele Ferdinand și Regina Maria) niciodată nu s-ar fi putut înfăptui, la 1 Decembrie 1918, unica Românie Mare.

Recunoscând rolul istoric jucat de cele cinci generații ale Familiei Regale a României, nu putem să le negăm acestora nici calitatea de oameni ai timpului lor (...nu doar ai eternității!), de ființe investite nu doar cu prerogativele dinastice ci și cu atributele lor pur umane, care au creionat și personalitățile puternice ale unor ființe adesea

pătimașe și chiar contradictorii, pe care nu ne-am propus să le idealizăm în vreun fel. Din amalgamul de trăsături, uneori destul de greu de armonizat, au reieșit figuri luminoase, fascinante și, în ciuda locurilor comune livrești, absolut surprinzătoare. Vă invităm să le devoalăm împreună în filele (pe care unii le-ar putea considera, pripit, iconoclaste) ale cărților din Colecția REGALĂ!

Un proiect editorial
INTEGRAL

Colecția ISTORII SECRETE
prezentată de Dan-Silviu Boerescu

Am fost prea multă vreme prizonierii stereotipurilor patriotarde din manualele de istorie, care au falsificat – vreme de mai multe generații – semnificația unor fapte și evenimente care ne definesc ca popor. Uneori, trucajele propagandistice s-au realizat prin omisiune, alteori prin folosirea de clișee specifice luptei de clasă de inspirație sovietică.

Însă, în momentul de față, când accesul liber la informație nu mai este o utopie, putem puncta altfel o sumedenie de episoade istorice și putem privi personajele exponențiale ale diferitelor epoci în toată complexitatea lor umană, fără teama de a deveni culpabili în ochii cenzurii, dar și cu riscul inerent de a șoca naționaliștii, protocroniștii sau extremiștii, indiferent de culoare lor politică.

Spre descifrarea istoriei secrete a României!

Un proiect editorial

INTEGRAL

Români și românce care au schimbat lumea

Fără a inventa false merite și priorități inexistente în enciclopediile serioase, destui români și destule românce au impresionat lumea – sau, măcar, Europa! – cu performanțele lor în diverse domenii, de la impunătoarea cultură de profunzime la seducătoarea industrie a entertainmentului profan, fără a neglija domenii precum sportul de performanță, medicina de pionierat sau aventurile exploratorii în diferite zone abisale și necunoscute muritorilor de rând.

**Un proiect editorial
INTEGRAL**

